Heemstede

Begroting 2023

Inhoud

Inhoud 2
Voorwoord 3
Begroting in één oogopslag 4
Leeswijzer 5
Bestuurlijke hoofdlijn 7
Veilig wonen, werken en leven 7
Klimaatbestendig Heemstede 7
We zorgen voor elkaar 8
Samen richten we Heemstede in 9
Uitvoeringskracht 9
Financiële hoofdlijn 10
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning 16
Programma 1 Veiligheid 29
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat 33
Programma 3 Economie 39
Programma 4 Onderwijs 43
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 47
Programma 6 Sociaal Domein 53
Programma 7 Volksgezondheid en milieu 63
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 71
Programma 9 Raad 77
Paragraaf 1 Lokale Heffingen 80
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen 89
Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen 100
Paragraaf 4 Financiering 106
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 109
Paragraaf 6 Verbonden partijen 112
Paragraaf 7 Grondbeleid 127
Financiële begroting 129
Overzicht van incidentele baten en lasten 132
Investeringen 137
Bijlagen 143
Reserves en voorzieningen 149

Voorwoord

Met trots presenteren wij de programmabegroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026. De begroting is een uitwerking van de kaderbrief, aangeboden in de vergadering van 7 juli jl. en aangevuld met nieuwe ambities en investeringen voor 2023. De eerste drie begrotingsjaren worden sluitend gepresenteerd. In 2026 verandert de financieringsstructuur van de rijksoverheid, wat grote gevolgen kan hebben voor onze inkomsten. Landelijk wordt hier een brede discussie over gevoerd met VNG, lokale overheden en het ministerie van Binnenlandse Zaken.

De begroting 2023 is opgesteld in een onzekere tijd. Na de coronajaren 2020 en 2021 bestond de hoop dat na het overgangsjaar 2022 de toekomst weer stabiel zou zijn. Met het uitbreken van een oorlog in Oekraïne worden we geconfronteerd met schaarste op de grondstoffenmarkt. Daarnaast leidden sancties tot het afsluiten van het Russisch gas. Deze gebeurtenissen hebben grote invloed op ons dagelijks leven. We hebben te maken met de hoogste inflatie sinds de oliecrisis in de jaren zeventig. Dit heeft gevolgen voor inwoners, ondernemers en ook voor ons als lokale overheid. Door stijgende prijzen worden investeringen en onderhoud duurder, dat verwerken we in de begroting. We zetten ons in om te voorkomen dat mensen letterlijk en figuurlijk in de kou komen te staan.

Een ander gevolg van de oorlog is de komst van de Oekraïense vluchtelingen en de versnelde opvang van statushouders. In enkele weken hebben we samen met inwoners opvang gerealiseerd voor ongeveer 150 gevluchte Oekraïners. We hebben nu meer focus op de middellange opvang, zodat we vervolgens ook een langetermijnoplossing kunnen uitwerken.

De samenleving verandert en de druk op de gemeente neemt toe. De samenleving is mondiger en wil meedoen en meebeslissen. Ook nemen door verdergaande juridisering de juridische vraagstukken voor de gemeente toe. Verder zien we dat steeds meer taken vanuit het Rijk overgeheveld worden naar onze gemeente. Omdat de extra taken die we krijgen vaak groot en complex van aard zijn, kunnen we dit als gemeente niet alleen oppakken. Samenwerking met Rijk, Provincie en de regio is hiervoor noodzakelijk. Het vraagt veel afstemming en bereidheid om compromissen te sluiten om tot goede resultaten te komen. Onze uitgangspunten bij de aanpak daarvan zijn oplossingsgericht, transparant en het durven maken van keuzes, ook als dat lastig is. Dit is nodig om op alle terreinen voortgang te boeken.

Als laatste hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Er is meer vraag naar personeel dan aanbod. Dit resulteert in hogere prijzen voor arbeid en veel openstaande vacatures. Om de basis op orde te krijgen en de nieuwe ambities en opgaven waar te kunnen maken vraagt dit een creatieve inzet van mensen, uitbreiding van de formatie en een strakke prioritering.

Samen streven wij naar een daadkrachtig, sociaal, verantwoordelijk, toegankelijk en veilig Heemstede. Wij zetten met lef fundamentele stappen in belangrijke vraagstukken, zoals de energietransitie, wonen, mobiliteit, natuurbehoud, jeugd en ondersteuning van (jonge) mantelzorgers.

We zijn ons ervan bewust dat de toekomst onzekerheden brengt. We hebben vertrouwen dat de benodigde slag- en veerkracht aanwezig zijn om deze onzekerheden het hoofd te bieden. De stappen zetten wij samen met inwoners. In het bijzonder onze jonge inwoners, verenigingen, ondernemers en de raad. Belangrijk hierbij zijn transparante communicatie, tussentijdse evaluatie en het tonen van resultaat.

Wij doen wat we zeggen en zeggen wat we doen.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Arianne de Wit - van der Linden

Wethouder Financiën

Begroting 2023 in een oogopslag

Heemstede

Inkomsten

Wat zijn de inkomsten van de gemeente? Waar komen de inkomsten van de gemeente vandaan?

per inwoner*		
€ 1.483	Algemene uitkering	€ 40.910.000
€ 626	Lokale heffingen	€ 17.265.000
	OZB	€ 7.188.000
	Afvalstoffenheffing	€ 4.551.000
	Rioolheffing	€ 3.413.000
	Parkeerbelasting	€ 814.000
	Begrafenisrechten	€ 617.000
	Omgevingsvergunning	€ 118.000
	Reisdocumenten	€ 58.000
	Overige leges/belastingen	€ 394.000
	Precariobelasting	€ 112.000
€ 78	Huren en pachten	€ 2.142.000
€ 16	Dividenden	€ 458.000
€ 135	Rijksvergoedingen	€ 3.714.000
€ 265	Overige inkomsten	€ 7.312.000
€ 66	Onttrekkingen reserves	€ 1.834.000
€ 2.669	**Totaal**	**€ 73.635.000**

Uitgaven

Hoe wil de gemeente het geld in 2023 gaan besteden? De uitgaven zijn als totaal bedrag en per inwoner inzichtelijk.

		per inwoner*
Bestuur en ondersteuning**	€ 18.755.000	€ 680
Veiligheid	€ 2.502.000	€ 91
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 6.391.000	€ 232
Economie	€ 337.000	€ 12
Onderwijs	€ 3.336.000	€ 121
Sport, cultuur en recreatie	€ 6.426.000	€ 233
Sociaal domein	€ 23.787.000	€ 862
Volksgezondheid en milieu	€ 9.217.000	€ 334
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	€ 2.133.000	€ 77
Raad	€ 751.000	€ 27
Totaal	**€ 73.635.000**	**€ 2.669**

** inclusief voordelig resultaat ad. € 73.978

* Aantal inwoners = 27.588 (begroot 2023)

Woonlasten

De totale woonlasten voor een gemiddelde woningwaarde; bedragen in 2023 € 1.101 (2022: € 1.047)

Onroerendezaakbelasting (OZB)	€ 427
Afvalstoffenheffing	€ 414
Rioolheffing	€ 260

De complete begroting vindt u op **www.heemstede.nl/begroting2023**

Leeswijzer

De begroting is als volgt opgebouwd:

Bestuurlijke hoofdlijn

In dit hoofdstuk worden een aantal grote ontwikkelingen geschetst die invloed hebben op onze gemeentebegroting of dit mogelijk op een later moment kunnen gaan hebben.

Financiële hoofdlijn

In dit hoofdstuk worden een aantal belangrijke financiële ontwikkelingen toegelicht die in deze begroting zijn verwerkt of in de nabije toekomst op ons af komen.

Programma's

Elk programma bestaat uit de volgende onderdelen .

- Inhoud programma
    - Wat willen we bereiken
    - Wat gaan we er voor doen
    - Wat mag het kosten
    - Hoe gaan we dit meten

Nieuw in deze begroting is programma 9, het raadsprogramma. Hierover is een motie aangenomen bij de bespreking van de kaderbrief 2023 - 2026 en de voorjaarsnota 2022.

Wijzigingen in budgetten

In elk programma worden de wijzigingen in budgetten toegelicht. Voor de wijzigingen hebben we de volgende omschrijvingen gebruikt:

- Gemeentefonds: betreft de inkomsten die wij ontvangen worden van het rijk
- Nieuw beleid / wensen: betreft nieuw beleid ten opzichte van de bestaande begroting
- Onontkoombaar: betreft wijzigingen die voortkomen uit ontwikkelingen waar gemeente geen invloed op heeft
- Bestaand beleid: betreft wijzigingen in budgetten van bestaand beleid
- Prijs- en loonontwikkeling: betreft wijzigingen in budgetten door indexering die ontstaan door prijs- en loonontwikkelingen
- Kapitaallasten: wijzigingen die ontstaan door het activeren van investeringen
- Uitvoeringskracht op orde: betreft de verwerking van de extra basis capaciteitsaanvraag voor de organisatie zoals toegelicht in het collegebericht van 15 maart
- Overige kleine mutaties: dit betreft noodzakelijke mutaties van bedragen onder de € 10.000

De onderdelen gemeentefonds, prijs- en loonontwikkeling, kapitaallasten en overige kleine mutaties worden niet toegelicht in de programma's.

Bedragen in dit document

Alle bedragen in de tabellen van deze begroting zijn afgerond. Hierdoor ontstaan er tussen de totaaltellingen en de gedetailleerdere uitwerkingen soms kleine afrondingsverschillen.

Alle bedragen moeten worden gelezen als maal € 1.000, tenzij anders is aangegeven. Een plus bedrag is een nadeel en een min bedrag is een voordeel. Voor de helderheid wordt het ook vermeld bij de tabellen in dit document.

Beleidsindicatoren

Om de sturing binnen de begroting te verbeteren hebben we bij deze begroting een eerste stap gezet in het verder ontwikkelen van de beleidsindicatoren. Deze ontwikkeling zetten we volgend jaar door.

Paragrafen
In de paragrafen staat belangrijke informatie waarmee inzicht wordt gegeven in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

Boekwerk
Alle begrotingsinformatie is geïntegreerd in één document. Het document is compacter gemaakt en waar mogelijk meer beperkt tot de hoofdlijn. Zo is een beter leesbaar stuk ontstaan. Vanaf dit jaar voegen we geen bijlagen boek meer toe aan de begroting.

Bestuurlijke hoofdlijn

In dit hoofdstuk presenteert het college de belangrijkste speerpunten voor de komende jaren en voor 2023 in het bijzonder. Als gemeente willen we actief in verbinding staan met ál onze inwoners, door transparante en inclusieve communicatie. We ontwikkelen nieuwe vormen van samenwerking. Ook hebben we aandacht voor de jongere generatie, zodat de toekomst van Heemstede niet alleen vóór hen, maar ook door hen wordt vormgegeven. Kortom, in Heemstede zorgen we voor elkaar en is er ruimte voor de dialoog.

Veilig wonen, werken en leven

Woonopgave

We staan voor een serieuze opgave in het woondossier. De woonbehoefte van inwoners verandert en de druk op de woningmarkt is groot. Gezinnen zoeken betaalbare woonruimte. Jongeren en kleinere huishoudens zoeken passende woonruimte. Daarnaast hebben wij de taak om Oekraïense vluchtelingen, statushouders en mensen die een beschermde woonomgeving nodig hebben te huisvesten. In de omgevingsvisie leggen we de bestuurlijke visie vast. Het geeft actuele kaders voor de fysieke leefomgeving, waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn. Via de woonvisie kan de raad sturen op het woonbeleid van de gemeente. Het is de leidraad waarmee in 2023 nieuwe meerjarige prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en huurdersverenigingen worden gemaakt. Om dit vraagstuk op te pakken is daadkracht en lef nodig om te komen met oplossingen die buiten de gebaande paden liggen.

Verkeersveiligheid

Met de toename van woningbouw, evenementen en recreatiedruk neemt de verkeersintensiteit binnen de gemeente Heemstede toe. Door de ligging is Heemstede een doorstroomgemeente, waarbij veel verkeer de gemeente doorkruist. Als gemeente blijven we aan onze regionale partners aandacht vragen voor deze toenemende verkeersintensiteit. We zetten hier regionaal actief op in.

Veiligheid

Heemstede behoort tot één van de veiligste gemeenten van Nederland en dat willen we zo houden. Speerpunt voor 2023 is de verdere verbinding tussen zorg en veiligheid. We willen eerder kunnen signaleren en preventief actie ondernemen. Hierbij hebben we aandacht voor woonoverlast, verward gedrag, kindermishandeling en kwetsbare ouderen. Daarnaast zetten we in op ondermijning en cybersecurity, waarbij de focus ligt op voorlichting en preventie.

Klimaatbestendig Heemstede

Klimaat neutraal in 2050

Deze doelstelling wordt door de energiecrisis urgenter. We zetten sterk in op de isolatie van de gebouwde omgeving om energie te besparen. We breiden het aantal energiecoaches uit, zodat wij inwoners hierbij kunnen ondersteunen. We moedigen lokale kleinschalige initiatieven aan die de transitie in de woonomgeving mogelijk maken. In 2023 pakken we het project Zonneparking boven de parkeerplaats sportpark Groenendaal op.

Daarnaast willen we dat inwoners meer klimaatadaptief bewust worden en daar naar gaan handelen. Dat doen we door de inzet van publiekscampagnes. We besteden hier extra aandacht aan bij uitvoering van gemeentelijke projecten. Alle projecten en herinrichtingen binnen Heemstede worden zoveel mogelijk klimaat adaptief uitgevoerd.

Het college zet in op een brede en integrale aanpak van de energieopgave. In deze integrale aanpak onderzoeken we hoe we ondersteuning kunnen bieden door bestaande maatregelen te versnellen, projecten uit te breiden of extra maatregelen te treffen.

Afval en hergebruik van grondstoffen

We werken toe naar afvalverwerking met een zo klein mogelijke stroom restafval. Daarnaast streven we naar zo groot mogelijke en kwalitatief hoogwaardige grondstofstromen. De wijze van afvalinzameling binnen Heemstede moet aansluiten bij de verbetering van het scheiden van de verschillende afvalstromen. Dit kan per woonsituatie verschillen. We informeren onze inwoners en ondernemers actief over het belang van scheiden en zuiver houden van afvalstromen voor optimaal hergebruik.

We zorgen voor elkaar

Een stevige sociale basis voor iedereen

We geven uitvoering aan het beleidsplan Sociaal domein. Daarbij leggen we de focus op verschillende doelgroepen, zoals mantelzorgers, kwetsbare jeugd/jongeren, ouderen en statushouders. De ondersteuning bieden we zoveel mogelijk op maat en dichtbij de eigen leefomgeving. Samen met onze partners van de Sociale Coalitie zetten we de deskundigheidsbevordering over kwetsbare personen en de lokale aanpak eenzaamheid voort.

We willen dat iedereen in Heemstede volwaardig mee kan doen in de maatschappij. Met de werkgroep Toegankelijkheid en de klankbordgroep Wmo houden we aandacht voor de mogelijke verbeteringen ten aanzien van de toegankelijkheid in Heemstede.

Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2023 gaan de nieuwe overeenkomsten jeugdhulp in. Samen met andere gemeenten in Zuid-Kennemerland zoeken we naar een nieuwe manier van samenwerking met alle betrokken professionals. Met hen ontwikkelen we een manier waarbij jeugdhulpaanbieders op één plaats alle vormen van zorg kunnen organiseren en aanbieden. Op deze manier kunnen we jeugdigen goed ondersteunen en laten we de zorg beter aansluiten bij de behoefte. We besteden veel aandacht aan preventie en werken samen met jongeren toe naar een jeugdakkoord.

Zoals beschreven onder het kopje Veiligheid zetten we in 2023 in op versterking van de samenwerking tussen de domeinen Zorg en Veiligheid.

Opvang en huisvesting vluchtelingen en statushouders

De gemeente Heemstede draagt bij aan de opvang en huisvesting van vluchtelingen en statushouders. Dit vraagt oplossingen voor de korte termijn en een visie en plan voor de lange termijn. Daarmee creëren we meer stabiliteit. We zorgen dat nieuwkomers goed landen in Heemstede. Dit vraagt veel van onze gemeentelijke organisatie. Zowel op het gebied van ruimte als in het sociale domein. Deze taak komt boven op de woonopgave die we als gemeente al hebben.

In 2023 gaan we aan de slag met een plan voor de lange termijn.

Sport, cultuur en recreatie

Sport speelt een belangrijke rol in het sociale leven van zowel jongeren als ouderen. Het maakt dat iedereen kan blijven meedoen in Heemstede. Het is een belangrijk middel om de betrokkenheid en sociale cohesie binnen de gemeente te vergroten. Daarnaast zorgt sport ervoor dat jongeren weerbaar blijven. Eind 2023 starten we de evaluatie van het huidige cultuur- en onderwijs aanbod met diverse belanghebbenden zoals podia, stichtingen en scholen.

Zeker in de afgelopen jaren bleek hoe belangrijk openbaar groen is. Zowel de behoefte van mensen om de natuur op te zoeken, als het belang van groen in klimaatadaptatie en biodiversiteit. Er is een toenemende druk zichtbaar op het openbaar groen door bestaande en nieuwe functies. De actualisatie van het groenbeleidsplan sluit aan op deze nieuwe ontwikkelingen. De waarden van groen staan centraal in ruimtelijke ontwikkelingen.

Samen richten we Heemstede in

Jeugd

De jeugd is onze toekomst en we willen hen zo goed mogelijk ondersteunen in hun ontwikkeling. Daarbij is het van belang dat iedereen zijn of haar talent zo goed mogelijk kan benutten en iedereen daarbij gelijke kansen krijgt. Om dit te bereiken zetten we in 2023 in op de totstandkoming van een jeugdakkoord. Dit kan de gemeente niet alleen. We hebben jongeren nodig om te komen tot een goed en gedragen akkoord. Het Jeugdakkoord is een belangrijk instrument om te voorkomen dat kinderen moeten terugvallen op de Jeugdzorg. We zorgen ook voor schoolgebouwen met een gezonde omgeving. In 2023 zetten we verdere stappen in het Integraal Huisvestingsprogramma scholen met besluitvorming over de wissellocatie en de nieuwbouw van de Nicolaas Beets.

Lokale democratie

Heemstede wil een dorp zijn waarin iedereen mee kan doen en samen invulling geeft aan de toekomst van Heemstede. De gemeente geeft ruimte aan initiatieven van inwoners en heeft hierbij een faciliterende, stimulerende en verbindende rol. In 2023 gaan we aan de slag met nieuwe vormen van lokale democratie en nemen de uitkomsten uit het traject Quick Scan Lokale Democratie mee. We gaan de wijken in om ideeën op te halen en geven structurele financiële ruimte voor initiatieven van inwoners en ook specifiek van jongeren.

Uitvoeringskracht

Gemeenten in Nederland hebben een cruciale plek gekregen om bij te dragen aan de oplossing van de huidige problemen. Het versterken van de organisatie is op meerdere onderdelen urgent en noodzakelijk. We willen voldoende uitvoeringskracht behouden voor de taken die wij erbij hebben gekregen. We willen ook uitvoering kunnen geven aan de opgaven waarvoor we staan. We brengen de ambtelijke organisatie verder op orde. Zo blijven we opkomen voor de Heemsteedse belangen. We breiden de formatie verder uit om de ambities en de opgaven waar we als gemeente voor staan te kunnen realiseren.

Heemstede wil een aantrekkelijke en inclusieve gemeente zijn met voldoende uitvoeringskracht, waarin medewerkers met plezier werken en gedreven zijn om excellente dienstverlening te leveren. Een gemeente die zelfstandigheid behoudt, maar de regio opzoekt voor een goede en constructieve samenwerking.

Financiële hoofdlijn

Verloop begroting

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026
Primitieve begroting	-216	504	1.136	1.136
Raadsbesluiten voor VJN	-923	-911	-1.019	-1.023
Kaderbrief	-1.702	-2.739	-3.176	-2.002
Voorjaarsnota	1.195	1.200	1.176	916
Stand t/m voorjaarsnota	**-1.646**	**-1.946**	**-1.883**	**-974**
Mutaties begroting	1.572	1.667	1.021	3.403
Saldo van baten en lasten	-74	-279	-862	2.429

Het uitgangspunt voor de begroting 2023 is de kaderbrief 2023 - 2026. Hierop worden voor de begroting aanpassingen gedaan. Dit zijn de mutaties. De provincie is toezichthouder van de gemeente. Zij controleert de gemeente begroting en de gemeente moet er voor zorgen dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Dat wil zeggen dat het eerste jaar van de begroting sluit en structurele lasten gedekt zijn met structurele baten. De begroting van 2023 sluit met een positief saldo van € 74.000.

De jaren 2024 en 2025 laten ook een positief saldo zien. Het jaar 2026 toont een negatief saldo, dit wordt hierna toegelicht bij het thema terugval in de uitkering uit het gemeentefonds.

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	1.131	975	975	758
Gemeentefonds	-2.705	-3.309	-4.249	-2.067
Onontkoombaar	1.479	1.479	1.479	1.479
Bestaand beleid	-492	-558	-637	-649
Prijs- en loonontwikkeling	1.627	1.940	2.265	2.590
Kapitaallasten	-212	462	511	614
Uitvoeringskracht op orde	728	662	662	662
Overige kleine mutaties (<10.000)	17	17	17	17
Totaal mutaties begroting	1.572	1.667	1.021	3.403

De mutaties zijn ingedeeld in verschillende categorieën, deze worden toegelicht in de programma's.

Actuele (financiële) thema's

Financieel zien we grote onzekerheden op ons afkomen. Gelukkig is onze financiële basis goed en hebben we een gezond eigen vermogen. Zoals we in de bestuurlijke hoofdlijnen hebben gezien en we ook in de programma's kunnen teruglezen komen er ook grote opgaven op ons af. We hebben ervoor gekozen om de uitvoeringskracht op orde te brengen en ruimte te geven aan onze ambities. Het is een bewuste keuze om het financiële tekort dat we op ons af zien komen in 2026 nog niet aan te pakken, maar de ontwikkelingen af te wachten. Ontwikkelingen zijn nog onzeker en te vroeg handelen kan onnodig zijn. We blijven bij het Rijk aangeven tegen welke problemen en knelpunten we aanlopen als gemeente. Hieronder worden een aantal actuele financiële thema's toegelicht die invloed hebben op de begroting.

Terugval in de uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2026

Het Rijk hanteert op dit moment de systematiek van samen trap op, samen trap af. Dit betekent dat de inkomsten van de gemeente meebewegen met de uitgaven van het Rijk. Per 2026 laat het Rijk deze systematiek los en streven zij naar een systematiek die een betere balans brengt tussen de financiën en de bijbehorende taken. Hoe dit er uit gaat zien moet nog worden uitgewerkt. Door het stopzetten van de huidige systematiek en het vastzetten van het accres ontstaat er een terugval in de gemeentefondsuitkering in 2026. De begroting van Heemstede is in dat jaar niet sluitend, maar heeft een tekort van € 2,4 miljoen. Het is nog onhelder of dit tekort in stand blijft en daarom hebben wij gemeend dat nu actie hierop nemen te vroeg is. Bij het opstellen van deze begroting is bekend dat er in de maand september meer bekend wordt over het vervolg en dat de intentie is om een wetswijziging door te voeren in 2024. We volgen de ontwikkelingen van het Rijk op het gebied van uitkeringen aan gemeenten nauwlettend. En informeren hierover als er meer bekend is over wat dit voor gemeente Heemstede betekent. Mocht gemeente Heemstede in de toekomst structureel minder inkomsten van het rijk ontvangen, dan betekent dat dat we zullen moeten onderzoeken hoe we onze inkomsten kunnen verhogen dan wel onze uitgaven kunnen verlagen.

Inflatie en indexatie

Het afgelopen jaar is de inflatie enorm hoog. Aankopen die de gemeente doet worden steeds duurder. Voorzieningen die in het verleden zijn gevormd voor onderhoud zijn niet meer voldoende. En lonen stijgen. In deze begroting hebben we deze verhoging doorgevoerd. Daarom legt de mutatie voor prijs- en loonontwikkeling flink beslag op onze beschikbare middelen. De volatiele energiekosten maken het lastig de energieprijzen voor 2023, 2024 en 2025 te begroten. Per dag verschillen de gasprijzen op de wereldmarkt. Met het geraamde budgetten kunnen prijsstijgingen voldoende worden opgevangen.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma voor de nieuwe coalitieprogramma is voor 2023 verwerkt in deze begroting en wordt u separaat toegestuurd. In het uitvoeringsprogramma zullen wij aangeven waar de nieuwe opgaven zijn verwerkt binnen de begroting.

Uitvoeringskracht op orde en uitvoeringskracht nieuwe opgaven

De afgelopen jaren zijn er veel extra taken bij de gemeente belegd. Dit veroorzaakt druk op de organisatie. In het collegebericht van 15 maart van dit jaar bent u geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de extra gemeentelijke taken voor de gemeentelijke organisatie. Voor sommige taken worden middelen verstrekt via het gemeentefonds, voor andere taken niet. De onderstaande tabel 'uitvoeringskracht op orde' geeft een overzicht van hoe de extra capaciteit hiervoor in de begroting 2023 en verder is verwerkt. Het overzicht is geactualiseerd ten opzichte van 15 maart; de pm-posten zijn ingevuld.

Opgaven uitvoeringskracht op orde	2023	2024 en verder	Verwerkt bij	Toelichting	Toege-licht in Progr
Nadere regels rond fiscaliteit	26.000	26.000	VJN	bestaand budget	
Versterken dienstverlening in sociaal domein	65.800	65.800	raadsbesluit	gemeentefonds	
Inburgeringswet bij gemeenten	33.000	40.000	begroting		6
Toenemende vraag jeugdhulp	96.500	116.000	begroting		6
Duurzaamheidsopgave	165.530	165.530	begroting	dekking reserve	7
Dienstverlening openbare ruimte	50.500	50.500	begroting		0
Regionale samenwerking ZKL en bereikbaarheid	87.000	87.000	begroting		8
Waterrecreatie in Heemstede	39.000	47.000	begroting		2
Contractmanagement gemeentelijk vastgoed	72.500	87.000	begroting		8
Functioneel beheer digitale werkomgeving	153.000	184.000	begroting		0
Controlfunctie en rechtmatigheid	18.500	38.000	begroting		0
Juridisering	12.000	12.000	begroting		0
Inhuurbudget / extra inzet Opvang vluchtelingen	pm	pm			
Totaal Uitvoeringskracht op orde	**819.330**	**918.830**			

Naast het aanpassen van de uitvoeringskracht aan de bestaande taken, is er ook uitvoeringskracht nodig voor het realiseren van de nieuwe ambities. De formatie-uitbreiding die hiervoor nodig is, is hieronder weergegeven:

Formatie-uitbreiding nieuwe opgaven	2023	2024 en verder	Verwerkt bij	Toelichting in programma
Secretariële ondersteuning	35.000	42.000	begroting	0
Ambities versnelde woningbouwopgave	84.500	91.500	begroting	8
Jeugdakkoord en versterken lokale democratie en inclusie	42.500	51.000	begroting	0
Toename vragen in uitvoering Sociale zaken	11.500	14.000	begroting	0
Zorg op maat	126.500	152.000	begroting	4, 5, 6 en 7
Versterken inzet handhaving	41.500	41.500	begroting	1
Totaal formatie-uitbreiding nieuwe opgaven	**341.500**	**392.000**		

Bij het ramen van de formatie-uitbreiding in 2023 is voor de nog niet ingevulde taken rekening gehouden met een wervingsduur van twee maanden.

Weerstandsvermogen

Conform de huidige verordening is het weerstandsvermogen berekend op basis van de algemene reserve. De weerstandsratio moet tussen de 1,8 en 2,2 zijn. In deze begroting komt de ratio uit op 7,3. Conform de vraag van de provincie is de onbenutte belastingcapaciteit benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen. Ten tijde van het opstellen van deze begroting wordt de financiële verordening geüpdatet, hierin is een aangepast voorstel opgenomen voor het bepalen van de weerstandscapaciteit en de gewenste weerstandsratio.

Financiën van de opvang en huisvesting statushouders en vluchtelingen

Recent zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen gemeenten en de rijksoverheid met betrekking tot de opvang en huisvesting van vluchtelingen en statushouders. Het rijk heeft daarbij aangegeven dat voldoende financiële middelen beschikbaar worden zullen worden gesteld om alle taken op het gebied van opvang huisvesting en integratie uit te kunnen voeren. Daarentegen zijn de voorwaarden en uitgangspunten nog steeds onvoldoende helder.

Eerder heeft de raad besloten om een bedrag van € 1 miljoen uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor de nood- en crisisopvang van vluchtelingen, vooruitlopend op de te ontvangen rijksmiddelen. Wij zullen voor u bij de komende planning & control producten inzichtelijk maken wat de uitgaven hierop zijn en hoe deze worden gecompenseerd door de middelen die wij ontvangen van het rijk.

Incidentele baten en lasten

In de gemeentewet is opgenomen dat de begroting en het financieel meerjarenperspectief structureel en reëel in evenwicht moeten zijn. Om inzicht in de structurele baten en lasten te geven maakt onderstaand overzicht deel uit van de begroting. De incidentele lasten en baten worden in het onderdeel Financiële Begroting nader toegelicht.

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025	2026
Baten	-67.447	-71.801	-73.838	-75.626	-73.123
Lasten	68.050	73.562	75.522	76.647	77.410
Onttrekking aan reserve	-6.951	-1.835	-2.241	-2.163	-2.113
Storting in reserve	4.716		279	280	256
Saldo van baten en lasten	-1.632	-74	-279	-862	2.429
Waarvan incidenteel	1.184	245	144	204	103
Waarvan structureel	-2.816	-319	-423	-1.066	2.326

Baten en lasten per programma

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de begroting naar programma's. Per programma zijn de baten en lasten weergeven.

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000		2023		
		Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	19.432	-54.580	-35.148
1	Veiligheid	2.502	-6	2.496
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	6.391	-380	6.011
3	Economie	337	-177	160
4	Onderwijs	3.336	-598	2.738
5	Sport, cultuur en recreatie	6.426	-1.462	4.964
6	Sociaal domein	23.787	-6.370	17.417
7	Volksgezondheid en milieu	9.217	-9.259	-41
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.133	-805	1.329
	Totaal	73.562	-73.635	-74

Nieuwe kredieten

Project	voorbereidings-krediet reeds beschikbaar gesteld	beschikbaar te stellen bruto krediet	reserves of voorzieningen	inruil/ subsidies derden	beschikbaar te stellen netto krediet in 2023
A. KREDIETEN **die bij de begroting 2023 beschikbaar worden gesteld op basis van het investeringsprogramma**					
Aanpassing dakopbouw werf		50.000			50.000
Bronsteeweg/Pieter Aertszlaan-west		462.000			462.000
Vervangen riolering Van Merlenlaan - wegen (gewijzigd van 2022 + verhoogd)		2.877.000			2.877.000
Verharding Meerlhorst (gewijzigd van 2022)		80.000			80.000
Fietsverbinding Haarlem-Aerdenhout-Heemstede (gewijzigd van 2022)		12.500			12.500
Vervangen riolering omg. Slotlaan-wegen (gewijzigd van 2022)		58.740			58.740
WCP Johan Wagenaarlaan en César Francklaan (NIEUW) (dekking afschr bestemmingsreserve WCP)	625.000	6.250.000			6.250.000
Renovatie openbare verlichting 2023		260.000			260.000
Beschoeiingen 2023		894.000			894.000
Bronsteeweg/Pieter Aertszlaan-west -deel groen		33.000			33.000
Renovatie Groen Waasplein		20.000			20.000
Vervangen bomen Burgemeester van Rappardlaan (NIEUW)		90.000			90.000
Vervangen riolering omg. Slotlaan-groen (gewijzigd van 2022)		65.000			65.000
Vervangen riolering Van Merlenlaan - Groen (GEWIJZIGD VAN 2022)		103.000			103.000
Vervangen tractor wandelbos Groenendaal (GEWIJZIGD VAN 2024)		70.000			70.000
Actieplan spelen 2023		144.400			144.400

Project	voorbereidings-krediet reeds beschikbaar gesteld	beschikbaar te stellen bruto krediet	reserves of voorzieningen	inruil/ subsidies derden	beschikbaar te stellen netto krediet in 2023
Vervanging riolering omgeving Rijnlaan (NIEUW)		870.000	870.000		0
Vervangen riolering Van Merlenlaan - riolen (gewijzigd van 2022)	220.000	929.500			929.500
Vervangen riolering Van Merlenlaan -drainage (gewijzigd van 2022)		53.500			53.500
Vervangen riolering omg. Slotlaan (gewijzigd van 2022 + verhoogd)	148.000	1.360.000			1.360.000
Invoering duurzaam afvalinzamelsysteem II		1.141.500			1.141.500
Vervanging cirkelgrasmaaier begraafplaats		21.000			21.000
Vervanging gesloten bestelwagen beheer vastgoed (7-VJP-58)		37.000			37.000
Vervangen zaaksysteem		125.000			125.000
Vervangen burgerzaken- en kassasysteem		120.000			120.000
Raadpleegtool wegens uitfaseren Corsa en Verseon		30.000			30.000
Vervangen financieel systeem (GEWIJZIGD van 2022)		225.000			225.000
Verbouwing Crayenesterschool		2.015.454		311.066	1.704.388
Verbouwing Crayenesterschool ENG/gasloos		178.650			178.650
Voorfinanciering kinderopvang Crayenesterschool		314.844			314.844
Totaal investeringen HBC tennis (gewijzigd van 2022)		327.766		56.885	270.881
Alliance hockeyveld 5 (gewijzigd van 2022)		151.250		26.250	125.000
Alliance hekwerk hockeyveld 5 (gewijzigd van 2022)		27.225		4.725	22.500
Alliance hockeyveld 6 (gewijzigd van 2022)		302.500		52.500	250.000
Alliance hekwerk hockeyveld 6 (gewijzigd van 2022)		36.300		6.300	30.000
T.V. Merlenhove baan 1 tm 13 gravel toplaag vervangen (gewijzigd van 2022)		210.872		36.598	174.274
Totaal beschikbaar gestelde kredieten	993.000	19.947.001	870.000	494.324	18.582.677

B. VOORBEREIDINGSKREDIETEN
die bij de begroting 2023 beschikbaar worden gesteld op basis van het investeringsprogramma

Project	beschikbaar te stellen bruto krediet	reserves of voorzieningen	inruil/ subsidies derden	beschikbaar te stellen voorbereidingskrediet in 2023
WCP: Lanckhorstlaan (dekking afschrijving bestemmingsreserve WCP)	215.000	215.000		0
Vervangen Blauwe Brug, voorbereidingskrediet	100.000			100.000
Vervangen Amstelbrug, voorbereidingskrediet	60.000			60.000
Beschoeiingen 2024, voorbereidingskrediet	13.000			13.000
Vervangen riolering omgeving Berkenlaan, voorbereidingskrediet	240.000	240.000		0
Vervangen riolering omgeving Linge, voorbereidingskrediet	40.000	40.000		0
Totaal beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten	668.000	495.000	0	173.000

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Inhoud programma

Nederland staat voor grote veranderingen rond duurzaamheid en energievoorziening, de aanpak van de woningnood, de gezondheidszorg, het tegengaan van polarisatie en nieuwe vormen van democratie. Het speelveld van gemeenten is dan ook divers en complex. Ingewikkelde maatschappelijke vraagstukken vragen om strategische en integrale afwegingen en om een overheid die in samenwerking problemen aanpakt. Het vertrouwen staat onder druk en daarom is goede en transparante dienstverlening die voor iedereen toegankelijk is cruciaal. En zijn nieuwe democratische vormen nodig, met veel ruimte voor deelname door inwoners en overige belanghebbenden. De digitalisering van de samenleving biedt daarvoor kansen en mogelijkheden. Onze organisatie moet dan wel mee in die digitale transformatie. De uitdagingen, vraagstukken en mogelijkheden vragen om een wendbare organisatie met uitvoeringskracht om opgaven te realiseren, met weerbare professionals en een stevige bedrijfsvoering. In dit programma schetsen we hoe de gemeente hier in 2023 invulling aan geeft.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken

We willen onze dienstverlening dichtbij inwoners aanbieden. Overheidsdienstverlening moet voor iedereen betrouwbaar, toegankelijk, begrijpelijk, duidelijk, dichtbij, rechtvaardig én persoonlijk zijn. Daarom sturen we mensen niet van het kastje naar de muur en stimuleren we medewerkers om in begrijpelijke taal te communiceren. We zorgen voor een goede telefonische bereikbaarheid en tijdige beantwoording van vragen met klantvriendelijke responstijden. In het onderzoek Waarstaatjegemeente.nl (meting najaar 2021) krijgt de dienstverlening van de gemeente een goede waardering. De directe dienstverlening aan inwoners krijgt een 7,5 (6,8 voor gemeenten van vergelijkbare omvang) en de digitale dienstverlening via de website een 7,4 (7,0 vergelijkbare gemeenten). De dienstverlening aan de publieksbalie wordt met een 8,8 hoog gewaardeerd. Toch zijn er altijd verbeterpunten. We blijven de dienstverlening aanpassen aan nieuwe inzichten en wensen.

Wat gaan we daarvoor doen

Vernieuwen dienstverleningsconcept: van goed naar (nog) beter

Er zal een start worden gemaakt met de vernieuwing van het dienstverleningsconcept. Met de input van onze inwoners en doelgroepen toetsen we de uitgangspunten van onze dienstverlening. Waar nodig passen we onze werkwijze aan. Ook de inzichten die we tijdens de coronapandemie hebben opgedaan, nemen we mee. We volgen daarbij de aanbevelingen uit het onderzoek 'Relatie burger overheid 2030' van de Nationale ombudsman. Dat onderzoek laat zien dat mensen het contact met de overheid vaak ingewikkeld, ver weg en complex vinden. Dat is aanleiding om de normen van onze dienstverlening te herzien. We maken heldere afspraken over responstijden aan de telefoon, terugbelverzoeken, het afhandelen van meldingen in de openbare ruimte en het beantwoorden van vragen en informatieverzoeken (servicecode). Voor de

belangrijkste producten brengen we de ervaring van de inwoners in beeld. Hoe beleven zij onze dienstverlening van begin tot eind? We passen onze dienstverlening aan op die ervaring.

Verkiezingen

In 2023 zijn er twee verkiezingen, voor de Provinciale Staten en waterschappen, tegelijkertijd op één dag. In 2024 zijn de Europese verkiezingen. We zorgen voor een professionele organisatie van de verkiezingen. In samenwerking met de Werkgroep Toegankelijkheid Heemstede zorgen we ervoor dat deze voor iedereen goed toegankelijk zijn. Daarnaast geven we voorlichting via de website en andere (sociale) kanalen zodat inwoners zich goed kunnen informeren over standpunten van de verschillende partijen.

Nieuwe Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2023 in werking. Die wet heeft consequenties voor onze dienstverlening. In het programma. Zowel voor de initiatieffase als de fase van vergunningverlening, zijn het werkproces en de samenwerking tussen teams in beeld gebracht en afgestemd op de eisen van de nieuwe wet. Deze uitwerking is ook de basis voor een gebruiksvriendelijke inrichting van het digitale loket op de website, waar vergunningen aangevraagd worden (denk aan verbouwingen om het huis, dakkapel, kappen, e.d.). Vanaf de start van de nieuwe wet monitoren we de gebruikerservaringen en voeren we waar nodig aanpassingen door.

Digitalisering producten

We bieden steeds meer van de veel gevraagde (burgerzaken-)producten digitaal aan via de website. Het is onder meer mogelijk om online (via DigiD) reisdocumenten en rijbewijzen aan te vragen, geboorteaangifte te doen, emigraties door te geven, uitvaartondernemers kunnen overlijdensaangifte online doen en ook huwelijken en partnerschapsregistraties zijn online te regelen. Het online aanbod groeit en dat loopt door in 2023 waarbij we op basis van gebruikerservaringen onze online dienstverlening verder verbeteren.

Digitale toegankelijkheid

Een kwart van de Nederlandse bevolking heeft één of meerdere fysieke of mentale beperkingen die het gebruik van het internet moeilijker maken. Steeds meer zaken worden online geregeld en de overheid mag niemand buitensluiten. Daarom geldt er een wettelijke verplichting voor de toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps. Deze opgave is omvangrijk en vraagt om een organisatiebrede bewustwording en aanpak. De gemeente heeft al verschillende stappen gezet om te zorgen dat haar digitale voorzieningen digitaal toegankelijk zijn. Er is een plan van aanpak opgesteld waarin op basis van gestelde prioriteiten in 2023 stapsgewijs verder gewerkt wordt naar het vereiste niveau. De Werkgroep Toegankelijkheid Heemstede is en wordt hier nauw bij betrokken.

Onderzoek inrichting publiekshal

We onderzoeken in hoeverre de huidige inrichting van de publieksruimte en raadzaal nog voldoet aan de huidige en toekomstige eisen. Daarbij betrekken we:

- de uitkomsten van de QuickScan lokale democratie en de vernieuwing lokale democratie en contact die daarmee samenhangen;
- het nieuwe werk-/kantoorconcept dat is opgesteld op basis van nieuwe inzichten door de coronacrisis (met meer hybride werken);
- de voortschrijdende digitalisering en de keuzes voor dienstverleningskanalen die daaruit voortvloeien.

Hoe meten we dit?

Dienstverlening	2019	2021	Landelijk
Oordeel dienstverlening door inwoner (totaalbeleving)	7,4	7,5	6,8
Oordeel dienstverlening aan de balie	8,5	8,8	Geen onderdeel benchmark

Bron: Onderzoek Waarstaatjegemeente.nl (meting najaar 2021)

Regionale samenwerking

Om de regionale samenwerking te verbeteren en de betrokkenheid van de gemeenteraad te vergroten, is voor de regio Zuid-Kennemerland een nieuwe governance uitgewerkt in een samenwerkingsconvenant. Deze regionale samenwerking tussen de gemeenteraden en besturen wordt ondersteund door een regisseur regionale samenwerking. De kosten worden verdeeld onder de vier gemeenten, zoals besloten door de gemeenteraden. Voorgesteld wordt om niet eind 2022 de governance te evalueren maar eind 2023 in verband met de start van de nieuwe raden. Als de uitkomst van de evaluatie is dat de inzet van de regisseur en ondersteuning structureel wordt, dan wordt via de kadernota 2024 structureel middelen aangevraagd.
Om uitvoering te kunnen geven aan de acties uit de Zuid-Kennemer Agenda en de samenwerking met provincie en de Metropoolregio Amsterdam (MRA), is extra inzet vanuit Heemstede nodig. Het gaat hier namelijk deels om nieuwe activiteiten.
In overeenstemming met de afspraken voor de samenwerking in de MRA zal de ambtelijke ondersteuning, die nu door de MRA wordt betaald, voortaan door de deelnemende gemeenten zelf beschikbaar worden gesteld. Voor de regio Zuid-Kennemerland gaat het om ongeveer 1,3 fte. De kosten daarvan worden naar rato verdeeld over de regiogemeenten.

Lokale democratie en jeugd

Wat willen we bereiken

Heemstede wil een dorp zijn waarin iedereen kan meedoen en waarin we samen invulling geven aan de toekomst van Heemstede. Er is specifiek aandacht en ruimte voor de stem van jongeren in de lokale democratie.

De gemeente geeft ruimte aan initiatieven en inbreng van inwoners en heeft hierbij een faciliterende, stimulerende en verbindende rol.

Inwoners denken en doen mee bij plannen van de gemeente

Inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente; samen geven wij vorm aan Heemstede. We zorgen dat zoveel mogelijk Heemstedenaren kunnen meepraten en meebeslissen waar het kan. We zijn vooraf duidelijk over het proces en de ruimte waarbinnen samenwerking mogelijk is. Ook bij opgaven die zich niet lenen voor een samenwerkingstraject met inwoners -bijvoorbeeld vanwege de complexiteit, het technische karakter van het vraagstuk of vanwege het stadium van besluitvorming- zorgen we ervoor dat we hier vanaf de start helder over communiceren. Zo scheppen we geen valse verwachtingen.

We faciliteren bewonersinitiatieven in de wijken

De afgelopen jaren hebben veel inwoners mooie initiatieven ontwikkeld voor in hun buurt, wijk of voor de gehele gemeente. Als gemeente stimuleren wij inwoners om dit te blijven doen. We faciliteren en ondersteunen waar daar behoefte aan is, maar geven inwoners vooral ook de ruimte om zelf regie te nemen. Daarnaast zorgen we er als gemeente voor dat we weten wat er speelt in de wijken, zodat wij daar op aan kunnen sluiten bij gemeentelijke plannen.

Jongeren verrijken de lokale democratie met hun talenten en ideeën

Plannen in de gemeente gaan vaak over de toekomst van de huidige generatie jongeren. Het is dan ook belangrijk dat juist zij nu al mee kunnen praten over de invulling van hún toekomst. We willen dat jongeren in Heemstede de ruimte voelen om mee te praten over beslissingen die voor hun toekomst van belang zijn, dat zij zelf vorm kunnen geven aan hun eigen leefomgeving, dat de lokale democratie ook over hen gaat.

Er is ruimte voor nieuwe vormen van democratie

De samenleving is continu in verandering. Ook de samenwerking tussen gemeente en inwoners verandert. In Heemstede willen we daarom ruimte bieden aan nieuwe vormen van democratie, passend bij de behoeftes van de Heemsteedse samenleving. We ondersteunen ideeën van inwoners op dit vlak, benaderen opgaven van de gemeente met een frisse blik, geven ruimte aan experimenten en experimenteren zelf ook.

Wat gaan we daarvoor doen

Inwoners denken en doen mee bij plannen van de gemeente

- We zorgen ervoor dat inwoners structureel betrokken worden bij plannen van de gemeente. Bij elke opgave denken we vooraf goed na over of en zo ja, hoe we inwoners goed kunnen betrekken. We hernieuwen het huidig participatiebeleid naar 'Versterken lokale democratie'.
- Ambtenaren worden ondersteund bij het vormgeven van processen om inwoners te betrekken. Er worden trainingen georganiseerd en ambtenaren krijgen ondersteuning bij projecten.
- We zetten verschillende middelen in. Per project bepalen we aan de hand van de doelgroepen welke middelen passend zijn. We benutten vaker (naast fysieke bijeenkomsten) digitale middelen.
- We zijn transparant en delen waar we mee bezig zijn. Op de website www.wijmakenheemstede.nl laten we duidelijk zien over welke projecten mensen kunnen meepraten. We zorgen voor actuele informatie zodat iedereen duidelijk kan zien wat er speelt.

We faciliteren bewonersinitiatieven in de wijken

- We stellen budget beschikbaar om initiatieven van inwoners financieel te ondersteunen. De twee bestaande initiatievenbudgetten vormen hiervoor het uitgangspunt. Op basis van de evaluatie van februari 2022 worden deze aangescherpt en geïntegreerd in één regeling.
- We gaan de wijken in om ideeën en wensen op te halen. We organiseren regelmatig bezoeken aan de wijken. Samen met inwoners bespreken we welke wensen en ideeën er leven en hoe we daar gezamenlijk mee aan de slag kunnen gaan.
- We verbinden inwoners onderling en met andere organisaties. Waar we mogelijkheden zien om krachten te bundelen leggen we als gemeente de verbinding. We stimuleren dit ook door bijeenkomsten te organiseren waar initiatiefnemers elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen delen.

Jongeren verrijken de lokale democratie met hun talenten en ideeën

- Bij projecten waarbij we jongeren willen betrekken gebruiken we kanalen en locaties waar zij actief zijn
- We stellen samen met jongeren een jeugdakkoord op. We voeren op allerlei plekken en manieren gesprekken met jongeren over hun behoeften. Samen met jongeren en partners (zoals scholen en sportverenigingen) werken we aan een 'Jeugdakkoord' dat in 2024 klaar moet zijn. Dit akkoord vormt de basis voor toekomstig beleid. Eind 2022 is voor dit proces een stappenplan opgesteld wat we in 2023 uitvoeren.
- In 2022 is een aantal jongerenpartijen, ondersteund door de gemeente, gestart met een budget waarmee jongeren zelf initiatieven kunnen uitvoeren. In de eerste helft van 2023 wordt dit geëvalueerd.
- In 2022 is een aantal jongerenpartijen, ondersteund door de gemeente, gestart met een website voor jongeren(activiteiten). In de eerste helft van 2023 evalueren wordt de website geëvalueerd.

Er is ruimte voor nieuwe vormen van democratie

- We bieden ruimte om ook bij projecten te experimenteren met nieuwe vormen van democratie
- We stellen jaarlijks een budget beschikbaar waarmee we experimenten vanuit de gemeente of inwoners op kunnen starten

Organisatie en overhead

Wat willen we bereiken

Gemeente Heemstede wil een aantrekkelijke en inclusieve gemeente zijn met voldoende uitvoeringskracht, waar medewerkers met plezier werken en gedreven zijn om excellente dienstverlening te realiseren. En een gemeente die zelfstandigheid behoudt door regionaal samen te werken.

Het versterken van de organisatie is op meerdere onderdelen urgent en noodzakelijk om de huidige en nieuwe ambities waar te kunnen maken. In de begroting 2022 is al aangegeven dat de druk op het gemeentelijk takenpakket groot is. Uit de A&O monitor personeel blijkt ook dat gemeenten van gelijke omvang in Nederland in het jaar 2021 gemiddeld genomen een grotere formatie hebben (6,7 fte per 1000 inwoners, Heemstede 6,4 fte per 1000). Daarnaast is er in Nederland een structureel tekort aan personeel. Er is een grote krapte op de arbeidsmarkt.

De gemeente Heemstede heeft op het gebied van personeel dus een driedubbele opgave om voldoende uitvoeringskracht te behouden:

- Personele basisbezetting op orde
- Extra inzet om opgaven waar we voor staan te kunnen uit voeren
- Een aantrekkelijk werkgever zijn om voldoende personeel aan te trekken en te behouden waarbij een hanteerbare werkdruk een belangrijke randvoorwaarde is.

Wat gaan we daarvoor doen

Uitvoeringskracht op orde

In een collegebericht van 15 maart 2022 heeft de raad een stand van zaken ontvangen met betrekking tot de druk op de organisatie en welke taken structureel nodig zijn. In de begroting 2023 zijn deze geactualiseerde middelen nu structureel opgenomen om de basisbezetting op orde te houden. Het betreft (uitgebreide toelichting zie collegebericht 15 maart 2022):

Samenleving	Toenemende vraag Jeugdhulp en Inburgeringswet bij gemeenten
Duurzaamheid	Inzet op duurzaamheidsopgave, programma duurzaamheid
Ruimte	• Dienstverlening openbare ruimte • Regionale samenwerking ZKL en bereikbaarheid • Waterrecreatie • Beheer Vastgoed
Bedrijfsvoering	Control en rechtmatigheid, functioneel beheer digitale werkomgeving en informatiebeveiliging, juridische capaciteit

Uitvoeringskracht nieuwe ontwikkelingen

Om nieuwe opgaven en beleid te realiseren is extra uitvoeringskracht nodig, dit past niet in de bestaande formatie. Het betreft de volgende terreinen:

Samenleving	• Voor de toegenomen opgave op het gebied van (versnelde)instroom statushouders en vluchtelingen en wijziging bijstand. • Voor de ambitie om zorg op maat aan inwoners en specifiek (jonge) mantelzorgers zo dichtbij mogelijk te kunnen leveren. Het vereist een sterkere regie op regionale en lokale contracten richting zorgpartijen, welzijn en jeugdhulp.
Duurzaamheid	Het genoemde bedrag in de begroting is echt om de basis op orde te krijgen en mensen die nu al ingezet worden op de ambitie, structureel aan te nemen/in te regelen. Met de vergrote opgave nu in het najaar en de winter

	extra inspanningen waarschijnlijk nodig zijn, is te verwachten dat al in 2023 meer capaciteit nodig is. Dit vooruitlopend op de structurele uitbreiding met van in totaal €452.000 aan aanvullende, noodzakelijke capaciteit. In afwachting van de klimaatenvelop vanuit het Rijk verwachten we dit in de begroting van 2024 te verwerken.
Ruimte	De druk op de woningmarkt is groot en vraagt om een maximale weloverwogen verkenning naar bouw mogelijkheden en de woningbouwopgave in Heemstede.
Lokale democratie	Voor het realiseren van een jeugdakkoord en het versterken lokale democratie.
Veiligheid	Voor het opvangen van verminderde capaciteit bij de politie wordt er meer gevraagd van de handhaving.

We gaan begin 2023 starten met de werving en gaan ervan uit dat we na twee maanden de vacatures kunnen invullen.

De opvang van Oekraïners en versnelde huisvesting van statushouders vragen extra personele inzet. De rijksoverheid heeft aangegeven gemeenten ruimhartig te compenseren. In de P&C producten wordt de raad hierover geïnformeerd.

Strategische inzet op steeds krapper wordende arbeidsmarkt

Om een aantrekkelijke werkgever te blijven op de arbeidsmarkt zet Heemstede in op het verstevigen van de arbeidsvoorwaarden en het aantrekken van jongeren.

Onderscheiden op arbeidsmarkt: verstevigen arbeidsvoorwaarden

Om het werken bij de gemeente Heemstede nog aantrekkelijker te maken zetten we in op het versterken van aanvullende arbeidsvoorwaarden. Een van de belangrijke pijlers daarin zijn opleidingen: medewerkers ruime (individuele) ontwikkelmogelijkheden bieden. We zien bij de zittende medewerkers al een toenemende vraag naar mogelijkheden om zich individueel te ontwikkelen. Gemeenten van onze omvang kennen gemiddeld een opleidingsbudget van 1,5% van de loonsom. Los van de toenemende vraag naar (individuele) opleidingen binnen onze organisatie en ook de noodzaak om opleidingen te volgen met alle opgaven waarmee we worden geconfronteerd, is het in onze arbeidsmarktstrategie van grote waarde om ons met een substantieel ruimer opleidingsbudget op de arbeidsmarkt te kunnen onderscheiden: 2,0% van de loonsom.

Trainee traject & Learning-on-the-job trajecten aanbieden

In 2023 (en verder) zetten we in op het aantrekken van starters op MBO, HBO en WO niveau. Vanaf 2025 stijgt de uitstroom in verband met AOW en waarschijnlijk al eerder omdat velen al voor de AOW-gerechtigde leeftijd stoppen met werken. Dit betekent dat we, zeker gezien de arbeidsmarkt, nu moeten investeren in starters. We gaan dat via twee sporen doen:

- 3 jaar lang wordt hiervoor een traineepool opgezet in samenwerking met andere gemeenten.
- Aankomende vacatures vanwege pensionering willen wij ruimschoots van te voren vervullen, zodat de instromende starter (versneld) het vak kan leren van de vertrekkende ‘senior’.

Via deze trajecten zoeken we ook de aansluiting met de inclusieve organisatie.

De mutaties met betrekking tot programma 0 zijn verwerkt bij het hoofdstuk wat mag het kosten. Het gaat hierbij om mutaties op de beleidsvelden op het gebied van bestuur en ondersteuning en om organisatiebrede financiële mutaties zoals dividend- en reservemutaties. De hierboven beschreven personele mutaties zijn verwerkt in programma 0 voor het deel Overhead.

Onder overhead verstaan we alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Overhead is noodzakelijk om de beleidsdoelen in de begrotingsprogramma's op een effectieve en efficiënte manier te realiseren.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn gemeenten sinds 2017 verplicht om een apart overzicht van de kosten van de overhead op te nemen in het programmaplan. Deze begroting is ingedeeld volgens de taakvelden die door het BBV beschreven wordt. Overhead is een onderdeel van het taakveld 0 Bestuur en ondersteuning.

De overheadkosten zijn indirecte kosten. Deze zijn grofweg in te delen in:

- ondersteunende afdelingen zoals: HRM en Facilitaire Zaken inclusief huisvesting; Financiën; Digitale Informatievoorziening en ICT; Communicatie; en Bestuurs- en Juridische zaken.
- ondersteunende personen zoals leidinggevenden en secretariaat.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

					fte %
Landelijk	2017	2018	2019	2020	2021
G4	15,4	15,7	16,5	16,9	17,5
> 100.000 inwoners	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1
50.000 tot 100.000 inwoners	7,1	7,6	7,5	7,7	7,9
20.000 tot 50.000 inwoners	**6,3**	**6,1**	**6,4**	**6,8**	**6,7**
< 20.000 inwoners	8,5	8,4	10,5	6,9	6,6
Alle gemeenten	8,3	8,3	8,6	8,7	8,9

In deze tabel wordt uitgedrukt hoeveel formatieve bezetting per 1.000 inwoners is ingezet. Heemstede. Deze A&O-tabel geeft een indicatie van het landelijk gemiddelde.

Indicator	Meeteenheid	Jaar meting	Waarde
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2021	6,4
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2021	6,3
Apparaatskosten	kosten per 1.000 inwoners	2021	€ 590
Externe inhuur	% van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2021	10,4%
Overhead	% van totale lasten	2021	12%

	2022
Beoordeling financiële positie door provincie Noord-Holland	repressief toezicht

Bron: Bij de brief van 27 december 2021 heeft de provincie Noord-Holland aangegeven dat voor 2022 het repressieve toezicht geldt. De provincie Noord-Holland beoordeelt -als toezichthouder- jaarlijks de financiële positie van de gemeente Heemstede. Naar aanleiding hiervan bepaalt de provincie of er sprake moet zijn van preventief- dan wel repressief toezicht.

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	16.431	16.874	19.432	20.393	21.486	22.156
Baten	-49.518	-51.022	-54.265	-56.152	-57.655	-54.990
Saldo van baten en lasten	-33.087	-34.147	-34.833	-35.759	-36.169	-32.834
Storting in reserve	4.039	2.648	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	-16.051	-4.448	-315	-597	-523	-499
Mutatie reserves	-12.012	-1.800	-315	-597	-523	-499
Saldo	-45.099	-35.947	-35.148	-36.355	-36.692	-33.333

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	544	548	663	487
Gemeentefonds	-2.758	-3.647	-4.450	-2.184
Onontkoombaar	939	939	939	939
Bestaand beleid	49	-111	-6	18
Prijs- en loonontwikkeling	-381	-82	247	572
Kapitaallasten	-9	-7	-7	16
Uitvoeringskracht op orde	234	285	285	285
Overige kleine mutaties (<10.000)	13	13	13	13
Totaal	-1.370	-2.062	-2.316	147

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**544**	**548**	**663**	**487**
Jeugdakkoord en versterken lokale democratie.	*43*	*51*	*0*	*0*

Voor de ambitie om een jeugdakkoord te realiseren zodat kinderen en jongeren van 0-23 jaar een stem krijgen door hen te betrekken bij de lokale democratie en te laten meedoen, is er extra capaciteit nodig voor een projectleider die ervoor zorgt dat het jeugdakkoord gerealiseerd wordt.

Meerjarig vervangingsplan bedrijfsapplicaties	*151*	*168*	*260*	*474*

Bedrijfsapplicaties waarvan het leverancierscontract voor gebruik en onderhoud aflopen dienen opnieuw rechtmatig aanbesteed en ingekocht te worden. Via het meerjarig vervangingsplan wordt de uitvoering georganiseerd en bewaakt. In 2023 staan de financiële bedrijfsapplicaties, HR bedrijfsapplicaties en het zaaksysteem voor dienstverlening geagendeerd voor vernieuwing.
De implementatie van deze pakketten zijn € 1.052.500 over een periode van 2023 tot en met 2026. Hiervan belasten we op basis van inwoneraantal € 484.150 door aan Bloemendaal.

Back-up kosten ICT	*70*	*70*	*70*	*70*

De gemeenten moeten snel en eenvoudig de ICT infrastructuur kunnen herstellen als er sprake is van dataverlies door verstoringen of cyberinbraken. De huidige back-up strategie is niet afdoende en dient uitgebreid en gemoderniseerd te worden. Dit leidt tot structurele meerkosten voor de back-up van € 130.000 waarvan € 59.800 verrekenbaar is met Bloemendaal

Opzetten trainee-traject	*200*	*200*	*200*	*0*

Vanwege de krapte in de arbeidsmarkt gaan Heemstede en Bloemendaal gezamenlijk een trainee-traject inrichten om jonge werknemers aan de gemeenten te binden. Hiervoor is in 2023, 2024 en 2025 incidenteel budget nodig.

Ontwikkelen en digitaliseren financiële administratie	*40*	*40*	*40*	*0*

De administratie is niet meer eigentijds. De nieuwere mogelijkheden om processen te optimaliseren en digitaliseren is hier niet toegepast. Hiervoor is extra budget noodzakelijk.

Realisatie inclusieakkoord	*0*	*0*	*51*	*0*

Voor de ambitie om een inclusieakkoord te realiseren zodat kinderen en jongeren van 0-23 jaar een stem krijgen door hen te betrekken bij de lokale democratie en te laten meedoen, is er extra capaciteit nodig voor een projectleider die ervoor zorgt dat het jeugdakkoord gerealiseerd wordt.

Secretariële ondersteuning	*35*	*42*	*42*	*42*

In verband met de komst van een 4e wethouder, nemen de werkzaamheden van het bestuurssecretariaat toe. Deze werkzaamheden betreffen het bieden van organisatorische ondersteuning.

Extra capaciteit in verband met toename vragen in de uitvoering sociale zaken	*12*	*14*	*14*	*14*

In de uitvoering bij sociale zaken zijn de vragen toegenomen door onder andere (versnelde) instroom van statushouders en vluchtelingen, inburgering, energiearmoede, en wijzigingen bijstand, dit vraagt meer coaching en sturing. Er is extra uren inzet van een teamleider nodig. De kosten hiervan worden gedeeld met Bloemendaal (totaal € 28.000).

Coördinator verkiezingen	*25*	*25*	*25*	*25*

De organisatie van verkiezingen legt een steeds groter beslag op de capaciteit van het team Publiekszaken. Het invullen van de rol van projectleider is voor de teamleider van Publiekszaken een te grote belasting om naast de reguliere werkzaamheden uit te voeren. Daarom wordt net als in veel ander gemeenten voortaan extern een coördinerend projectleider ingehuurd die bij de organisatie van de verkiezingen ondersteund wordt door het interne verkiezingsteam van Publiekszaken. Hiervoor wordt een budget aangevraagd van €25.000.

Heemstede maakt het mogelijk	*50*	*50*	*50*	*50*

Om de lokale democratie te versterken en na de positieve ervaringen van de afgelopen periode wordt het budget 'Heemstede maakt het mogelijk' voor grotere bewonersinitiatieven structureel.

Voortzetting sociale coalitie	*-30*	*-30*	*0*	*0*

De aanpak eenzaamheid vanwege corona die moet leiden tot een inclusieve samenleving wordt met deze claim voor 2023 en 2024 gecontinueerd. Deze claim wordt gedekt uit de coronareserve. De lasten worden geraamd in programma 6. De dekking van deze lasten door middel van een onttrekking aan de coronareserve is geraamd in programma 0.

Proceskosten lokale democratie	*30*	*30*	*30*	*30*

Voor de ambitie om de lokale democratie te versterken gaan we extra inzetten op dit onderwerp. Het gaat hierbij om de proceskosten die voor versterking totaal nodig zijn.

Regisseur Regionale samenwerking Zuid-Kennemerland	*23*	*0*	*0*	*0*

In 2021 is het Convenant Governance samenwerking Zuid-Kennemerland vastgesteld. De regisseur hiervoor is in dienst bij Heemstede. De kosten (€ 194.000) van de regisseur met ondersteuning worden met de andere deelnemers gedeeld. De bijdrage van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem en Zandvoort is € 171.000. Eind 2023 wordt geëvalueerd of dit structureel wordt doorgezet.

Versteviging culturele infrastructuur	*-35*	*-35*	*0*	*0*

Met deze wijziging wordt de versteviging van de culturele infrastructuur structureel ingebed (producten: beleef Heemstede, kleine subsidie culturele partners en cultureel evenement). Deze uitgaven op programma 6 worden gedekt met een onttrekking aan de coronareserve op programma 0.

Meerjarig vervangingsplan bedrijfsapplicaties	*-69*	*-77*	*-120*	*-218*

Bijdrage Bloemendaal voor de implementatie van het meerjarige vervangingsplan bedrijfsapplicaties waarvan het leverancierscontract voor gebruik en onderhoud aflopen.

Onontkoombaar	**939**	**939**	**939**	**939**
Meerlanden dividend	*0*	*0*	*0*	*0*

Bij de aandelentransitie in 2021 heeft Heemstede aandelen Meerlanden verkocht waardoor het dividend structureel lager wordt. De verkoopopbrengst van de aandelen wordt ingezet om tot 2032 het verlies van dividend te dekken.

Stijging energiekosten	*656*	*656*	*656*	*656*

De volatiele energiekosten maken het lastig de energieprijzen voor 2023, 2024 en 2025 te begroten. Per dag verschillen de gasprijzen op de wereldmarkt. Met het geraamde budget kunnen prijsstijgingen voldoende worden opgevangen.

Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) woningen en gebouwen	*31*	*31*	*31*	*31*

In 2022 wordt het MJOP woningen en gebouwen (gemeentelijk vastgoed) op basis van de wetgeving geactualiseerd. In de jaarrekening 2021 is hier al op ingegaan. In 2022 heeft de raad een voorstel over dit geactualiseerde MJOP vastgesteld. Door de gestegen prijzen van materialen en lonen valt de jaarlijkse dotatie (dit is de storting in de voorziening) hoger uit. Hiervan is een onderbouwde schatting gemaakt. De geschatte verhoging van in totaal € 160.000 is opgenomen vanaf de begroting 2023. De extra lasten drukken op de programma's 0, 4, 5, 6, 7 en 8.

Proceskosten WOZ bezwaar en beroep.	*50*	*50*	*50*	*50*

De afgelopen jaren is de vergoeding voor de bezwaar- en beroepsprocedures voor de waardebepaling Wet WOZ toegenomen. Met name de procedures die door de no-cure-no-pay bureaus gevoerd worden leiden tot hoge vergoedingen omdat zij de hoogste kostenvergoeding vragen. De afgelopen jaren lopen de kosten continu op.

Vervallen dividend ontvangsten Stedin	*203*	*203*	*203*	*203*

Door de ontwikkelingen bij Stedin verwachten wij voor de gewone aandelen geen dividend te ontvangen. Dit resulteert structureel in een nadeel van ruim € 200.000.

Bestaand beleid	**49**	**-111**	**-6**	**18**
Dividendverwachting aanpassen	*-50*	*-50*	*-50*	*-50*
Over 2021 heeft de BNG 7% meer winst gemaakt dan over het voorgaande jaar. De dividenduitkering is vastgesteld op € 2,28 per aandeel. Dat is een stijging van € 50.000.				
Aandeel Bloemendaal IASZ Automatiseringskosten	*-16*	*-16*	*-16*	*-16*
Op basis van het inwoneraantal en de indexering wordt het aandeel van de gemeente Bloemendaal in de automatiseringskosten IASZ hoger.				
Actualisatie budget vergoedingen raadsleden	*15*	*15*	*15*	*15*
Het budget wordt met structureel € 15.000 aangepast aan de hoogte van de vergoedingen van de raadsleden.				
Extra wethouder	*102*	*102*	*102*	*102*
Op 2 juni zijn 4 wethouders benoemd. De begroting voorziet in 3 wethouders. Voor de vierde wethouder is ruim € 100.000 nodig.				
Verhogen van het opleidingsbudget	*108*	*108*	*108*	*108*
In de huidige arbeidsmarktstrategie, is het opleidingsbudget vastgesteld op 2,0% van de loonsom. Om dit beleid te volgen, moet het opleidingsbudget structureel verhoogd worden.				
Krapte arbeidsmarkt verhoogt wervingskosten	*25*	*25*	*25*	*25*
Door een toename van vacatures en krapte op de arbeidsmarkt, zijn wervingskosten sterk gestegen. De krapte op de arbeidsmarkt zal de komende jaren naar verwachting blijven en mogelijk toenemen. De kosten voor werving zullen om die reden naar verwachting ook de komende jaren hoog blijven. Om deze stijging te minimaliseren is er een aanbesteding gestart voor jobmarketing (o.a. online plaatsing vacatures).				
Correctie budget Flexibele schil	*-100*	*0*	*0*	*0*
Het budget voor de flexibele schil was per abuis te hoog begroot. Dit wordt hier gecorrigeerd.				
Stichting Rijk opbrengsten	*-35*	*-35*	*-35*	*-35*
Stichting Rijk betaalt gemeente Heemstede huur voor kantoorruimte in het gemeentehuis en betaalt voor de diensten van de afdeling P&O. Deze opbrengsten komen respectievelijk bij facilitair en P&O terecht.				
Aanvulling tekorten reserve Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz uit algemene reserve	*0*	*-261*	*-155*	*-131*
De tekorten op de bijstand worden verrekend met de reserve Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz. Vanaf 2024 is deze reserve niet meer toereikend en zal conform bestaand beleid worden aangevuld vanuit de algemene reserve. Deze mutaties zijn budgettair neutraal. Voor 2024 is extra toegevoegd vanuit de algemene reserve € 260.577, voor 2025 € 155.000 en 2026 € 131.000. De baten als gevolg van de onttrekking aan de reserve staan geraamd in programma 0. De ophoging van het budget is geraamd in programma 6.				

Uitvoeringskracht op orde	**234**	**285**	**285**	**285**
Uitbreiding functioneel beheer digitale werkomgeving en informatie beveiliging	*153*	*184*	*184*	*184*

Informatie beveiliging en het toegangsbeheer vraagt, ook met betrekking tot landelijke richtlijnen, extra inzet. We intensiveren de uitvoering van informatiebeveiliging en het gemeentelijk toegangsbeheer. Digitaal samenwerken binnen en buiten de gemeente leidt tot een grotere omvang en complexiteit van onze ICT infrastructuur en tot extra inzet op functioneel beheer.

Capaciteit dienstverlening openbare ruimte	*51*	*51*	*51*	*51*

Om inwoners meer te kunnen betrekken bij de vormgeving van hun leefomgeving is administratieve ondersteuning nodig. Daarom is uitbreiding van het aantal contacten en het goed organiseren, inplannen, verslagleggen en voorbereiden van bijeenkomsten nodig. In 2022 wordt de administratief medewerker vanuit incidenteel budget betaald, Vanaf 2023 wordt voorgesteld de formatie structureel in de begroting op te nemen.

Uitbreiding capaciteit control en rechtmatigheid	*19*	*38*	*38*	*38*

De control functie is binnen de gemeente pas sinds enkele jaren beperkt ingericht, terwijl landelijke wet- en regelgeving steeds meer vraagt. Een uitbreiding van de capaciteit voor een concern controller is noodzakelijk.

Uitbreiding juridische capaciteit	*12*	*12*	*12*	*12*

Door toenemende juridisering van de samenleving en van het openbaar bestuur is er noodzaak voor meer interne juridische advies capaciteit.

Programma 1 Veiligheid

Inhoud programma

Het programma omvat de openbare orde en veiligheid en de daaraan gerelateerde leefbaarheid. Openbare orde wordt immers gedefinieerd als het ordentelijk verloop van het maatschappelijk verkeer in de openbare ruimte.

Wat willen we bereiken

Heemstede behoort tot één van de veiligste gemeenten van Nederland en scoort hoog op het gebied van leefbaarheid. Dit willen we ook zo behouden. De veiligheid in de eigen leefomgeving staat hierbij centraal. Het doel is inwoners en professionals in staat te stellen signalen van criminaliteit zoals geweld, verward gedrag, ondermijning en gedigitaliseerde criminaliteit te herkennen en samen handelingsperspectieven te ontwikkelen. Hierbij stimuleren we cohesie en zelfredzaamheid en creëren we partnerschap met onder andere inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en politie, omdat daardoor ook het gevoel van veiligheid toeneemt. De versterking van de informatiepositie van de gemeente en informatie-uitwisseling tussen de gemeente en de externe partners in het veiligheidsveld verdient de aandacht, om samen effectiever te kunnen handelen. Op het gebied van zorg en veiligheid versterken we de integrale samenwerking tussen het Sociaal Domein en veiligheid. Het doel is potentiële problemen vroegtijdig te herkennen en passende interventies in te zetten.

Wat gaan we daarvoor doen

Zorg en Veiligheid

Er wordt ingezet op het inzichtelijk maken van mogelijke barrières tussen de ketens van zorg en veiligheid. Aan de voorgestelde structurele verbeteringen wordt verder uitvoering gegeven. Verbeteringen richten zich onder andere op snelle, veilige en adequate informatiedeling, regionale afstemming, maar ook het versterken van de lokale integrale casus aanpak. Laatstgenoemde aanpak heeft zijn vorm gekregen in een tweewekelijks Zorg- en Veiligheidsoverleg. In dit overleg participeren het sociaal domein, openbare orde en veiligheid en handhaving. Waar nodig wordt zwaardere problematiek opgeschaald naar het Zorg & Veiligheidshuis. Voor de bestuurlijke sturing is een Heemsteeds vierwekelijks Periodiek Overleg (PO) Zorg & Veiligheid opgezet voor de interne afstemming en sturing. Hieraan nemen de burgemeester en wethouders Sociaal Domein en de betrokken ambtenaren deel. Ook wordt twee keer per jaar een Zorg & Veiligheidsvierhoek Kennemerkust georganiseerd waar, naast de vaste driehoekspartners, ook de wethouders Zorg aan deelnemen. Tijdens deze vierhoeken worden actuele thema's besproken die betrekking hebben op zowel het zorg- als het veiligheidsdomein. Naast de aanpak van casuïstiek zetten we in op vroegsignalering en preventie. Met onder andere aandacht voor verward gedrag, woonoverlast, huiselijk geweld en kindermishandeling, kwetsbare ouderen en jongeren.

Veilige en leefbare wijken, centrum en bedrijventerreinen

We zetten in op zaken zoals overlast (wonen en jeugd), high impact crimes (inbraken, overvallen en straatroven) en verkeer (agressie, snelheid en parkeren). Dit blijven we voortzetten door voorlichting,

preventie-activiteiten, wijkwandelingen, overlastspreekuur en gerichte handhavingsacties zoals op overlast, snelheid en verlichting. Bijzondere aandacht gaat uit naar geluidsoverlast en verkeersovertredingen van motorrijders. Hierbij trekken we samen op met Bloemendaal, Zandvoort en andere gemeenten binnen de politie-eenheid. Het betreft handhavingsacties van de politie, de inzet van tekstkarren en het verzoek aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om te zoeken naar structurele oplossingen. Nu de Binnenweg vijf sterren van het keurmerk veilig ondernemen heeft, verleggen we onze aandacht naar het industrieterrein. Door middel van het keurmerk veilig ondernemen, werken we samen met de ondernemers toe naar een veiliger industrieterrein. Door een integrale aanpak, inclusief bewoners en ondernemers, weten we wat er speelt ten aanzien van veiligheidsbeleving en wordt daar waar nodig en mogelijk op ingespeeld. Door deze integrale aanpak behouden we een veilig en leefbaar Heemstede.

Ondermijning

In 2022 is in samenwerking met het RIEC een quickscan uitgevoerd naar de weerbaarheid van de gemeentelijk organisatie. Met deze weerbaarheidsscan worden potentiële kwetsbaarheden voor criminele beïnvloeding in beeld gebracht en op basis daarvan aanbevelingen gedaan voor een meer weerbare organisatie. Aan de hand van deze aanbevelingen wordt een plan van aanpak opgesteld waar de komende jaren uitvoering aan gegeven zal worden. De nadruk zal vooral liggen op het bewust maken van de organisatie en het trainen om signalen te herkennen. In 2023 wordt binnen het thema ondermijning ook ingezet op het thema vastgoed. Het gaat hierbij met name om de financiering van vastgoed met crimineel geld en het gebruik van vastgoed voor criminele activiteiten. Hierbij zullen we ons vooral richten op poortwachters, zoals notarissen, banken en makelaars. Tot slot zijn we in 2022 gestart met het bestuurlijk toezicht op prostitutie op districtelijk niveau onder coördinatie van de gemeente Haarlem. De individuele gemeenten leveren op basis van inwoneraantal een financiële bijdrage aan de centrumgemeente die het toezicht uitvoert.

Cyberveiligheid

Naast bovengenoemde prioriteiten wordt ingezet op het vergroten van de weerbaarheid rondom cybercrime en gedigitaliseerde vormen van criminaliteit. Mogelijk mede door de coronacrisis, heeft deze vorm van criminaliteit een behoorlijke vlucht genomen. De focus ligt vooral op voorlichting en preventie. Dit wordt gedaan in samenwerking met politie en regionale samenwerkingsverbanden. In Heemstede lopen al verschillende projecten op het gebied van cyberveiligheid:

- Hackshield: waarbij jongeren in de leeftijd van 7-13 jaar met een cybersecurity game geleerd wordt zich te wapenen tegen online criminaliteit en het geleerde over te brengen op hun (groot)ouders.
- Het Geldezel-project: waarbij we door middel van preventieve en repressieve interventies proberen te voorkomen dat met name jongeren en kwetsbaren hun bankrekening ter beschikking stellen aan criminelen en feitelijk als katvanger fungeren.
- RE_Bootcamp: waarbij we jongeren met specifieke IT-vaardigheden stimuleren om hun IT-talent in te zetten voor het goede en om ze meer te leren over de uitdagingen van het internet. Tijdens deze eendaagse bootcamp informeren onder andere cybersecuritybedrijven, politie en OM de jongeren over de risico's, gevaren en kansen van het internet. Het is de bedoeling dat deze jongeren door de bootcamp een duwtje de goede richting op krijgen zodat ze met hun IT-vaardigheden een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij.
- Het slachtoffer spreekt: waarbij we slachtoffers van cyberdelicten uit onze gemeente vragen hun verhaal te doen. De gedacht is dat het 'echte' verhaal de beste vorm van preventie is.

Bovenstaande projecten zullen in 2023 voortgezet worden. Daarnaast zal ingezet worden op het opleiden van inwoners tot cyberwijkambassadeurs. De wijkambassadeurs fungeren als vraagbaak voor buurtbewoners om bewustzijn te vergroten en slachtofferschap te voorkomen.

Woonfraudeoverleg
Dit overleg wordt ook in 2023 gecontinueerd. Hierbij wordt in lijn met de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) casuïstiek besproken door burgerzaken, sociaal domein, openbare orde en veiligheid, handhaving en politie.

Toezicht en Handhaving
De afgelopen jaren zijn de bevoegdheden van de Heemsteedse Boa's binnen Domein 1 (Openbare Ruimte) behoorlijk toegenomen van 9 naar 23 artikelen waartegen men kan optreden. De boa's hebben inmiddels een breed pakket aan bevoegdheden om overlast en kleine ergernissen binnen de openbare ruimte aan te pakken. Zij houden zich bezig met parkeren, overlast en verkeersveiligheid in de breedste zin van het woord. Daarmee leveren zij een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de wijken. De tendens van toenemende bevoegdheden en werkzaamheden zal ook de komende jaren doorzetten. Redenen hiervoor zijn een sterkere vraag uit de samenleving en een politie die zich verder terugtrekt en de capaciteit die daar onder druk staat. Extra Boa capaciteit zal nodig zijn om het toenemend aantal taken te kunnen uitvoeren. Het contact met de politie zal verder geïntensiveerd worden, waarbij structureel goede afspraken gemaakt zullen worden en er dagdagelijks digitaal aangesloten zal worden bij de teambriefing.

Sinds eind 2021 wordt er informatie gestuurd gewerkt, waarbij op basis van data – bijvoorbeeld over waar en wanneer controles hebben plaatsgevonden – effectiever capaciteit ingezet kan worden en informatie met interne teams of met relevante externe partners gedeeld kan worden. Geheel 2022 is het eerste jaar waarin data verzameld is. Deze data zal vanaf 2023 geanalyseerd en gebruikt worden om zo een nog betere invulling te geven aan de inzet van de Boa's.

Binnen het takenpakket van de boa's ligt een belangrijke focus op het contact met inwoners en ondernemers, waarbij veel aandacht is voor het gesprek en gastheerschap. De afgelopen jaren, waaronder met corona, is het contact tussen de Boa's en ondernemers geïntensiveerd. Daarnaast vervullen de boa's een signalerende rol (denk aan ondermijning, criminaliteit in het algemeen en overlast).

Aan de individuele boa's zijn "taakaccenten" toebedeeld. Op die manier heeft iedere medewerker een extra focus op de verschillende leefbaarheidsvraagstukken, wat tevens een bijdrage levert aan de ontwikkeling van de integrale kennis en ervaring van handhavers.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar meting	Waarde NL	Waarde Heemstede
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2021	8	11
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2021	1,8	1,6
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2021	4,3	1,8
Diefstal uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2021	1,3	1,8
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2021	6,1	5,1

Bron: waarstaatjegemeente.nl 01/08/2022

Overige indicatoren

Indicator	Meeteenheid	2019	2020	2021
Winkeldiefstallen	Totaal aantal incidenten	29	66	47
Geweldsmisdrijven	Totaal aantal incidenten	40	47	39
Diefstallen uit woning	Totaal aantal incidenten	119	62	47
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Totaal aantal incidenten	40	45	43

Bron: driehoeksmonitor Basisteam Kennemer Kust 01/08/2022

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	2.122	2.389	2.502	2.500	2.499	2.458
Baten	-15	-6	-6	-6	-6	-6
Saldo van baten en lasten	2.107	2.383	2.496	2.494	2.493	2.452
Onttrekking aan reserve	0	-130	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	-130	0	0	0	0
Saldo	2.107	2.253	2.496	2.494	2.493	2.452

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	42	42	42	0
Gemeentefonds	19	19	19	19
Bestaand beleid	43	43	43	43
Prijs- en loonontwikkeling	114	114	114	114
Kapitaallasten	0	0	0	0
Totaal	217	217	217	175

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**42**	**42**	**42**	**0**
Versterken inzet handhaving	*42*	*42*	*42*	*0*

Vanwege verminderde capaciteit van de politie en een vergrote focus op de thema's jeugd en ondermijning wordt er meer gevraagd van de handhaving. Hiervoor is drie jaar incidenteel budget voor het inhuren van een extra BOA gewenst.

Bestaand beleid	**43**	**43**	**43**	**43**
Verdelen kosten handhaving	*43*	*43*	*43*	*43*

Bij de voorjaarsnota is € 60.000 inhuurbudget omgezet naar salarisbudget. met deze wijziging wordt dit verdeeld over de taakvelden van uitvoering. Deze omzetting komt terug in de programma's 1, 2 en 5.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Inhoud programma

Heemstede werkt integraal aan een prettige leefomgeving, waarbij sterk wordt ingezet op betrokkenheid van inwoners bij het onderhoud, inrichting en beheer van de openbare ruimte. We dragen zorg voor een schoon, technisch goed onderhouden en ingerichte sociale veilige openbare ruimte. Daarnaast willen we goed bereikbaar zijn met oog op duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid, zowel per auto, fiets, te voet als met het OV.

Dit programma omvat het aanleggen, herinrichten en onderhoud van wegen, paden, bruggen, watergangen en havens. Belangrijke pijlers in dit programma zijn de zorg voor de verkeersveiligheid, de bereikbaarheid en het parkeerbeleid.

Wat willen we bereiken

Een goed onderhouden en duurzame openbare ruimte

De openbare ruimte wordt goed onderhouden. Goed onderhoud draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente en nodigt uit om in de openbare ruimte elkaar te ontmoeten, bewegen, te werken, te verblijven en te recreëren.

De openbare ruimte houdt rekening met de natuur en het milieu en draagt zo bij aan een duurzame samenleving. Dit beperkt zich niet alleen tot goede voorzieningen. Het is ook belangrijk dat inwoners zich verantwoordelijk voelen voor een prettige duurzame openbare ruimte en zich bewust zijn van de effecten van hun handelen op natuur en milieu.

Verkeersveiligheid

Het verbeteren van de verkeersveiligheid blijft belangrijk. Zowel als het gaat om gedragsbeïnvloeding als om fysieke ingrepen. We werken toe aan het verbeteren van een duurzame veilige inrichting van de gemeentelijke infrastructuur, o.a. voor de kwetsbare verkeersdeelnemer en mensen met een beperking krijgen ondersteuning om op pad te gaan.

Duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit is één van de pijlers uit de nota Duurzaam Heemstede 2020-2024. We werken aan duurzame mobiliteit door in te zetten op het stimuleren van fietsgebruik, het aanleggen van een duurzame en veilige infrastructuur en het aanleggen van elektrische laadpunten. We stimuleren onze inwoners minder zakelijke kilometers te rijden, vergroten het aantal fietsforenzen en het gebruik van OV fietsen. We zetten actief in bij regionale ontwikkeling van snelfietsinfrastructuur, het verbeteren van OV-hubs en het communiceren van de werkgeversaanpak.

Bereikbaarheid en doorstroming

Inwoners kunnen zich met openbaar vervoer, per auto, per fiets of te voet goed bewegen binnen de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen

Een goed onderhouden en duurzame openbare ruimte

Beheerplan wegen
Het onderhoud aan de wegen wordt op basis van het in het najaar 2022 vastgestelde Beheerplan Wegen 2022-2026 uitgevoerd. In dit beheerplan is uitgegaan van onderhoud op basis van kwaliteitsniveau B.

Onderhoud bruggen en beschoeiingen
Bij het onderhoud aan en de vervanging van bruggen en beschoeiingen wordt het in 2021 vastgestelde Beheerplan bruggen en beschoeiingen 2021-2025 gevolgd. Veel constructies zijn oud en de belastingen vanwege het verkeer zijn sterk toegenomen. Mede hierom is het noodzakelijk de oude constructies te schouwen op constructieve veiligheid. Ook het groot onderhoud van de havens valt hieronder. Bij de vaststelling van het beheerplan bruggen en beschoeiingen zijn hiervoor middelen gereserveerd.

Beheer openbare verlichting
Voor het onderhoud en de vervanging van openbare verlichting is in 2018 een beleidsplan vastgesteld en in 2019 een beheerplan. Deze plannen worden in 2023 bijgesteld en prioriteren we het versnellen van het aanbrengen van LED verlichting waar mogelijk.

Beheer & onderhoud watergangen
Bij het onderhoud van de watergangen wordt het baggeren volgens het in 2019 vastgestelde Baggerplan 2020-2029 uitgevoerd. De bij de gemeente in beheer zijnde watergangen zijn de ingepland voor onderhoud. De hiervoor benodigde middelen zijn opgenomen in het Baggerplan 2020-2029 en is de benodigde storting voor de voorziening Baggerplan hiervoor vastgesteld. Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats. De primaire watergangen worden beheerd en onderhouden door het hoogheemraadschap van Rijnland. Watergangen die eigendom zijn van derden worden door de eigenaren onderhouden.

Verkeersveiligheid

Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV)
De behoefte aan mobiliteit neemt al decennialang toe en de verwachting is dat deze ontwikkeling zich doorzet in de regio Zuid-Kennemerland. Dat komt onder meer door woningbouw in Zuid-Kennemerland en in de omliggende gemeenten (Haarlemmermeer en Bollenstreek). Ook een toename van evenementen en een toenemende recreatiedruk in de kuststrook en een vergrijzende bevolking met ouderen die langer mobiel blijven. Een groeiende mobiliteit vraagt meer aandacht voor verkeersveiligheid. Het Rijk wil daar met het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV) aan werken. De provincie Noord-Holland stelt een regionaal SPV op, in onze regio met de gemeenten uit Zuid-Kennemerland en IJmond. In het kader van het SVP komen medio 2023 de risicoprofielen voor Heemstede beschikbaar. Afhankelijk van hoe de risicoprofielen eruit komen te zien, zal een inventarisatie van de bijbehorende maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid worden gemaakt en worden de kosten daarvan in beeld gebracht.

Aandacht voor kwetsbare weggebruikers
Verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers (fietsers en voetgangers) is voor de gemeente Heemstede een belangrijk onderwerp. Om de verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers te vergroten heroverwegen we of het groot onderhoud gecombineerd met een herinrichting van het betreffende wegvak in de tijd naar voren kunnen halen. Ook zet de gemeente in op het verbeteren van oversteekplaatsen (met name op gebiedsontsluitingswegen). Specifiek oversteekplaatsen nabij scholen hebben hierbij de aandacht. Veilige schoolomgevingen staan bij de gemeente hoog op de agenda. De gemeente heeft daarom regelmatig contact met de scholen over verkeersveiligheidsmaatregelen.

Snelheid afwaarderen naar 30 km/u (Wegcategoriseringsplan)
Bij de afwaardering naar 30 km/u staat het Wegcategoriseringsplan centraal. De categorisering betreft een indeling van het wegennet waarbij de veiligheid voor de weggebruikers wordt verhoogd wanneer deze

indeling zo consequent mogelijk wordt doorgevoerd. De inrichting van de weg wordt in overeenstemming gebracht met de gewenste functie van die weg. Op alle wegen in Heemstede gaat in principe de maximumsnelheid van 30 km per uur gelden, behalve op wegen die door hun functie en inrichting veiliger fungeren als zone met een maximumsnelheid van 50 km per uur. Het Wegcategoriseringsplan is in 2021 vastgesteld door de raad. Voor 2023 staat de uitvoering op de planning van de herinrichting van de Johan Wagenaarlaan en César Francklaan en de Van Merlenlaan en omgeving als 30-weg.

Een duurzaam veilige weginrichting

Om verkeersveilig gedrag af te dwingen, is het uitgangspunt van de gemeente om wegen Duurzaam Veilig in te richten. Op Duurzaam Veilige wegen is de inrichting van vergelijkbare wegen herkenbaar. Hierdoor is het voor weggebruikers duidelijk om wat voor type weg het gaat, waardoor ze weten wat ze kunnen verwachten en hun gedrag kunnen aanpassen aan de verkeerssituatie.

Een aantrekkelijk en veilig winkelgebied voor alle verkeersdeelnemers

De Raadhuisstraat en de Binnenweg vormen samen het centrum van Heemstede. Het centrum wordt in de huidige situatie door weggebruikers als verkeersonveilig ervaren, dit geldt voornamelijk voor de kwetsbare verkeersdeelnemers: voetgangers en fietsers. De gemeente vindt het belangrijk dat alle verkeersdeelnemers zich veilig voelen en zet daarom in op het verbeteren van de verkeerssituatie. Het in 2022 uitgevoerde onderzoek is leidend voor de vervolgaanpak.

Duurzame mobiliteit

Inzetten op uitbreiding laadvoorzieningen

Momenteel gaan we door een fundamentele mobiliteitstransitie. De vraag naar laadpalen voor elektrische auto's is op dit moment al hoog en gaat de komende jaren toenemen. De gemeente Heemstede anticipeert op de toekomst en zet daarom in op het realiseren van extra laadpalen. Hiervoor wordt de evaluatie van het laadpalenbeleid (2021) uitgevoerd. De uitkomsten vormen de basis om het vraag- en aanbod gestuurd realiseren van laadpalen te verbeteren. De strategische locaties worden bepaald aan de hand van datakaarten. De data laat zien waar de vraag naar laadpalen het hoogst is en hoe ook privélaadpalen kunnen bijdragen aan laden in de directe omgeving. Door deze nieuwe aanpak wordt het aantal laadmogelijkheden in Heemstede flink verhoogd. Ook wordt onderzocht of een snellaadstation mogelijk is.

Uitbreiding fietsparkeren station

Om het OV gebruik te stimuleren zijn betere fietsparkeerfaciliteiten nodig bij station Heemstede-Aerdenhout. Er is een tekort aan fietsparkeerplekken bij het treinstation. In samenwerking met de regio Zuid-Kennemerland en ProRail pakken we dit aan. De ambitie is dat in 2023 ruim 1.200 extra fietsparkeerplekken zijn. In de jaren daarna bereiden we een tweede uitbreiding voor van nog eens 1.100 plaatsen, om te kunnen voldoen aan de vraag die naar verwachting toeneemt als gevolg van de woningbouw in Haarlem-Zuid-West. Het station wordt dan ingericht als volwaardige OV-hub van regionale betekenis.

Fietspad Westelijke Randweg en aansluiting Vogelpark

Deze fietsverbinding wordt gerealiseerd door de Provincie Noord-Holland, in samenwerking met de gemeenten Haarlem, Bloemendaal en Heemstede. Volgens planning wordt eind 2023 de verbinding van de Claus Sluterweg tot en met de Leidsevaartweg gerealiseerd.

Nieuwe fietsverbinding Haarlemmermeer – Heemstede - Zandvoort

Vanuit de Regionale bereikbaarheidsvisie worden (varianten)studies en ontwerpen opgepakt om een nieuwe duurzame oost-west verbinding voor fietsers en wandelaars te realiseren vanuit Haarlemmermeer, door Heemstede naar de entree van de Amsterdamse Waterleidingduinen (Oase). Vanaf deze locatie wordt opnieuw gekeken hoe een verbinding tot aan Zandvoort gerealiseerd of geoptimaliseerd kan worden.

Spoorwegtunnel Leyduin
De gemeente Heemstede en ProRail hebben de intentie uitgesproken om in 2022 te verkennen of een ondertunneling van het spoor nabij Leyduin haalbaar en gewenst is. Dit in het kader van het landelijke programma waarin een groot aantal onbewaakte overwegen (zogenaamde NABO's: niet-actief-bewaakte-overweg) worden gesaneerd. Daarbij zal tevens worden gekeken naar de koppelkansen met het project voor de fietsverbinding Haarlemmermeer-Heemstede-Zandvoort. In 2023 wordt duidelijk of de tunnel (maatschappelijk) gewenst en of besloten wordt tot realisatie hiervan.

Deelmobiliteit
De ontwikkelingen in het kader van deelmobiliteit vragen om beleid. In 2023 gaan we hiervoor de eerste aanzet geven.

Bereikbaarheid en doorstroming

Regionale samenwerking Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer
De gemeente Heemstede is de naaste buur van enkele grote woningbouwontwikkellocaties. Dat heeft gevolgen voor de bereikbaarheid van en de leefbaarheid in Heemstede. Voor Heemstede is het belangrijk nauw betrokken te zijn bij deze ontwikkelingen, als gemeente en als lid van de regio Zuid-Kennemerland. Leidraad voor deze lokale en regionale samenwerking is de in december 2021 vastgestelde Regionale Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland. Ook in 2023 wordt gewerkt aan de uitwerking van deze visie.

Onderzoek parkeerbeleid
Om te komen tot gedragen parkeerbeleid voor de hele gemeente, worden begin 2023 maatregelen in kaart gebracht en besproken met stakeholders en belanghebbenden waarna een beleidsvoorstel wordt voorgelegd. In 2023 zal meteen worden gestart met de uitvoering van het beleid.

Regionale bewegwijzering
In 2023 wordt gestart met de uitvoering van het opgestelde regionale bewegwijzeringsplan. Onderdeel van het plan is bijvoorbeeld de geleiding van het verkeer op de N201 vanaf de Heemsteedse Dreef naar het station Heemstede-Aerdenhout via Spanjaardslaan, in plaats van de Zandvoortselaan.

Terugdringen (vracht)verkeer
Op 19 februari 2021 heeft de gemeenteraad van Heemstede een motie aangenomen waarin de wens werd geuit om het doorgaande zware vrachtverkeer door Heemstede te weren met het inrichten van milieuzones. De motie is op 17 februari 2022 afgedaan nadat uit onderzoek van bureau RoyalHaskoningDHV bleek dat de juridische onderbouwing voor een milieuzone in Heemstede lastig is en dat de inzet op een (regionale) 'Zero Emissie (ZE)-zone' effectiever is.

Vanwege de hoeveelheid doorgaand vrachtverkeer verkennen we in 2023 of de gemeente naast regionale afspraken, zelf maatregelen kan nemen. Ook verkennen we of hier bovenop een regionale ZE-zone een toegevoegde waarde heeft.

Verminderen en monitoren van verkeersdruk
In het kader veiligheid en leefbaarheid vindt de gemeente het belangrijk om inzicht te hebben in de verkeersdruk. Om die reden worden regelmatig verkeerstellingen gedaan. Deze tellingen worden zowel intern uitgevoerd, door middel van telradars, als extern door verkeersbureaus. Indien de verkeersdruk niet overeenkomt met de functie van de weg, wordt onderzocht welke maatregelen genomen kunnen worden.

Inzet hoogwaardig OV
In Heemstede rijdt één HOV-lijn (Rnet 340) van Haarlem, via Heemstede en Hoofddorp, naar Uithoorn. In 2023 blijft deze rijden met dezelfde frequentie en route.

Voor de langere termijn wordt bestudeerd of de lijn 80 (Zandvoort – Heemstede – Haarlem – Amsterdam) kan worden opgewaardeerd naar een HOV-verbinding, nu van Zandvoort, via Heemstede naar het toekomstige HOV-knoppunt Haarlem Nieuw-Zuid.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Er zijn geen verplichte beleidsindicatoren voor programma 2.

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	5.391	5.867	6.391	6.799	6.879	6.941
Baten	-206	-150	-139	-139	-139	-139
Saldo van baten en lasten	5.185	5.717	6.252	6.660	6.740	6.802
Storting in reserve	13.100	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	-41	-91	-241	-450	-521	-570
Mutatie reserves	13.059	-91	-241	-450	-521	-570
Saldo	18.244	5.625	6.011	6.210	6.218	6.232

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Gemeentefonds	11	11	11	11
Onontkoombaar	410	410	410	410
Bestaand beleid	-270	-478	-550	-598
Prijs- en loonontwikkeling	263	263	263	263
Kapitaallasten	-45	357	460	574
Uitvoeringskracht op orde	39	47	47	47
Overige kleine mutaties (<10.000)	-2	-2	-2	-2
Totaal	406	608	639	705

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Onontkoombaar	**410**	**410**	**410**	**410**
Voorziening wegen ophogen dotatie	*410*	*410*	*410*	*410*

Het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wegen moet op basis van wetgeving jaarlijks geactualiseerd worden. In de jaarrekening 2021 is er door de accountant met betrekking tot de prijsstijgingen van materiaal en arbeid op gewezen dat de de hoogte van de voorziening herrekend moet worden. In 2022 heeft de raad een voorstel over het geactualiseerde MJOP vastgesteld. Er is een onderbouwde schatting van de hoogte van de jaarlijkse dotatie gemaakt. Hiermee wordt rekening gehouden in de begroting 2023 en verder.

Bestaand beleid	**-270**	**-478**	**-550**	**-598**
Verdelen kosten handhaving	*-47*	*-47*	*-47*	*-47*

Bij de voorjaarsnota is € 60.000 inhuurbudget omgezet naar salarisbudget. met deze wijziging wordt dit verdeeld over de taakvelden van uitvoering. Deze omzetting komt terug in de programma's 1, 2 en 5.

Dienstverleningsovereenkomst Openbare ruimte Meerlanden (DVO2)	*-157*	*-157*	*-157*	*-157*

De dienstverleningsovereenkomst openbare ruimte (DVO2) met Meerlanden voor 2023 wordt gebaseerd op de prognose over 2022 en de kostenverdeling over de taakvelden wordt geactualiseerd. De kosten dalen door een lagere inschatting van de kosten van gladheids- en onkruidbestrijding. De budgetaanpassing van in totaal € 159.000 heeft invloed op budgetten in de programma's 2, 3, 5 en 7.

Extra capaciteit Wegcategoriseringsplan	*84*	*84*	*84*	*84*

Bij het vaststellen van het Wegcategoriseringsplan is extra inzet toegezegd tijdens de uitvoering van het plan.

Wegcategoriseringsplan (WCP)	*-150*	*-358*	*-430*	*-478*

De kosten van het WCP 1e tranche worden gedekt uit de bestemmingsreserve WCP. De onttrekking aan de reserve wordt hier geraamd.

Uitvoeringskracht op orde	**39**	**47**	**47**	**47**
Capaciteit voor waterrecreatie in Heemstede	*39*	*47*	*47*	*47*

Veel beleid (ligplaatsenbeleid, steigerbeleid) en operationele werkzaamheden of knelpunten (met name ligplaatsvergunningen) binnen de toegenomen waterrecreatietaken kunnen zonder extra capaciteit niet worden opgepakt.

Programma 3 Economie

Inhoud programma

Het versterken van de lokale en regionale economie is van groot belang, juist nu we wereldwijd te maken hebben met de oorlog in Oekraïne, gebrek aan materialen en grondstoffen, de energiecrises, arbeidsmarktkrapte, de herstel-post Corona en alle economische gevolgen daarvan. Het programma Economie richt zich onder meer op bedrijventerreinen, winkelgebieden en de economische profilering van Heemstede in de regio.

Wat willen we bereiken

Lokale economie

Een sterke lokale economie is belangrijk. Ondernemers faciliteren we door het onderhouden van een goed vestigingsklimaat. We stimuleren ondernemers om evenementen te organiseren die de lokale economie een impuls geven. Dat zorgt voor sterke sociale cohesie en draagt bij aan het recreatieve klimaat van Heemstede zoals beschreven in programma 5.

De gezondheids- en welzijnszorg vormt de grootste bedrijfstak in Heemstede, met een kwart van de werkgelegenheid. De toenemende druk op de zorgsector, in combinatie met een krappe arbeidsmarkt, vormt een risico voor het aanbod en niveau van de zorgvoorzieningen. Om een goed voorzieningenniveau voor een vergrijzende bevolking te blijven faciliteren, koesteren we onze gezondheids- en welzijnssector. Dit draagt daarnaast bij aan de doelstellingen in programma 8.

Na de gezondheids- en welzijnszorg, zijn de detailhandel, de zakelijke dienstverlening en het onderwijs de grootste sectoren. Hiermee heeft Heemstede een sterk op de consument gerichte sectorstructuur, gericht op het aanbieden van een product of dienst aan de consument. De coronapandemie heeft effect gehad op het consumentengedrag. Dit versnelt bestaande trends. Daarbij worden zaken als duurzaamheid en lokale productie steeds belangrijker. Het is belangrijk om trends en veranderingen in het consumentengedrag te volgen.

Bedrijventerreinen

In Heemstede is de woonfunctie groter dan de werkfunctie: de gemeente heeft relatief weinig banen ten opzichte van de omvang van de beroepsbevolking. Desondanks is het belangrijk om de positie van de bedrijventerreinen te borgen en te behouden. Meer dan 30% van de banen en 40% van het bbp in Nederland is direct afhankelijk van bedrijventerreinen. Juist op bedrijventerreinen komen de belangrijke transities rondom energie, klimaat, circulaire economie en digitalisering samen. Voor het toekomstig verdienvermogen en de brede welvaart in gemeenten en regio is voldoende plek voor bedrijventerreinen essentieel. Bedrijventerreinen zijn een belangrijk onderdeel van de innovatie kracht en bedrijvigheid binnen gemeenten en regio.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en circulaire economie

De transities op het terrein van energie en klimaat vergen een duurzame economische groei voor de hele regio. Deze biedt kansen voor de ondernemers in Heemstede en draagt bij aan het maatschappelijk

verantwoord ondernemen. De transformatie van de lineaire economie naar een circulaire economie draagt bij aan sterker ondernemersklimaat. We willen dit jaar inzetten om stappen te maken in circulaire initiatieven.

Regionale economie en samenwerking

Heemstede is een middelgrote gemeente met een ligging in de buurt van sterke en grote economische centra, nabij belangrijke recreatiegebieden en bij gemeenten die een belangrijke woon- en verzorgingsfunctie hebben. Met deze ligging is sprake van een sterke verwevenheid tussen Heemstede en de omliggende regio (Zuid-Kennemerland) en de grotere regio (Metropoolregio Amsterdam - MRA). Een goede samenwerking op het gebied van economie is belangrijk. De gemeente Heemstede streeft naar een goede samenwerking binnen de regio en een goede positionering en profilering van Heemstede.

Wat gaan we daarvoor doen

Lokale economie

Samenwerking ondernemers

Het is belangrijk om in dialoog te komen en te blijven met ondernemers in Heemstede over onderwerpen als ondernemersklimaat, de energiecrises en andere belangrijke thema's. We hebben minimaal twee keer per jaar contact met de verschillende ondernemers collectieven, zoals de BIZ en de winkeliersvereniging Jan van Goyenstraat. We scherpen de banden met de ondernemersvereniging van de bedrijventerreinen aan. Daarnaast stimuleren we de overige winkelgebieden, zoals de Zandvoortselaan, om zich te verenigingen in een ondernemers collectief. Een collectieve aanpak en een goede samenwerking tussen partijen maakt het eenvoudiger om relevante thema's integraal op te pakken.

Evenementen

We evalueren het evenementenbeleid. We stimuleren initiatieven van ondernemers en anderen voor het organiseren van evenementen die de lokale economie een impuls geven.

Bedrijventerreinen

We zetten actief in op de (her)inrichting en van bestaande bedrijventerreinen om duurzaam ruimtegebruik te stimuleren. Functiemenging, transformatie van werklocaties naar wonen en herstructurering kunnen bijdragen aan duurzaam ruimte gebruik.

Uitvoeringsagenda Economisch Actieprogramma

Om een aantrekkelijk ondernemersklimaat te behouden werken we de acties uit het Economisch Actieprogramma 2022-2026 uit in een uitvoeringsagenda 2023.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

In 2021 is de Stichting BIZ Heemstede Centrum opgericht voor de Raadhuisstraat-Binnenweg. Ondernemers en de gemeente zien de BIZ als een goede impuls voor het behoud van een levendig en kwalitatief hoogstaand winkelgebied. De BIZ voor vastgoedeigenaren zit nog in de inventariserende fase. De vastgoedeigenaren van de panden Raadhuisstraat Binnenweg en de gemeente streven het doel na om in 2023 een BIZ Vastgoedeigenaren op te richten.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en circulaire economie

Ondersteunen circulaire economie

We ondersteunen ondernemers in Heemstede in de transformatie van de lineaire naar de circulaire economie. Waar mogelijk sluiten wij aan bij regionale ontwikkelingen, bijvoorbeeld vanuit de MRA. De samenwerking met HeemSteeds Duurzamer zetten wij voort. We enthousiasmeren de ondernemers om te verduurzamen. Hiervoor organiseren we sessies met interessante sprekers. Voor 2023 ligt de focus vooral op de vergroening en verduurzaming van de bedrijventerreinen. Door vanuit ondernemersverenigingen collectief duurzame en circulaire initiatieven op te pakken kan veel tijd worden bespaard en gaan meer ondernemers over tot actie.

Distributiehub voor duurzame pakketbezorging

We gaan onderzoek doen naar de mogelijkheden van een drop-off punt/ distributiehub voor duurzame pakketbezorging met elektrisch vervoer of transportfietsen. Dit vermindert luchtvervuiling en verkeersopstoppingen in het centrumgebied. Daarnaast biedt het interessante mogelijkheden voor Heemsteedse ondernemers om digitaal lokale producten aan te bieden die consumenten online kunnen bestellen. Deze bestellingen kunnen duurzaam bezorgd worden via de distributie hub.

Regionale economie en samenwerking

Regio Zuid-Kennemerland

Heemstede heeft in 2020 de Zuid-Kennemer agenda vastgesteld, die we samen met andere gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland hebben opgesteld. Economie is een van de vijf hoofdopgaven. Deze hoofdopgave richt zich op het beter benutten van ons economisch kapitaal, gerichte groei van duurzaam toerisme, het aanscherpen van ons economisch profiel en het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid. Heemstede heeft in 2021 het werkplan Zuid-Kennemerland 2021-2023 vastgesteld. De projecten uit het Werkplan zijn in 2022 voortvarend opgepakt en waar mogelijk afgerond. Voor het overige zal die afronding in 2023 plaatsvinden

Heemstede in de MRA

Afstemming tussen de regiogemeenten in de MRA vindt onder meer plaats in de activiteiten uit de MRA Agenda 2.0 (vastgesteld in 2020) en in specifieke programma's zoals het MRA-programma circulaire economie, de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en de afstemming van evenementen. Het programma circulaire economie richt zich vooral op circulaire inkoop bij overheden. Verder wordt bekeken hoe we gezamenlijk uitvoering kunnen geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar meting	Waarde	Jaar meting	Waarde
Functiemenging	%	2020	41,6	2021	41,6
Vestiging (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar	2020	191,6	2021	194

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	430	302	337	337	337	337
Baten	-172	-57	-177	-177	-177	-177
Saldo van baten en lasten	258	245	160	160	160	160
Saldo	258	245	160	160	160	160

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	22	22	22	22
Bestaand beleid	4	4	4	4
Prijs- en loonontwikkeling	-7	-7	-7	-7
Kapitaallasten	0	0	0	0
Overige kleine mutaties (<10.000)	-3	-3	-3	-3
Totaal	16	16	16	16

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**22**	**22**	**22**	**22**
Vergroten economisch budget	*10*	*10*	*10*	*10*

Voorgesteld wordt het budget voor economische activiteiten te verhogen met € 10.000. Het huidige budget is onvoldoende om daar de gewenste activiteiten van te doen (onderzoeken winkelgebieden, economische kaart, BIZ-activiteiten etc.).

MRA ambtelijke ondersteuning	*12*	*12*	*12*	*12*

Overeenkomstig de samenwerkingsafspraken wordt ambtelijke ondersteuning vanuit de regio Zuid-Kennemerland aan de Metropool Regio Amsterdam (MRA) beschikbaar gesteld. Een vereffening in de regio zal plaatsvinden als ambtelijke capaciteit wordt weggezet bij de MRA of als beschikbare ondersteuning wordt vervangen.

Bestaand beleid	**4**	**4**	**4**	**4**
Dienstverleningsovereenkomst Openbare ruimte Meerlanden (DVO2)	*4*	*4*	*4*	*4*

De dienstverleningsovereenkomst openbare ruimte (DVO2) met Meerlanden voor 2023 wordt gebaseerd op de prognose over 2022 en de kostenverdeling over de taakvelden wordt geactualiseerd. De kosten dalen door een lagere inschatting van de kosten van gladheids- en onkruidbestrijding. De budgetaanpassing van in totaal € 159.000 heeft invloed op budgetten in de programma's 2, 3, 5 en 7.

BIZ subsidie	*0*	*0*	*0*	*0*

Voor de bedrijveninvesteringszone wordt via de Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid (GBKZ) belasting geheven die wordt doorbetaald aan de BIZ stichting Heemstede. Omdat dit via de gemeente Heemstede verloopt moet dit in de exploitatie van Heemstede verantwoord worden. Deze mutatie leidt tot een verhoging van de lasten met € 121.000 en een verhoging van de baten met hetzelfde bedrag en is dus budgettair neutraal.

Programma 4 Onderwijs

Inhoud programma

Het programma Onderwijs bestaat uit taken die voortvloeien uit de onderwijswetgeving, het lokale onderwijsbeleid en regionale afspraken. Onder de wettelijke taken vallen onder andere de zorgplicht voor de schoolgebouwen, het zorg dragen voor het leerlingenvervoer en de toezicht & handhaving op naleving van de leerplicht.

Het lokale onderwijsbeleid omvat de schoolbegeleiding op de basisscholen, de instandhouding en verhuur van gemeentelijke gymnastiekaccommodaties en het aanbieden van schoolzwemmen voor basisschoolleerlingen. Tot slot levert de gemeente een financiële bijdrage aan milieu educatie, schoonmaakonderhoud en vakleerkrachten gymnastiek en muziekonderwijs op de basisscholen.

Wat willen we bereiken

De schoolgebouwen zijn in goede staat en het binnenmilieu biedt een gezonde omgeving voor leerlingen en docenten om optimaal te kunnen leren, ontwikkelen en werken. De scholen zijn nabij en voor leerlingen die verder moeten reizen dan noodzakelijk is een passende vergoeding of aangepast vervoer beschikbaar. Kinderen met een minder goede uitgangspositie gaan naar een peuteropvang met voorschoolse educatie of bezoeken een andere voorschoolse voorziening.

Elk kind heeft recht op goed onderwijs, net zo als elk kind gezond en veilig moet kunnen opgroeien en de kans moet krijgen zich te ontplooien.

Wat gaan we daarvoor doen

Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan basisscholen (IHP)

Volgens het in december 2019 vastgestelde plan worden de gebouwen van de basisscholen de komende 15 jaar aangepast aan de eisen van deze tijd. Na renovatie of nieuwbouw voldoen ze minimaal aan de eisen van BENG en frisse scholen B. In 2023 wordt gestart met de sloop en nieuwbouw van de Nicolaas Beetsschool. De leerlingen krijgen tijdens de bouw onderwijs op een tijdelijke locatie. Deze wordt in 2023 door de gemeente gerealiseerd.

Voorschoolse educatie

We investeren in kwalitatief goede, toegankelijke en nabije voorschoolse educatie. In 2022 hebben wij samen met de aanbieders van peuteropvang, de schoolbesturen en de JGZ Kennemerland B.V. het Convenant voor- en vroegschoolse educatie ondertekend. Een belangrijk onderdeel van dit convenant is ervoor te zorgen dat we het bereik van de doelgroep (peuters met een risico op een (taal)achterstand) vergroten. Hoe beter we hierin slagen des te meer plekken er nodig zijn. Het aantal plaatsen voor peuters wordt structureel gemonitord en we zijn blijvend in gesprek over de noodzaak tot uitbreiding van het aantal plaatsen.

Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Heemstede participeert in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. In 2023 zal een nieuw beleidsplan worden opgesteld. De doelstelling van de GR is ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren van 5 tot 27 jaar een passend leer(werk)aanbod ontvangen en uiteindelijk met een diploma school verlaten.

Nationaal Programma Onderwijs

Als gevolg van de coronacrisis hebben scholen en de gemeente rijksmiddelen ontvangen voor het inhalen van achterstanden die zijn ontstaan. De middelen zijn in 2021 toegekend en mogen tot en met het schooljaar 2024/2025 worden ingezet. Zolang het budget ruimte biedt kunnen partners ook in 2023 een subsidie aanvragen voor initiatieven ten behoeve van de doelen van het NPO.

Jeugdakkoord

In 2023 starten we met het proces om te komen tot een jeugdakkoord. Hierin krijgen jongeren een nadrukkelijke stem, door hen te laten meedoen in het proces en daarmee ruimte voor inbreng te geven. Scholen, kinderdagverblijven en andere partners die veel met jeugd werken zijn naast de jongeren zelf belangrijke samenwerkingspartners in het jeugdakkoord. Zie programma 0 lokale democratie en jeugd.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar meting	Waarde	Jaar meting	Waarde
Leerlingen basisonderwijs	Aantallen absoluut	2020	2.487	2021	2.539
Leerlingen voortgezet onderwijs	Aantallen absoluut	2020	1.884	2021	1.914
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2017	0,9	2020/2021	0,0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	18	2020/2021	12
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers vaan het VO en MBO onderwijs	2020	1,1	2021	1,3

Overige indicatoren

Indicator activiteit	Meeteenheid	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022	Prognose 2023-2025
Bereikte doelgroep VVE	Percentage	25%	34%	40% (Q1)	50%
Ongeoorloofd verzuim leerlingen	Aantal leerlingen	82	nnb	nnb	nnb
Aantal thuiszitters	Absoluut	1	nnb	nnb	nnb

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	3.277	2.704	3.336	3.805	3.912	4.020
Baten	-956	-174	-112	-92	-92	-92
Saldo van baten en lasten	2.321	2.529	3.224	3.714	3.821	3.928
Onttrekking aan reserve	0	0	-486	-740	-679	-679
Mutatie reserves	0	0	-486	-740	-679	-679
Saldo	2.321	2.529	2.738	2.973	3.142	3.249

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	40	49	49	49
Onontkoombaar	14	14	14	14
Bestaand beleid	21	0	0	0
Prijs- en loonontwikkeling	171	184	181	181
Kapitaallasten	-76	-21	-35	-70
Totaal	171	227	209	174

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**40**	**49**	**49**	**49**
Zorg op maat blijven leveren	*40*	*49*	*49*	*49*

De ambitie is om de zorg op maat aan inwoners en specifiek (jonge) mantelzorgers zo dichtbij mogelijk te leveren. Dit vereist een sterkere regie op regionale en lokale contracten richting zorgpartijen, welzijn en jeugdhulp. Het gaat hier om een mutatie van in totaal € 126.500 in 2023 en van € 152.000 in de jaren daarna. Deze lasten worden op basis van de extra inzet van medewerkers doorbelast aan de programma's 4, 5, 6 en 7.

Onontkoombaar	**14**	**14**	**14**	**14**
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) woningen en gebouwen	*14*	*14*	*14*	*14*

In 2022 wordt het MJOP woningen en gebouwen (gemeentelijk vastgoed) op basis van de wetgeving geactualiseerd. In de jaarrekening 2021 is hier al op ingegaan. In 2022 heeft de raad een voorstel over dit geactualiseerde MJOP vastgesteld. Door de gestegen prijzen van materialen en lonen valt de jaarlijkse dotatie (dit is de storting in de voorziening) hoger uit. Hiervan is een onderbouwde schatting gemaakt. De geschatte verhoging van in totaal € 160.000 is opgenomen vanaf de begroting 2023. De extra lasten drukken op de programma's 0, 4, 5, 6, 7 en 8.

Bestaand beleid	**21**	**0**	**0**	**0**
Inzet Beschermd Wonen	*21*	*0*	*0*	*0*

Bij de kadernota van 2022 is besloten om extra inzet in 2022 en 2023 voor de voorbereiding van de decentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar individuele gemeenten te dekken uit de reserve sociaal domein. De inzet van de extra inzet voor 2023 wordt hier geraamd. De totale kosten van € 64.000 zien we terug verdeeld over de programma's 4, 5, 6 en 7.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Inhoud programma

Het programma sport, cultuur en recreatie bestaat uit taken die voortvloeien uit het lokale sport-, cultuur- en recreatiebeleid en regionale afspraken.

Het lokale sport-, cultuur en recreatiebeleid omvat onder andere het lokaal sportakkoord, de uitvoering van de meerjarenonderhoudsplannen voor diverse sportaccommodaties, de relatie met Sportfondsen betreffende het sportcentrum Groenendaal en sportpark Groenendaal, de uitvoering van diverse taken op het gebied van sport door SportSupport (o.a. Buurtsportcoaches, jeugd onder de 12) en Sportservice (jeugd 13 t/m 17 en seniorensport), subsidies sportstimulering, de uitvoering van de cultuurnota waaronder cultuurbehoud, cultuureducatie, monumentenzorg, erfgoed en archeologiebeleid, het groenbeleidsplan en de Belvedère.

Wat willen we bereiken

Heemstede heeft een rijk verenigingsleven en prachtig erfgoed. De Heemsteedse natuur en wateren bieden de mogelijkheid tot recreatie. Voor cultuurbeleving bezit Heemstede een aantal lokale podia en aanbod voor kunst en muzikale ontwikkeling, amateurs en inwoners kunnen expressief en creatief zijn. Sporten is belangrijk voor de fitheid en gemeenschapszin en we behouden daartoe onze hoogwaardige sportfaciliteiten. Mede mogelijk gemaakt door de inzet van veel vrijwilligers geeft dit alles vorm aan de aangename leefomgeving die Heemstede nu is. Waar nodig versterken we het aanbod met name gericht op jeugd en inclusiviteit.

Wat gaan we daarvoor doen

Sport

Algemeen sport

Sport speelt een belangrijke rol in het sociale leven van zowel jongeren als senioren. Iedereen mag meedoen in Heemstede. Sport houdt iedereen fit, betrokken en het brengt gezelligheid. Daarnaast is het een belangrijk middel om jongeren weerbaar te houden.

Ons sportcomplex blijft een belangrijke sport- en ontmoetingsplek voor jong en oud. Dit borgen we en hiertoe behouden we het sportcomplex op basis van duurzame investeringen.

Nieuwe Meerjarenonderhoudsplannen

Vooruitlopend op het aanbestedingstraject t.a.v. de nieuwe exploitant per 2024 worden Duurzame Meerjarenonderhoudsplannen opgesteld (DMJOP's) voor het Sportcentrum (zwembad en sporthal) en Sportpark Groenendaal. Deze DMJOP's zullen in 2023 gereed zijn.

Scenario's zwembad

Het sportcentrum is in 2027 economisch afgeschreven. De verwachting is dat er investeringen nodig zijn voor de renovatie en upgrading of zelfs nieuwbouw van het sportcentrum. Conform de aangenomen motie

‘openluchtzwembad Heemstede’ wordt de mogelijke uitbreiding van het complex met een buitenzwembad meegenomen in het DMJOP Sportcentrum Groenendaal. Voor de nieuwbouw, renovatie en/of upgrading zwembad + uitbreiding complex met buitenbad zullen verschillende scenario’s worden opgesteld in 2023.

Cultuur

Algemeen cultuur

Heemstede bezit een aantal bijzondere en lokale podia voor cultuurbeleving en ook aanbod voor kunst en muzikale ontwikkeling. We moedigen samenwerking, ontmoeting en het werken aan een 'maakcultuur' tussen instellingen, zelfstandig professionals in het cultureel en sociaal domein en kunst- en cultuurmakers aan. Amateurs en inwoners worden gestimuleerd om expressief en creatief te zijn.

Beleef Heemstede

We continueren daarom in 2023 en 2024 de huidige cultuurbudgetten voor onder andere het culturele platform, jaarlijks evenement en laagdrempelige subsidie voor culturele initiatieven zoals vastgesteld in het cultuurplan.

Evaluatie cultuuraanbod en cultuuronderwijs

In 2023 starten we de evaluatie van het huidige cultuuraanbod en -onderwijs met diverse belanghebbenden zoals podia, stichtingen en scholen. De afspraken met Stichting Bibliotheek Zuid-Kennemerland worden in 2023 voortgezet. In 2023 starten de gesprekken met de bibliotheek om te komen tot een nieuwe budgetsubsidie voor de periode vanaf 2024. De vigerende cultuurnota zal uiteraard een rol spelen bij de invulling van deze nieuwe budgetsubsidie.

Erfgoed

Bescherming

De rol en waarde van erfgoed als kernkwaliteit van Heemstede zijn fundamenten in de te ontwikkelen Omgevingsvisie. De mate waarin bescherming van erfgoed gewenst is en de spelregels die daarvoor nodig zijn, zijn onderdelen van de te ontwerpen omgevingsplannen. In dat kader start het college een werkproces samen met de raad, betrokkenen en inwoners, om tot nieuw of aangepast erfgoedbeleid te komen.

Groen & Recreatie

Groen van en voor iedereen

Openbaar groen wordt steeds belangrijker. Denk aan de behoefte van mensen om de natuur op te zoeken of het belang van groen in klimaatadaptatie en biodiversiteit. Het openbaar groen is een plek om te wonen (dieren), werken, verplaatsen, recreëren of ontspannen. Er is een toenemende druk zichtbaar op openbaar groen, door bestaande én nieuwe functies, zowel boven als ónder de grond. De bodem krijgt hiermee de komende jaren steeds meer aandacht, mede doordat de bodem steeds meer zal gaan bepalen wat niet kan. De update (2022) van het groenbeleidsplan sluit aan op nieuwe ontwikkelingen in het groen. De waarde van groen staat centraal in ruimtelijke ontwikkelingen, vertaalt in belang van groen voor biodiversiteit, klimaatadaptatie en leefbaarheid. Vanuit de Nota Ecologie wordt onderzoek gedaan naar kansen voor de aanleg van ecologische verbindingen.

Speciale aandacht voor bomen

Een evaluatie van het kapbeleid uit 2022 geeft handvatten om in 2023 verder te werken aan specifiek bomenbeleid. Dit geeft onder andere inzicht in bijvoorbeeld standplaatsverbetering van bestaande en nieuwe bomen. De klimaatveranderingen zoals droogte en zware stormen zijn groter dan verwacht en hebben een directe impact op zowel jonge als oude bomen. We starten met een onderzoek naar het vervangen van de bomen aan de Burgemeester Rappardlaan en intensiveren het monitoren van de gezondheid van de bomen.

Wijkgerichte aanpak
We gaan werken met een integrale kijk op welke aandacht een wijk/buurt nodig heeft. Dit betekent dat we samen met inwoners en partners de opgaven binnen alle ruimtelijk-sociale -veiligheid thema's per wijk in kaart brengen we evalueren deze aanpak per wijk en gebruiken de input bij de volgende wijk. In 2022 is begonnen met het wijkgericht werken in de Geleerdenwijk.

Gebruik maken van lokale kennis en netwerken
In Heemstede zoeken we waar mogelijk de samenwerking op in groen. Gemeentelijke doelen voor het groen worden behaald als er draagvlak is bij alle betrokkenen en als de meerderheid er daadwerkelijk iets aan heeft. Tegelijkertijd ontstaat door participatie een gedeelde verantwoordelijkheid. Door een open en transparante samenwerking tussen gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties (zoals MEER Groen, IVN, Landschap Noord-Holland), verenigingen en bedrijven benutten we de kracht van al deze partijen. In 2023 zetten wij in op samenwerking in groenonderhoud met bewoners en maatschappelijke deelnemers.

Van Belvedère naar 'De Wandeling'
Al meer dan 100 jaar is Wandelbos Groenendaal de plek om te ontspannen binnen Heemstede en te genieten van natuur & cultuurhistorie. In dit park is de afwisseling tussen historische lanen en de natuurlijke bosvakken in een mooie balans. We brengen de bouw- en onderhoudskosten in kaart van een nieuw uitkijkpunt.

Kinderboerderij
In 2023 is de kinderboerderij nog steeds een plek van ontmoeting, kennismaking met dieren, natuur en elkaar. Samen met de Vrienden van de Kinderboerderij en andere partijen wordt de kinderboerderij steeds verder ontwikkeld als locatie voor natuur- en milieueducatie.

Recreatie, inzet op gebruik Wandelnetwerk Zuid-Kennemerland
In 2023 zetten we ons in om het nieuwe netwerk volledig te gaan benutten en zorgen we voor ruime communicatie richting inwoners maar ook voor bezoekers van de gemeente om zo het wandelnetwerk onder de aandacht te brengen. Wandelen is voor de een het dagelijkse rondje, voor de ander een sportieve prestatie. Het brengt mensen in beweging, in contact met elkaar en geeft toegang tot de veel mooie gebieden die Heemstede rijk is. In Zuid-Kennemerland is vanaf eind 2022 een nieuw wandelnetwerk uitgerold samen met de Provincie Noord-Holland en gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem, Velsen en Bloemendaal. In programma 3 (economie) staan de overige activiteiten op het gebied van recreatie

Spelen
Er is een actieplan spelen 2021-2024. In 2023 starten we met het proces om te komen tot een jeugdakkoord. Jongeren krijgen een nadrukkelijke stem, door hen te laten meedoen in het proces en daarmee ruimte voor inbreng te geven. Partners uit de wijk die veel met jeugd werken zijn naast de jongeren zelf belangrijke samenwerkingspartners in het jeugdakkoord. De uitkomsten hiervan worden geïmplementeerd in het bestaande actieplan of meegenomen in de nieuwe visie spelen die gepland staat in 2024.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar meting	Waarde	Jaar meting	Waarde
Niet sporters	%	2016	31,8	2020	34,8

Overige indicatoren

Indicatoren sport/cultuur	Meest recente gegevens*
Combinatiefuncties	5,9 FTE
Goed ervaren gezondheid (0-11 jaar)	98 %
Goed ervaren gezondheid (scholieren)	86 %
Goed ervaren gezondheid (18-64 jaar)	88 %
Goed ervaren gezondheid (65+)	73 %
Gelukkig (scholieren)	83 %
Gelukkig (18+)	79 %
Voldoet aan beweegrichtlijn (19+)	62 %
Sport wekelijks bij club (4-11 jaar)	75 %
Sport wekelijks bij club (scholieren)	89 %
Gemeentelijke monumenten per 1000 inwoners	1,9

*Bron: Waarstaatjegemeente.nl en Gezondheidsatlaskennemerland.nl

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	7.088	5.493	6.426	6.444	6.378	6.384
Baten	-2.513	-514	-1.274	-1.232	-1.232	-1.232
Saldo van baten en lasten	4.576	4.979	5.152	5.211	5.146	5.152
Storting in reserve	911	247	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	-1.058	-1.032	-188	-120	-105	-55
Mutatie reserves	-148	-786	-188	-120	-105	-55
Saldo	4.428	4.193	4.964	5.091	5.041	5.097

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	173	120	85	85
Gemeentefonds	4	4	4	4
Onontkoombaar	22	22	22	22
Bestaand beleid	-24	-47	-32	18
Prijs- en loonontwikkeling	318	318	318	318
Kapitaallasten	-54	23	29	37
Totaal	439	439	426	483

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**173**	**120**	**85**	**85**
Aanbesteding sportaccommodaties Groenendaal	*29*	*0*	*0*	*0*

In het meerjarenplan willen we een keuze maken tussen renovatie en nieuwbouw van sporthal en zwembad. Hiervoor huren wij een materiedeskundige in. De materiedeskundige start al in 2022. Hierbij wordt de inzet voor 2023 geraamd.

Vergroenen omgeving Glipperweg en maatregelen ecologie	*34*	*0*	*0*	*0*

In samenwerking met de buurt verbeteren van het openbaar groen (vergroenen plantsoenen en speellocaties) en realiseren van faunapassages en boomkronen uit de nota ecologie. Het verbeteren van groen biedt volop kansen voor mens en dier. We voegen extra groen toe in de wijk en op speellocaties. We verbinden natuurgebieden met elkaar door het creëren van een faunapassage.

Wijkgerichte aanpak/wijkwandelingen	*30*	*30*	*30*	*30*

In 2022 is er een pilot in de Geleerdenwijk geweest met het wijkgericht werken/wijkwandelingen. Om de wijkgerichte aanpak/wijkwandelingen voort te zetten is structureel budget noodzakelijk.

Zorg op maat blijven leveren	*46*	*55*	*55*	*55*

De ambitie is om de zorg op maat aan inwoners en specifiek (jonge) mantelzorgers zo dichtbij mogelijk te leveren. Dit vereist een sterkere regie op regionale en lokale contracten richting zorgpartijen, welzijn en jeugdhulp. Het gaat hier om een mutatie van in totaal € 126.500 in 2023 en van € 152.000 in de jaren daarna. Deze lasten worden op basis van de extra inzet van medewerkers doorbelast aan de programma's 4, 5, 6 en 7.

Versteviging culturele infrastructuur	*35*	*35*	*0*	*0*

Met deze wijziging wordt de versteviging van de culturele infrastructuur structureel ingebed (producten: beleef Heemstede, kleine subsidie culturele partners en cultureel evenement). Deze uitgaven op programma 6 worden gedekt met een onttrekking aan de coronareserve op programma 0.

Onontkoombaar	**22**	**22**	**22**	**22**
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) woningen en gebouwen	*22*	*22*	*22*	*22*

In 2022 wordt het MJOP woningen en gebouwen (gemeentelijk vastgoed) op basis van de wetgeving geactualiseerd. In de jaarrekening 2021 is hier al op ingegaan. In 2022 heeft de raad een voorstel over dit geactualiseerde MJOP vastgesteld. Door de gestegen prijzen van materialen en lonen valt de jaarlijkse dotatie (dit is de storting in de voorziening) hoger uit. Hiervan is een onderbouwde schatting gemaakt. De geschatte verhoging van in totaal € 160.000 is opgenomen vanaf de begroting 2023. De extra lasten drukken op de programma's 0, 4, 5, 6, 7 en 8.

Bestaand beleid	**-24**	**-47**	**-32**	**18**
Dienstverleningsovereenkomst Openbare ruimte Meerlanden (DVO2)	*-7*	*-7*	*-7*	*-7*

De dienstverleningsovereenkomst openbare ruimte (DVO2) met Meerlanden voor 2023 wordt gebaseerd op de prognose over 2022 en de kostenverdeling over de taakvelden wordt geactualiseerd. De kosten dalen door een lagere inschatting van de kosten van gladheids- en onkruidbestrijding. De budgetaanpassing van in totaal € 159.000 heeft invloed op budgetten in de programma's 2, 3, 5 en 7.

Vervanging speeltoestellen	*20*	*20*	*20*	*20*

Voor de incidentele vervanging van speeltoestellen (actieplan spelen) is een structureel budget beschikbaar gesteld. Dit budget is incidenteel verwerkt in 2022, maar is structureel. Het wordt nu meegenomen in de meerjarenraming.

Dekking exta inzet formatie in verband met decentralisatie beschermd wonen	*-50*	*-50*	*-50*	*0*

Het Rijk is van plan om vanaf 2023 de middelen voor beschermd wonen te decentraliseren van de centrumgemeenten naar de individuele gemeenten. Daarmee komt de praktische uitvoering van beschermd wonen naar de individuele gemeenten. Dit vraagt voorbereiding op het gebied van beleid, toegang en inkoop van de voorzieningen. Bij de kadernota 2022 is besloten om hiervoor vanaf 2022 extra capaciteit in te zetten in de jaren 2022-2025 en deze voor € 50.000 te dekken uit de reserve Sociaal domein. Met deze wijziging wordt de dekking voor de jaren 2023 tot en met 2025 geraamd.

Verdelen kosten handhaving	*4*	*4*	*4*	*4*

Bij de voorjaarsnota is € 60.000 inhuurbudget omgezet naar salarisbudget. met deze wijziging wordt dit verdeeld over de taakvelden van uitvoering. Deze omzetting komt terug in de programma's 1, 2 en 5.

Raming verhuis- en inrichtingskosten ouderen met als dekking de reserve verhuis- en inrichtingskosten ouderen voor de jaren 2023 en 2024	*-15*	*-15*	*0*	*0*

In de voorjaarsnota 2021 is een reserve gevormd voor de kosten van het deel nemen aan de ‘regeling ouder worden en prettig wonen’ en de inzet van de verhuiscoaching voor kwetsbare ouderen. Hierbij wordt voor 2023 en 2024 € 15.000 geraamd voor de inzet. Dit wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve. De onttrekking van de reserve leidt tot baten in programma 5. De uitgaven staan geraamd in programma 6.

Inzet Beschermd Wonen	*23*	*0*	*0*	*0*

Bij de kadernota van 2022 is besloten om extra inzet in 2022 en 2023 voor de voorbereiding van de decentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar individuele gemeenten te dekken uit de reserve sociaal domein. De inzet van de extra inzet voor 2023 wordt hier geraamd. De totale kosten van € 64.000 zien we terug verdeeld over de programma's 4, 5, 6 en 7.

Programma 6 Sociaal Domein

Inhoud programma

Het programma Sociaal Domein richt zich op taken op het gebied van hulp of ondersteuning in (jeugd)zorg en welzijn, gezondheid en werk en inkomen en de preventieve kant hiervan. Dit betreft de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Wet Publieke Gezondheid, de Wet inburgering en de Participatiewet. Daarnaast zijn ook de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers (IOAW), Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ) en Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) van toepassing.

De rol van de gemeente is het ontwikkelen van beleid voor de uitvoering van de gemeentelijke taken die voortkomen uit deze wetten, inclusief preventie. Hiermee willen we een inclusieve samenleving realiseren waarin iedereen, van jong tot oud, van arm tot rijk, meedoet en zich kan ontplooien.

Wat willen we bereiken

Om inwoners hulp en ondersteuning te bieden en zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen is een stevige sociale basisinfrastructuur met een breed voorzieningenaanbod beschikbaar, variërend van preventieve tot (zeer) specialistische voorzieningen. We organiseren dit aanbod dicht bij de inwoner en op maat, waarbij keuzevrijheid voor de cliënt voorop staat. De toegang tot deze voorzieningen geven we laagdrempelig en integraal vorm, waarbij de persoonlijke situatie van de inwoner het uitgangspunt is.

Een sterke sociale basisstructuur draagt bij aan preventie, vroegsignalering en zo zelfstandig mogelijk meedoen in de samenleving. We bieden ondersteuning aan inwoners met als doel het vergroten van de zelfredzaamheid, waarbij de inwoner actief wordt betrokken. Voor de beroepsbevolking is dat in eerste instantie betaald werk. Maar het gaat ook om sociale zekerheid, zoals het ondersteunen van minima en het tegengaan van energiearmoede.

Kwetsbare inwoners die niet op eigen kracht of via hun sociale netwerk kunnen meedoen, bieden we hulp of ondersteuning door inzet van onze expertise en het aanbod binnen de sociale basis. Bestaande uit voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn, zoals ontmoetingsactiviteiten, sociaal cultureel werk en in sommige gevallen ook dagbesteding en individuele voorzieningen. Ook zetten we ons in voor de gezondheid van inwoners. Een individuele of (maatwerk)voorziening wordt ingezet wanneer geen andere oplossing (meer) mogelijk is. Onze maatschappelijke partners en zorgaanbieders, inwoners en ondernemers hebben hier een belangrijke rol in.

Een doelgroep die, zeker sinds de nieuwe Wet inburgering, onze extra aandacht heeft zijn de statushouders. Ook voor deze nieuwe inwoners is het doel dat ze snel en volwaardig mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving, liefst door betaald werk.

Ook starten we het proces om te komen tot een jeugdakkoord, waarin jongeren nadrukkelijk worden betrokken om hen een stem te geven en ze de mogelijkheid krijgen hun talenten en ideeën te ontplooien en het democratisch bewustzijn vergroot wordt.

Het fundament in Heemstede staat, inwoners ervaren en beoordelen de geboden ondersteuning en voorzieningen in Heemstede over het algemeen positief. In 2023 zetten we dit voort en pakken we kansen en mogelijkheden voor doorontwikkeling, zoals een onderzoek naar de inzet van digitale technologieën om de schaarse zorgverleners en mantelzorgers te ontlasten.

Wat gaan we daarvoor doen

Doel: preventie, versterken sociale basis en informele netwerk

Een stevige sociale basis

In Heemstede is sprake van een sociale basis die goed is en dit hoge niveau behouden we. Stichting WIJ Heemstede is hierin een stevige partner die mede uitvoering geeft aan het beleidsplan sociaal domein. Daarbij de focus leggend op vijf doelgroepen, die onze ondersteuning nodig hebben: kwetsbare jeugd/jongeren; ouderen; statushouders; mensen met GGZ-problematiek en mensen met een licht verstandelijke beperking. Op maat en dichtbij de eigen leefomgeving. De afspraken met Stichting WIJ Heemstede worden in 2023 voortgezet. In 2023 starten de gesprekken met WIJ Heemstede om te komen tot een nieuwe budgetsubsidie voor de periode vanaf 2024. Daarnaast evalueren we de routekaart regenbooggemeente en stellen we voor om deze voort te zetten. Tot slot zorgen we ervoor dat Plein 1 aansluit bij de behoeften van inwoners en gebruikers, zowel de ruimten in het pand als de activiteiten die er plaats vinden.

Deskundigheidsbevordering, netwerken en verbinden

In 2023 zetten we deskundigheidsbevordering over kwetsbare personen voort. De doelgroep zijn met name professionals, vrijwilligers en inwoners. Samen met de professionals intensiveren we netwerken en verbinding tussen de verschillende (maatschappelijke) partners, zorgaanbieders en informele netwerken in Heemstede. Zowel voor de deskundigheidsbevordering als voor het inzetten op verbinding is een belangrijke rol weggelegd voor Plein1 en haar gebruikers, waaronder vrijwilligers en professionals. Ook de 'Sociale Coalitie' speelt hierin een rol.

Aanpak Eenzaamheid; ook voor jongeren

De lokale Aanpak Eenzaamheid, die in 2021 is gestart met inzet van partners uit de ‘Sociale Coalitie’ wordt in 2023 voortgezet, in navolging van de landelijke aanpak Eén tegen Eenzaamheid. Zowel oud als jong, werkenden als niet werkenden zijn hierbij doelgroep. Extra aandacht voor jongeren is er via jongereninitiatieven en het online platform.

Jeugdakkoord

Het proces naar het jeugdakkoord wordt opgestart. Jongeren krijgen een nadrukkelijke stem, door hen te laten meedoen in het proces en daarmee ruimte voor inbreng te geven. Maatschappelijke partners die veel met jeugd werken zijn naast de jongeren zelf belangrijke samenwerkingspartners in het jeugdakkoord. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar programma 0.

Toegankelijk Heemstede

We streven naar een inclusieve samenleving, waarbij een ieder, ongeacht zijn/haar beperking, meedoet in de maatschappij. Ook in 2023 werken we samen met de werkgroep Toegankelijkheid, waarbij ervaringsdeskundigen de gemeente ondersteunen om de toegankelijkheid van Heemstede te verbeteren. De verordening toegankelijkheid wordt samen met de werkgroep hernieuwd en landt in het inclusieakkoord in 2025.

Spaarne Werkt
Spaarne Werkt is het nieuwe Participatiebedrijf in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland. In samenwerking met de consulenten 'Werk en Inkomen' van de deelnemende gemeenten, partners en werkgevers beoogt Spaarne Werkt voor zoveel mogelijk kwetsbare werkzoekenden betaald werk te realiseren. Daarvoor voert Spaarne Werkt vier taken uit: de sociale werkvoorziening (Wet sociale werkvoorziening), Nieuw beschut werk (Participatiewet), re-integratie voor werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking die in aanmerking komen voor een garantiebaan (Participatiewet), en leerwerktrajecten voor jongeren met schooluitval zonder startkwalificatie (Wet voortijdig schoolverlaten). Om het doel te kunnen realiseren is gezamenlijk een ontwikkelagenda opgesteld, die is vastgelegd in het meerjaren kaderprogramma (2022-2026). Belangrijk aandachtspunt hierin is het terugdringen van het tekort op (Nieuw) beschut werk.

Re-integratie
Door samenwerking in de arbeidsmarktregio en met behulp van onze re-integratiepartners (waaronder Spaarne Werkt) begeleiden wij uitkeringsgerechtigden zo efficiënt en vakkundig mogelijk naar werk. Daarnaast zorgen we voor deskundige en onafhankelijke medische advisering als mensen beperkingen hebben. Dit betreft een groot deel van de mensen met een uitkering. In de huidige krappe arbeidsmarkt proberen we werkgevers te extra te stimuleren ook deze mensen met beperkingen aan te nemen, bijvoorbeeld door het proces rondom loonkostensubsidie eenvoudiger te maken in de regio.

Inburgering
Ten behoeve van de inburgering zijn overeenkomsten aangegaan met partijen die inburgeringsplichtigen ondersteunen. Hierbij worden nadrukkelijk ook maatschappelijke partners uit de wijk betrokken, zodat integratie in de eigen leefomgeving plaatsvindt. Wanneer nodig vindt bijstelling van dit lerende stelsel plaats.

Door de samenstelling van de bevolking krijgt Heemstede relatief weinig middelen voor de uitvoeringskosten (personeel en materiaal) van de inburgeringswet. Binnen de uitvoeringskracht op orde (zie programma 0) is hiervoor extra budget aangevraagd. Daarnaast zijn we gestart met de versnelde opvang van statushouders, het is nog niet duidelijk welke uitvoeringskosten en vergoedingen van het Rijk dit met zich meebrengt.

Bevorderen gezonde leefstijl
Binnen het gezondheidsbeleid is de bevordering van een gezonde leefstijl een belangrijk onderdeel. Een groot deel van de ziektelast is te wijten aan een slechte leefstijl. Via het lokale preventieakkoord Samen gewoon Gezond! zetten we samen met de lokale partners in op het terugdringen van alcoholgebruik, gezond gewicht en mentaal welbevinden. De focus ligt op het bereiken van een gezonde generatie. Gezondheidsbeleid is meer dan alleen het preventieakkoord en samen met de GGD geven we uitvoering aan de regionale gezondheidsnota 2021-2028 Samen gezond in Kennemerland.

Doel: toeleiding en ondersteuning van inwoners

Inzet vrijwilligers en zorgrobots
We onderzoeken in hoeverre vrijwilligers en digitale technologieën, zoals zorgrobots (lokaal en regionaal) ingezet kunnen worden. Met als doel de schaarse zorgverleners en mantelzorgers te ontlasten.

Ondersteuning (jonge) Mantelzorgers
Ook jonge mantelzorgers krijgen de nodige ondersteuning en een eigen 'mantelzorgdag' in Heemstede.

Passend aanbod jeugdzorg
De huidige overeenkomsten met de aanbieders van jeugdhulp lopen af op 31 december 2022. Op dit moment loopt samen met de andere gemeenten in de regio's Zuid-Kennemerland en IJmond een inkoopprocedure gericht op nieuwe overeenkomsten per 1 januari 2023. De inkoopprocedure is een

uitwerking van de eerder in de raad vastgestelde Regiovisie jeugdhulp (september 2021) en de Verwervingsstrategie jeugdhulp (september 2021).

We willen dat jeugdigen gezond, gelukkig en veilig opgroeien. Meestal gaat dat goed, maar soms hebben jeugdigen en hun ouders extra hulp nodig. De laatste jaren zien we, conform de landelijke trend, de vraag naar jeugdhulp – en daarmee de uitgaven toenemen.

Zowel gemeenten als jeugdhulpaanbieders spelen een rol in het betaalbaar houden van de jeugdhulp. In de beoogde nieuwe samenwerking vanaf 2023 delen we de verantwoordelijkheid – gemeenten en gecontracteerde aanbieders - niet alleen voor de kwaliteit, maar ook voor de kosten van de jeugdhulp. We geven de jeugdhulpaanbieders de ruimte om naar eigen inzicht de best passende, maar ook de meest effectieve en efficiënte zorg aan te bieden.

Samen met de andere gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond zoeken we een nieuwe manier van samenwerking met alle betrokken professionals. Samen ontwikkelen we een manier van werken waarbij jeugdhulpaanbieders op één plaats alle vormen van zorgen kunnen organiseren en aanbieden (integraliteit) zodat we jeugdigen goed kunnen ondersteunen bij het opgroeien. De kaders liggen vast, de uitwerking doen we met elkaar. Hiervoor zijn we voornemen om langlopende overeenkomsten aan te gaan met strategische partners.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) van Heemstede is de toegang van deze jeugdhulp in de gemeente, ook geven ze informatie en advies aan ouders en jeugdigen. Het CJG doet mee in de uitwerking van de nieuwe inkoop, als belangrijke schakel in de jeugdhulp keten. Door de toename van de vraag naar jeugdhulp en daarmee meer vragen aan het CJG is er versterking nodig. Binnen de uitvoeringskracht op orde is hiervoor budget aangevraagd (zie programma 0) Vanaf 2023 gaan we de klanttevredenheid van het CJG meten.

Passend aanbod Wmo

In 2023 behouden we de lokale dagbesteding via algemene voorzieningen, waarbij de afspraken lopen van 2022-2024. Per 2023 gaan nieuwe contracten in voor de maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning, dagbesteding en individuele begeleiding. De stijging van de tarieven (op basis van onafhankelijk kostprijsonderzoek) zorgt voor een toename van de kosten.
Het collectief (Wmo) vervoer (bovenregionaal) en het leerlingenvervoer worden uitgevoerd door diverse vervoerders en de inzet van een vervoerscentrale. Deze contracten lopen in 2023 door, de aanbesteding voor nieuwe contracten per 1 januari 2024 is gestart en daarmee wordt een kostenstijging verwacht.

Minimabeleid

Het huidige minimabeleid loopt van 2020 tot en met 2023. Eind 2023 wordt het huidige beleidsplan geëvalueerd en een nieuw beleidsplan wordt opgesteld voor de periode 2024-2027. Vooruitlopend op het nieuwe beleidsplan wordt een voorstel voorgelegd om met ingang van 2023 de inkomensgrens voor het minimabeleid gelijk te trekken.

Tegengaan energiearmoede

Conform de nieuwe landelijke richtlijn wordt met een eenmalige bijdrage aan minima deze vorm van armoede tegengegaan. Daarnaast worden er diverse regelingen ingezet en voortgezet in samenwerking met duurzaam Heemstede voor deze doelgroep en het tegengaan van energiearmoede.

Zorg en Veiligheid

In 2023 zetten we verder in op het versterken van de samenwerking tussen de domeinen Zorg en Veiligheid. Voorop staat daarbij preventie om problemen te voorkomen en goede, integrale ondersteuning wanneer een situatie voor inwoners toch verslechtert. Dit doen we in samenwerking met ketenpartners, zoals de politie, woningbouwcorporaties en GGZ aanbieders. Daarnaast spant Heemstede zich ook regionaal in voor een verbeterde ketensamenwerking in Zorg en Veiligheid.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

In 2023 gaan we verder met de voorbereiding van de decentralisatie van Beschermd wonen die naar verwachting per 2024 plaatsvindt. Daarbij kijken we in regionaal verband naar zaken als inkoop en toegang voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. In 2023 vindt een nadere uitwerking van de afgesproken regionale samenwerkingsvorm plaats. Voor de toegang, die bij het loket Heemstede komt te liggen in plaats van regionaal in Haarlem, wordt er een uitvoeringsplan opgesteld. Wonen en zorgplekken woonvisie benoemen (wijzigen).

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-75 jaar	2020	596,2	2021	590,7
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	geen recente informatie aanwezig			
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2019	2	2020	2
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	2019	69,1	2020	68,5
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2020	378,5	2021	213,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	118,5	2020	139,4
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	8,3	2021	10,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	0,6	2021	0,6
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	geen recente informatie aanwezig			
Cliënten met maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2020	700	2021	670

Overige indicatoren

Versterken sociale basis en informele netwerk

Eenzaamheid 18+ (%)		
Jaar	Heemstede	Nederland
2016	35,3	42,9
2020	41,0	46,6
Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM		

Zeer ernstige eenzaamheid 18+ (%)		
Jaar	Heemstede	Nederland
2016	8	10
2020	9	11
Bron: Gezondheidsatlas GGD Kennemerland		

Recent alcoholgebruik scholieren % Heemstede	
2015	32%
2019	29%
2021	35%
Bron: Jeugdmonitor Emovo GGD KL	

Rookgebruik scholieren % Heemstede	
2015	11%
2019	5%
2021	9%
Bron: Jeugdmonitor Emovo GGD KL	

Overgewicht (%)		
Jaar	Heemstede	Nederland
2016	41,9	48,9
2020	42	49
Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM		

Recent gepeste kinderen 4-11 jaar %	Heemstede
2018	29%
Recent gepeste scholieren	
2019	5%
2021	9%

Bron: Kindermonitor GGD KL

Toeleiding en ondersteuning

Aantal voorzieningen en kosten Jeugdwet en Wmo	2018	2019	2020	2021
Individuele voorzieningen Jeugdwet				
Aantal individuele voorzieningen Jeugdwet	782	908	1033	1103
Lasten individuele voorzieningen Jeugdwet	€ 2.610.277	€ 2.979.379	€ 3.193.482	€ 3.907.657
Gemiddelde uitgaven per individuele voorziening Jeugdwet	€ 3.338	€ 3.281	€ 3.091	€ 3.542
Maatwerkvoorzieningen Wmo (excl. collectief vervoer)				
Aantal maatwerkvoorzieningen Wmo	727	812	884	875
Lasten maatwerkvoorzieningen Wmo	€ 1.784.322	€ 2.044.757	€ 2.228.832	€ 2.389.058
Gemiddelde uitgaven per maatwerkvoorziening Wmo	€ 2.454	€ 2.518	€ 2.521	€ 2.730
Aantal plaatsingen dankzij regionaal beleid Social Return On Investment (SROI)	-	-	18	23

Bron: administratie IASZ

Beleidsindicator Wmo
De inzet en kwaliteit van de gecontracteerde of gesubsidieerde ondersteuning op het vlak van de Wmo wordt gemonitord via verantwoording/facturatie, de (aanvullende) periodieke rapportages van de aanbieders en, zo nodig, de gesprekken met aanbieders. Aanvullend hierop geeft het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek inzicht in de kwaliteit en de resultaten van het aanbod en in de ervaringen van cliënten over onze dienstverlening.

Beleidsindicator Jeugdwet
Vanaf 1 januari 2023 willen we op een nieuwe manier gaan samenwerken met de per die datum gecontracteerde strategische aanbieders van jeugdhulp. Een nieuwe manier van samenwerken vraagt ook een daarbij passende manier van sturing en monitoring. We willen daarmee bereiken dat we:

1. Cliëntstromen kunnen volgen;
2. Inzicht krijgen in kwaliteit en effectiviteit;
3. Sturen op beleidsontwikkeling van de effectiviteit van hulp en waar een doorontwikkeling op kwaliteit gewenst is.

We streven er naar dat we per 1 januari 2023 nieuwe overeenkomsten hebben met strategische aanbieders van jeugdhulp. In de aanloop naar de nieuwe overeenkomsten maken we met beoogde strategische partners afspraken over de data die zij, voorzien van een analyse, hiervoor periodiek aan ons aanleveren. Vanaf 2023 zullen wij mede op basis van deze data rapporteren via de reguliere P&C cyclus.

Beleidsindicator Participatiewet
Aanvullend op de wettelijke beleidsindicatoren geeft het klanttevredenheidsonderzoek Participatiewet, dat eens in de drie jaar plaatsvindt, inzicht in de kwaliteit en de resultaten van het aanbod en in de ervaringen van inwoners over de dienstverlening. In het najaar van 2022 vindt het klanttevredenheidsonderzoek weer plaats, waardoor begin 2023 de resultaten bekend zullen zijn.

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	23.322	24.331	23.787	24.045	23.867	23.704
Baten	-7.310	-6.148	-6.090	-6.090	-6.205	-6.232
Saldo van baten en lasten	16.012	18.183	17.697	17.955	17.662	17.472
Storting in reserve	0	1.000	0	279	280	256
Onttrekking aan reserve	-94	-1.125	-280	-280	-280	-256
Mutatie reserves	-94	-125	-280	-1	0	0
Saldo	15.919	18.058	17.417	17.954	17.662	17.472

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	89	96	66	66
Gemeentefonds	20	304	167	83
Onontkoombaar	38	38	38	38
Bestaand beleid	147	423	240	167
Prijs- en loonontwikkeling	811	811	811	811
Kapitaallasten	0	0	0	0
Uitvoeringskracht op orde	130	156	156	156
Overige kleine mutaties (<10.000)	3	3	3	3
Totaal	1.237	1.830	1.481	1.323

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**89**	**96**	**66**	**66**
Gelijktrekken inkomensgrens minimabeleid	*25*	*25*	*25*	*25*

In het coalitieakkoord is opgenomen om de inkomensgrens voor het minimabeleid gelijk te trekken aan 130% van het sociaal minimum. Hoeveel extra middelen hiervoor nodig zijn is niet met zekerheid te zeggen. Het CBS levert cijfers over het aantal personen met een laag inkomen per inkomensgrens in de gemeente, maar hierbij wordt geen rekening gehouden met vermogen. Dit terwijl bij de regelingen uit het minimabeleid wel een vermogenstoets geldt. Om deze reden is een grove inschatting gedaan voor de extra benodigde middelen in 2023. In het nieuwe beleidsplan 2024 -2027 wordt vervolgens een nauwkeurigere raming gedaan.

Zorg op maat blijven leveren	*34*	*41*	*41*	*41*

De ambitie is om de zorg op maat aan inwoners en specifiek (jonge) mantelzorgers zo dichtbij mogelijk te leveren. Dit vereist een sterkere regie op regionale en lokale contracten richting zorgpartijen, welzijn en jeugdhulp. Het gaat hier om een mutatie van in totaal € 126.500 in 2023 en van € 152.000 in de jaren daarna. Deze lasten worden op basis van de extra inzet van medewerkers doorbelast aan de programma's 4, 5, 6 en 7.

Voortzetting sociale coalitie	*30*	*30*	*0*	*0*

De aanpak eenzaamheid vanwege corona die moet leiden tot een inclusieve samenleving wordt met deze claim voor 2023 en 2024 gecontinueerd. Deze claim wordt gedekt uit de coronareserve. De lasten worden geraamd in programma 6. De dekking van deze lasten door middel van een onttrekking aan de coronareserve is geraamd in programma 0.

Onontkoombaar	**38**	**38**	**38**	**38**
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) woningen en gebouwen	*38*	*38*	*38*	*38*

In 2022 wordt het MJOP woningen en gebouwen (gemeentelijk vastgoed) op basis van de wetgeving geactualiseerd. In de jaarrekening 2021 is hier al op ingegaan. In 2022 heeft de raad een voorstel over dit geactualiseerde MJOP vastgesteld. Door de gestegen prijzen van materialen en lonen valt de jaarlijkse dotatie (dit is de storting in de voorziening) hoger uit. Hiervan is een onderbouwde schatting gemaakt. De geschatte verhoging van in totaal € 160.000 is opgenomen vanaf de begroting 2023. De extra lasten drukken op de programma's 0, 4, 5, 6, 7 en 8.

Bestaand beleid	**147**	**423**	**240**	**167**
Inburgeringsvoorzieningen; overheveling naar salarislasten	*-45*	*-45*	*-45*	*-45*
Betreft de administratieve overheveling van de bij de kadernota beschikbaar gestelde uitvoeringskosten nieuwe Wet inburgering van kostensoort 443800 naar 411000 (salarissen) en 843200 (salarissen bijdrage Bloemendaal).				
Onttrekking reserve Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz	*-155*	*-155*	*-155*	*-131*
Betreft de ophoging van de onttrekkingen uit reserve Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz tot jaarlijks € 280.000 voor 2023 t/m 2025 en € 256.000 voor 2026. Hiermee wordt het nadelige saldo op de bijstandslasten onttrokken aan de reserve.				
Knelpunt openeinderegelingen Wmo	*38*	*36*	*0*	*0*
Per 2023 gaan er nieuwe contracten in voor huishoudelijke ondersteuning. De tarieven zullen ongeveer 20% stijgen ten opzichte van de huidige situatie. Dit is berekend op het tarief van het gemiddelde product nu versus het gemiddelde product vanaf 2023. Een deel van deze stijging kan worden gedekt uit de indexatie van de budgetten. Bovenop de indexering moet per saldo in 2023 en 2024 een bedrag van respectievelijk € 38.000 en € 36.000 worden gedekt.				
Heffing leges bij aanvragen exploitatie kinderopvang	*-15*	*-15*	*-15*	*-15*
Vanaf 1 januari 2023 (bij het ingaan van de geactualiseerde Verordening leges Heemstede 2022) zullen leges worden geheven bij het aanvragen van exploitatie kinderopvang.				
Aanpassing WSW aan begroting 2023-2026 GR Spaarne Werkt	*-16*	*-12*	*-43*	*-149*
Dit betreft de bijstelling van de budgetten WSW 2023-2026 aan de meerjarenbegroting 2023-2026 van de GR Spaarne Werkt en de meicirculaire 2022. De kostenverdeling van de deelnemende gemeenten wordt bepaald door de verhouding van de individuele integratie-uitkeringen WSW uit het gemeentefonds. Omdat deze kostenverdeling in de meerjarenbegroting van de GR Spaarne Werkt nog is gebaseerd op de septembercirculaire 2021, zijn de bedragen geactualiseerd met de integratie-uitkeringen WSW uit de meicirculaire 2022.				
Aanpassen re-integratie en nieuw beschut werk aan begroting GR Spaarne Werkt 2023 – 2026	*42*	*72*	*77*	*110*
De budgetten re-integratie en nieuw beschut werk GR Spaarne Werkt zijn aangepast aan de begroting 2023-2026 van de GR.				
Aanvulling tekorten reserve Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz uit algemene reserve	*0*	*261*	*155*	*131*
De tekorten op de bijstand worden verrekend met de reserve Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz. Vanaf 2024 is deze reserve niet meer toereikend en zal conform bestaand beleid worden aangevuld vanuit de algemene reserve. Deze mutaties zijn budgettair neutraal. Voor 2024 is extra toegevoegd vanuit de algemene reserve € 260.577, voor 2025 € 155.000 en 2026 € 131.000. De baten als gevolg van de onttrekking aan de reserve staan geraamd in programma 0. De ophoging van het budget is geraamd in programma 6.				
Re-integratie en inburgering; overheveling van re-integratie naar inburgeringsvoorzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*
Omdat statushouders in hun inburgeringstraject een re-integratietraject krijgen aangeboden, zijn de leerroutes duurder dan de begrote € 10.000 per statushouder die het Rijk bekostigt. Het geraamde tekort bedraagt € 23.000. Vanuit de re-integratiemiddelen wordt € 23.000 overgeheveld naar het uitvoeringsbudget inburgering.				

Actualisatie Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz	*316*	*316*	*316*	*316*

De uitkering van het Rijk was in de kaderbrief voor 2023 gebaseerd op het voorlopig rijksbudget 2022 van € 3.772.000. Inmiddels is het nader voorlopig budget 2022 vastgesteld op € 3.456.000. De baten zijn met € 316.000 verlaagd naar € 3.456.000.

Bijstelling bijzondere bijstand	*-50*	*-50*	*-50*	*-50*

De lasten bijzondere bijstand voor 2023 zijn verlaagd naar € 300.000 op basis van verwachte uitgaven 2022.

Raming verhuis- en inrichtingskosten ouderen met als dekking de reserve verhuis- en inrichtingskosten ouderen voor de jaren 2023 en 2024	*15*	*15*	*0*	*0*

In de voorjaarsnota 2021 is een reserve gevormd voor de kosten van het deel nemen aan de 'regeling ouder worden en prettig wonen' en de inzet van de verhuiscoaching voor kwetsbare ouderen. Hierbij wordt voor 2023 en 2024 € 15.000 geraamd voor de inzet. Dit wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve. De onttrekking van de reserve leidt tot baten in programma 5. De uitgaven staan geraamd in programma 6.

Inzet Beschermd Wonen	*17*	*0*	*0*	*0*

Bij de kadernota van 2022 is besloten om extra inzet in 2022 en 2023 voor de voorbereiding van de decentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar individuele gemeenten te dekken uit de reserve sociaal domein. De inzet van de extra inzet voor 2023 wordt hier geraamd. De totale kosten van € 64.000 zien we terug verdeeld over de programma's 4, 5, 6 en 7.

Uitvoeringskracht op orde	**130**	**156**	**156**	**156**
Uitbreiding formatie in verband met toenemende vraag naar jeugdhulp	*97*	*116*	*116*	*116*

In verband met de toenemende vraag naar jeugdhulp worden eerder ontvangen jeugdhulpmiddelen alsnog structureel ingezet.

Capaciteit voor uitvoering van de Wet Inburgering bij gemeenten	*33*	*40*	*40*	*40*

Per 1 januari is de uitvoering van de Wet Inburgering bij gemeenten belegd. De middelen vanuit het rijk zijn niet geheel toereikend voor de uitvoering. Daarom wordt er extra budget aangevraagd.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Inhoud programma

De gemeente Heemstede werkt aan een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Dit programma bestaat uit rioolbeheer, milieu, duurzaamheid en grondstoffenmanagement. We verbinden ons aan een milieubewust en duurzaam Heemstede. Zo geven we Heemstede mooier, schoner en duurzamer door aan de generaties na ons.

Wat willen we bereiken

We werken aan een klimaatneutrale gemeente in 2050 (Energietransitie)

We blijven inzetten op het opwekken van duurzame energie op gebouwen en parkeerterreinen, we onderzoeken de kansen voor alternatieven voor aardgas als warmtebron en stimuleren onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk om woningen en gebouwen te isoleren en verduurzamen. We willen daarbij dat iedereen kan meedoen aan het besparen op zijn energieverbruik. Daarnaast verduurzamen we het gemeentelijke vastgoed, de schoolgebouwen en de sportcomplexen en -terreinen, zoals opgenomen in respectievelijk de programma's 8, 4 en 5. Om de energiecrises het hoofd te bieden en de Energietransitie te kunnen realiseren zijn voldoende middelen nodig. Uiterlijk in 2023 wordt dekking onder andere via de Eneco gelden geborgd, bijvoorbeeld door een Klimaatreserve vast te stellen.

We verminderen de hoeveelheid afvalstoffen en zetten in op hergebruik van grondstoffen

De stijgende verbrandingsbelasting en de schaarste van grondstoffen maakt dat we afval & grondstoffen een belangrijk thema vinden. We zetten in op het verminderen van de hoeveelheid afvalstoffen en zetten in op hergebruik van grondstoffen. Door de grote stroom restafval te verminderen werken we aan een beter en gezonder (leef)milieu. In een circulaire economie is afval een grondstof en beperken wij de stijging van de kosten voor de inzameling van huishoudelijk afval. In een circulaire economie is afval een grondstof, wij zetten in op hoogwaardig hergebruik van grondstoffen. In samenwerkingen (zoals met de kringloopwinkel), zetten wij in op hergebruik van producten. We streven naar het halen van de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof). De opgave hierin is om het restafval fors te verminderen naar dertig kilo per persoon per jaar in 2025. Bij alle projecten en inkopen van de gemeente maakt circulariteit integraal onderdeel uit van de opdracht.

We werken aan een klimaatbestendig en water robuuste gemeente in 2050

In 2021 is de Strategie en agenda klimaatadaptatie 2022-2026 vastgesteld waarin staat omschreven wat de klimaatadaptatieopgaven in de gemeente zijn, waar er nog onderzoek naar gedaan moet worden en wanneer we dat gaan doen. Bij alle projecten in de openbare ruimte maakt klimaatadaptatie integraal onderdeel uit van het ontwerp. Dat betekent dat er in de klimaatstresstesten wordt gekeken welke opgaven er op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte in het projectgebied op ons af komen. Binnen het project wordt ervoor gezorgd dat het gebied bijvoorbeeld waterrobuust wordt ingericht. Zo wordt water waar mogelijk zoveel mogelijk in het gebied vastgehouden en bij extreme neerslag wordt het water zo gestuurd dat het geleid wordt naar plekken waar het zo min mogelijk overlast geeft. Daarna kan het te veel aan water rustig het gebied verlaten. Ook kijken we naar grondwater en proberen we maatregelen te treffen

om verdroging tegen te gaan en om grondwater overlast te voorkomen door bijvoorbeeld drainage-infiltratie riolen toe te passen. Ook wordt er bij het inrichten van het gebied goed gekeken naar de groen-inrichting. Groen en het planten van bomen speelt een belangrijke rol in het voorkomen van (toekomstige) hittestress. Bomen hebben tijd nodig om tot het formaat uit te groeien waarbij ze hittestress kunnen verminderen.

We dragen zorg voor een gezonde en schone leefomgeving en goed functionerende regen- en afvalwatersystemen.

De gemeente streeft naar een doelmatige en milieuverantwoorde inzameling en afvoer van regen- en afvalwater. Daarbij wordt samengewerkt met partners in de waterketen zoals de drinkwaterbedrijven Waternet en PWN en het hoogheemraadschap van Rijnland.

Het gemeentelijk rioolbeheer richt zich op het beheer en onderhoud van de riolering, om overtollig hemel- en afvalwater af te voeren. Daarnaast voert de gemeente taken uit aan het beheren van grondwater.

In de regio Zuid-Kennemerland en op het niveau van het hoogheemraadschap, werken we samen om:

- de prestaties van de hele waterketen verder te verbeteren;
- maatschappelijke kosten te beperken;
- vanuit de waterketen bij te dragen aan een prettige en gezonde leefomgeving;
- goed in te spelen op de vele nieuwe ontwikkelingen, waaronder ruimtelijke adaptatie, klimaatadaptatie en de Omgevingswet.

We werken verder aan een begraafplaats die onderdeel uitmaakt van het leven

De Algemene begraafplaats van Heemstede is zoveel meer dan een begraafplaats. Door de ligging in een parkachtige omgeving en het vele groen is het voor inwoners een plek om overledenen te gedenken maar ook om tot rust te komen. De aula biedt ruimte voor een waardige afscheidsbijeenkomst. Deze sfeer willen we behouden en ook versterken. In het Groenbeleidsplan is de doorvertaling van de sfeer naar het groen, het onderhoud en de cultuurhistorie verder uitgewerkt.

Wat gaan we daarvoor doen

We werken aan een klimaatneutrale gemeente in 2050 (Energietransitie)

Uitvoeringskracht

De komende jaren is extra inzet op het gebied van duurzaamheid noodzakelijk. De urgentie om energie te besparen en duurzame energie op te wekken is hoog naast de transitie naar duurzame mobiliteit. Rijksoverheid heeft eind 2020 laten onderzoeken hoeveel tenminste nodig is aan extra fte bij gemeenten om de afspraken uit het klimaatakkoord uit te kunnen voeren. Voor Heemstede gaat het om uitbreiding van 5,9 fte minimaal noodzakelijk waarbij geen rekening is gehouden met de juridische, communicatieve en facilitaire ondersteuning. Bij het uitblijven van de door het rijk aangekondigde klimaatmiddelen, wordt in 2023 een voorstel gedaan voor extra middelen in de begroting van 2024.

Uitvoeren van afspraken in de Transitievisie warmte Heemstede

In november 2020 is in Heemstede de Transitievisie Warmte Heemstede vastgesteld. Deze biedt een leidraad voor de komende 5 jaar hoe we omgaan met de transitie naar andere warmtebronnen dan aardgas. Voor Heemstede geldt dat we ons de komende vijf jaar met name inzetten op het isoleren van de gebouwde omgeving en daarmee op besparing van energie. Daarnaast blijven we onderzoeken welke alternatieven voor aardgas in Heemstede potentie hebben als alternatieve warmtebron. Dit doen we zowel lokaal als regionaal als ook landelijk. Daarnaast zetten we in op het stimuleren lokale kleinschalige initiatieven in Heemstede die de transitie in hun woonomgeving willen maken naar een duurzame warmtebron. Ook zetten we ons in om zelf een toonaangevend project uit te werken als gemeente als het gaat om de energietransitie. We gaan onderzoeken of lokaal opslaan en gebruiken van duurzame energie in een buurtbatterij mogelijk is in Heemstede.

Zonne-energie op daken en zon op daken

Heemstede zet zich in voor zonne-energie op grote daken en boven parkeerterreinen. Het eerste traject van ZonneParking boven de parkeerplaats van sportpark Groenendaal is van start gegaan. In 2023 gaan we verder met het uitwerken van het ontwerp en de uitvoering van ZonneParking Groenendaal samen met belanghebbenden en omwonenden. Hierbij streven we naar opwek van zoveel mogelijk duurzame energie waar we lokaal van profiteren maar hebben we ook oog voor ecologie, klimaatadaptatie en circulair bouwen. Daarnaast continueren we het project om zoveel mogelijk zonne-energie op te wekken op grote daken van bijvoorbeeld ondernemers, zorginstellingen, sportgebouwen, onderwijsgebouwen en dergelijke. Hiervoor zetten we waar nodig extra capaciteit in om dit tot een succes te maken en zo bij te dragen aan de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid 1.0 (RES NHZ 1.0)

Energiebesparende maatregelen in Heemstede

Er zijn diverse regelingen vanuit rijksoverheid en de provincie naar gemeenten om inwoners te stimuleren om energie te besparen in de woningen. We werken toe naar een brede en integrale aanpak van de energieopgave. De stijging van de energieprijzen en de inflatie leiden ertoe dat steeds meer huishoudens en ondernemers problemen hebben met het betalen van hun vaste en noodzakelijke lasten. Dit heeft brede maatschappelijke impact en vergaande persoonlijke gevolgen. Het college gaat verkennen hoe wij als gemeente, naast en bovenop landelijke maatregelen, maatschappelijke organisaties en bedrijven kunnen steunen om duurzaam door deze crisis heen te komen.

We werken hierbij heel nauw samen met de energiecoöperatie HeemSteeds Duurzamer. Energiecoaches adviseren huiseigenaren hoe inwoners energie kunnen besparen. Ook in 2023 blijven we energiecoaches inzetten om inwoners te helpen om hun woningen te verduurzamen. Ook huurders blijven ondersteund worden om energiebesparende maatregelen te nemen. Als gemeente zelf nemen we stappen om energie te besparen bij ons eigen vastgoed, bij sportverenigingen en in onderwijsgebouwen. In Noord Holland hebben we in het Energiebespaarakkoord afspraken gemaakt om bij bedrijven energie te besparen. Kantoren groter dan 100m2 hebben de verplichting om per 1 januari 2023 een energieprestatielabel C te hebben. Samen met de Omgevingsdienst IJmond passen we stimulerend toezicht in om bedrijven deze stappen te laten zetten.

Stimuleren van een nieuwe energie infrastructuur en energiesysteem

We blijven continue in overleg met de netbeheerder Stedin als het gaat om de energietransitie naast de opgave voor de elektrische laadinfrastructuur. In heel Nederland zijn uitdagingen als het gaat om het elektriciteitsnetwerk en ontstaan op diverse plekken congestie in de infrastructuur. Bij de uitvoer van de RES, de warmtetransitie en de laadinfrastructuur bepalen we voor Heemstede welke slimme energiesystemen voor Heemstede bijdragen aan een robuust elektriciteitsnetwerk. Lokale opwek van duurzame energie koppelen we slim aan lokale vraag van energie. Naar verwachting zal na het opstellen van een bestemmingsplan voor de ondergrond (2022) meer duidelijk zijn over de mogelijkheden voor nieuwe warmte - en energiesystemen.

We verminderen de hoeveelheid afvalstoffen en zetten in op hergebruik van grondstoffen

Vaststellen duurzaam afvalbeleid

We komen in 2023 tot een breed gedragen beleid voor de verduurzaming van de afvalinzameling in Heemstede. Hierbij hebben we oog voor de gebruiksvriendelijkheid, milieu-impact en de kosten. In 2023 wordt gekozen voor een systeem dat het beste past bij Heemstede. Hierbij informeren en consulteren wij onze inwoners. Wat we hiervoor gaan doen is:

- *Inzetten op kwalitatief hoogwaardige grondstofstromen*

In een circulaire economie is afval een grondstof. We werken toe naar afvalwerking waarbinnen de stroom restafval zo klein mogelijk is en de kwalitatief hoogwaardige grondstofstromen zo groot mogelijk is. We verbeteren de capaciteit van bestaande brengparken en verschaffen inzicht in de balans tussen duurzame en (kosten)efficiënte oplossingen en serviceniveaus. Door gerichte communicatie geven we informatie over het

belang van scheiden en het zuiver houden van afvalstromen voor optimaal hergebruik. Wij werken samen met maatschappelijke deelnemers in het hergebruik van grondstoffen zoals een kringloopwinkel en vrijwilligers, om hergebruik van grondstoffen te stimuleren en faciliteren.

- *Verbeteren inzameling afval*

In 2023 gaan we verder met het in kaart brengen van verbetermogelijkheden op locaties waar de afvalinzameling door inwoners niet als doeltreffend wordt ervaren. We stemmen de afvalinzameling zoveel mogelijk af op de wensen van de inwoners.

We werken aan een klimaatbestendig en water robuuste gemeente in 2050

Klimaatadaptatie op wijkniveau

Op wijkniveau zal worden aangegeven wat de klimaatadaptatie opgaven in de wijk zijn en welke maatregelen er kunnen worden getroffen. Er staan de komende decennia zoveel projecten en herinrichtingen van wijken op stapel dat als alle projecten en herinrichtingen klimaat adaptief worden uitgevoerd, heel Heemstede in 2050 klimaat bestendig en water robuust zal zijn. Iedere wijk heeft andere opgaven om klimaatadaptief te worden en maatregelen die in de ene wijk goed toepasbaar zijn, zijn niet geschikt voor een andere wijk.

Informeren en stimuleren van inwoners

Om te bereiken dat onze inwoners klimaatadaptief gaan handelen (goed gebruik van de riolering, zuinig met water, meer groen in de tuin e.d.) wordt eerst geïnvesteerd in klimaatbewustzijn. Dit doen we met gebruikmaking van publiekscampagnes, een op te zetten pagina op de website en door als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven. Daarnaast zullen er tijdens (herinrichtings-)projecten extra aandacht besteed worden aan het klimaat adaptief inrichten van het eigen perceel.

We dragen zorg voor een gezonde en schone leefomgeving en goed functionerende regen- en afvalwatersystemen.

Rioolvervangingsprojecten

In het Programma water 2022-2026 is de planning van de rioolvervangingsprojecten opgenomen. Wegens een langere voorbereidingstijd van enkele projecten verschuift de planning. In 2023 wordt gestart met de uitvoering van de projecten rioolvervanging van de Van Merlenlaan en de vervanging van de riolering in de Slotlaan en omgeving. In de Van Merlenlaan wordt er tevens gekeken of er drainage aangebracht moet worden. Ook wordt er gestart met het vervangen van de riolering en aanleg van drainage in de Rijnlaan en omgeving.

Leefomgeving

In 2023 starten we met het opstellen van een Actieplan Geluid dat in 2024 moet worden vastgesteld. De basis hiervoor zijn de geluidsbelastingskaarten 2022 voor Heemstede. De omgevingsdienst IJmond stelt het Actieplan Geluid op voor Heemstede.

Met de invoering van de Omgevingswet worden de verantwoordelijkheden voor het uitvoeren van de bodemtaken van de provincie overgedragen aan de gemeente. Deze zogenaamde warme overdracht van de bodemtaken hebben geen invloed op de begroting. Het vraagt mogelijk meer inzet van de gemeente ambtenaren voor overleg met de omgevingsdienst IJmond bij uitvoer van diverse bodemtaken.

Tevens wil de gemeente verkennen wat het ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord betekent voor onder andere houtstook, We willen ons inspannen om ook een bijdrage te leveren aan de schone lucht in deze regio.

We werken verder aan een toekomstbestendige begraafplaats.

Uitvoeren beheerplan

Onderdeel van volksgezondheid is het borgen dat onze overledenen goed worden begraven. We continueren in 2023 de uitvoering van het beleid dat is vastgelegd in het beheerplan 2022. Hiermee blijft de begraafplaats een locatie waar men voor kiest om een laatste rustplaats voor een geliefde te kiezen, of het nou gaat om een graf, een bijzetting van een urn of een 'natuurlijk graf'.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	2019	175	2020	192
Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	5	2020	7,6

Overige indicatoren

We verminderen de hoeveelheid afvalstoffen en zetten in op hergebruik van grondstoffen.

Werken aan de VANG-doelstelling

Omvang huishoudelijk afval

Indicator	Meeteenheid	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2020	191	2021	183
Grondstoffen in restafval (GFT, OPK, PBD, Glas en Textiel)	%	2020	62,1%	2021	

Hieronder staan twee tabellen met de inzamelresultaten van 2015 t/m 2021.

Deze tabel laat de samenstelling van ons restafval zien. Het restafval afkomstig van huishoudens is verzameld en gesorteerd in de verschillende fracties.

Samenstelling restafval (per fractie)

Samenstelling restafval	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gft-afval	39%	40%	39%	43,5%	43%	41%	38,7%
papier en karton	9%	9%	11,6%	9,3%	8,7%	8,3%	12,8%
plastic verpakkingen	9%	6%	7,2%	10,1%	9%	8,4%	14,1%
glas	3%	2%	0,9%	1,7%	2,3%	2,0%	2,1%
textiel	3%	4%	1,6%	2,7%	2,6%	2,4%	2,1%

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	8.002	8.458	9.217	9.181	9.321	9.442
Baten	-7.811	-8.481	-9.049	-9.269	-9.439	-9.575
Saldo van baten en lasten	191	-23	168	-88	-118	-133
Storting in reserve	326	301	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	-160	-391	-210	0	0	0
Mutatie reserves	166	-90	-210	0	0	0
Saldo	357	-113	-41	-88	-118	-133

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	56	8	8	8
Onontkoombaar	7	7	7	7
Bestaand beleid	-476	-414	-359	-324
Prijs- en loonontwikkeling	259	260	259	259
Kapitaallasten	-28	110	63	57
Uitvoeringskracht op orde	166	0	0	0
Totaal	-16	-30	-22	7

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**56**	**8**	**8**	**8**
Zorg op maat blijven leveren	*6*	*8*	*8*	*8*

De ambitie is om de zorg op maat aan inwoners en specifiek (jonge) mantelzorgers zo dichtbij mogelijk te leveren. Dit vereist een sterkere regie op regionale en lokale contracten richting zorgpartijen, welzijn en jeugdhulp. Het gaat hier om een mutatie van in totaal € 126.500 in 2023 en van € 152.000 in de jaren daarna. Deze lasten worden op basis van de extra inzet van medewerkers doorbelast aan de programma's 4, 5, 6 en 7.

Energielab Heemstede	*50*	*0*	*0*	*0*

In 2023 gaan we op expeditie en verkennen we welk robuust project inwoners inzicht geeft, stimuleert en inspireert om zelf aan de slag te gaan met energiebesparing en nieuwe vormen van energieopwekking. Voor de verkenning wordt budget aangevraagd.

Onontkoombaar	**7**	**7**	**7**	**7**
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) woningen en gebouwen	*7*	*7*	*7*	*7*

In 2022 wordt het MJOP woningen en gebouwen (gemeentelijk vastgoed) op basis van de wetgeving geactualiseerd. In de jaarrekening 2021 is hier al op ingegaan. In 2022 heeft de raad een voorstel over dit geactualiseerde MJOP vastgesteld. Door de gestegen prijzen van materialen en lonen valt de jaarlijkse dotatie (dit is de storting in de voorziening) hoger uit. Hiervan is een onderbouwde schatting gemaakt. De geschatte verhoging van in totaal € 160.000 is opgenomen vanaf de begroting 2023. De extra lasten drukken op de programma's 0, 4, 5, 6, 7 en 8.

Bestaand beleid	**-476**	**-414**	**-359**	**-324**
Begraafplaats exploitatie	*-15*	*-15*	*-15*	*-15*

De financiën van de begraafplaats zijn een gesloten circuit. Overschotten en tekorten worden verrekend met de egalisatiereserve begraafplaats of de voorziening onderhoud graven. Uitzondering is de grafkapel dat als monument buiten de begraafplaatsexploitatie wordt gehouden.

Dienstverleningsovereenkomst Openbare ruimte Meerlanden (DVO2)	*0*	*0*	*0*	*0*

De dienstverleningsovereenkomst openbare ruimte (DVO2) met Meerlanden voor 2023 wordt gebaseerd op de prognose over 2022 en de kostenverdeling over de taakvelden wordt geactualiseerd. De kosten dalen door een lagere inschatting van de kosten van gladheids- en onkruidbestrijding. De budgetaanpassing van in totaal € 159.000 heeft invloed op budgetten in de programma's 2, 3, 5 en 7.

Aanpassing rioolexploitatie 2023-2026	*-79*	*-84*	*-89*	*-100*

De rioolexploitatie wordt aangepast op basis van het programma Water 2022-2026 en het geactualiseerde investeringsplan. Ook wordt de rioolheffing geraamd.

Salarislasten klimaatbeleid/ duurzaamheid	*-166*	*0*	*0*	*0*

De salarislasten van medewerkers aangetrokken voor klimaatbeleid en duurzaamheid die niet in de vaste formatie zijn opgenomen worden in 2023 gedekt uit de reserve Duurzaam Heemstede. Als dekking van deze salarislasten (die structureel in de begroting zijn opgenomen) worden vanaf 2024 de klimaatmiddelen van het rijk gebruikt. Hierover is nog geen uitsluitsel maar verwacht wordt dat het rijk een bedrag beschikbaar stelt in de algemene uitkering. In de meerjarenraming van Heemstede is daar nog geen rekening mee gehouden.

Afvalexploitatie 2023-2026	*-221*	*-316*	*-255*	*-209*

De kosten van inzameling en verwerking van afval worden geïndexeerd met de door de gemeente vastgestelde index. De opbrengst van verpakkingsmateriaal wordt echter gebaseerd op de werkelijke opbrengsten 2021 en daarom hier aangepast. Verrekening vindt plaats met de afvalstoffenheffing.

Inzet Beschermd Wonen	*3*	*0*	*0*	*0*

Bij de kadernota van 2022 is besloten om extra inzet in 2022 en 2023 voor de voorbereiding van de decentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar individuele gemeenten te dekken uit de reserve sociaal domein. De inzet van de extra inzet voor 2023 wordt hier geraamd. De totale kosten van € 64.000 zien we terug verdeeld over de programma's 4, 5, 6 en 7.

Uitvoeringskracht op orde	**166**	**0**	**0**	**0**
Dekking capaciteit duurzaamheidsopgaven	*166*	*0*	*0*	*0*

Voor 2023 wordt een budget voor personele inzet van € 166.000 ten laste van de reserve duurzaam Heemstede gebracht. Vanaf 2024 wordt voorgesteld dit bedrag structureel als stelpost in de begroting op te nemen. Naar verwachting worden de kosten gedekt uit de nog te ontvangen klimaatmiddelen.

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inhoud programma

Heemstede werkt aan de versterking en de bescherming van een aantrekkelijke woonomgeving voor inwoners van alle doelgroepen. Met een aantrekkelijke leefomgeving beogen we een goede bereikbaarheid, omgang met duurzaamheid en behoud van onze groene gebieden. Daarbij houden we oog voor plekken waar ruimte is voor ontwikkelingen. Dit programma richt zich specifiek op het ordenen van de bebouwde en onbebouwde omgeving, het in stand houden van de woningvoorraad en het planmatig uitvoeren van het volkshuisvestingsbeleid.

Wat willen we bereiken

We zetten ons gericht in opdat nieuwe en huidige inwoners uit alle doelgroepen in Heemstede kunnen (blijven) wonen, ongeacht leeftijd, beroep of portemonnee. Statushouders zullen we de komende jaren blijven verwelkomen in Heemstede. We verkennen daarom een lange termijn visie hoe statushouders en Oekraïners tijdelijk en voor de lange termijn op nieuwe locaties gehuisvest kunnen worden vanuit de wetenschap dat zij in gaan stromen in de reguliere (sociale) woningmarkt. Daarbij gaan we creatief en met lef, met de ruimte en plannen om. Ook blijven we structureel met buurgemeenten aan regionale woonoplossingen werken.

Om loyaal te voldoen aan de huidige of verwachte stijgende woonopgave komen er in Heemstede woningen bij. Voor middelgrote nieuwbouwprojecten zien wij enkele locaties beschikbaar zoals het Manpadslaangebied en het Havenkwartier. Op deze locaties kijken wij positief naar de ontwikkeling van woningen. Ook op het terrein van de voormalige waterzuiveringsinstallatie onderzoeken we woonmogelijkheden.

We werken concreet toe naar de realisatie van meer betaalbare woningen voor doelgroepen zoals starters, ouderen, ouderen met zorgbehoefte en woningzoekenden met maatschappelijke beroepen die economisch of sociaal gebonden zijn aan Heemstede. Hiertoe borgen we waar we kunnen bij nieuwbouwprojecten de bouw van 30% sociale huurwoningen en 20% woningen in het betaalbare middensegment binnen het totaal van projecten. Daarbij stimuleren we creatieve woonoplossingen waarvoor ook hogere bebouwing tot de mogelijkheden behoort.

We bevorderen zoveel mogelijk doorstroming. Hiervoor werken we met woningcorporaties en met inwoners en/of particulieren. We stimuleren woningcorporaties om sociale woningen niet te verkopen, maar deze te verbouwen naar levensbestendige woonunits geschikt voor ouderen of startende huurders. Met inwoners en/of particuliere ontwikkelaars communiceren we over de mogelijkheden voor het splitsen en creatiever indelen van woningen of bedrijfspanden. Ook onderzoeken en stimuleren we de inbreiding van kleinere en creatieve woon/werkprojecten. We bieden de raad een Woonvisie aan waarin concrete beleidsinstrumenten de grondslagen bieden om de doelgroepenbenadering te realiseren. Op deze wijze stellen we waar nodig de bestaande beleidskaders bij en gaan we creatief en met durf onze (woon)opgaven aan.

Wat gaan we daarvoor doen

Heemsteedse belangen in regionale samenwerking borgen (governance)

De afgelopen jaren zijn de gemeenten uit Zuid-Kennemerland zich steeds meer bewust geworden van de noodzaak om de regio te profileren in het bredere samenwerkingsverband van de MRA, maar ook in het overleg met provincie, Rijk en maatschappelijke partners zoals bijvoorbeeld ProRail. Met als resultaat de Zuid-Kennemer Agenda als overall-visie en een aantal deelvisies zoals het Ontwikkelperspectief Binnenduinrand en de regionale Bereikbaarheidsvisie.

Om adequaat uitvoering te kunnen geven aan deze beleidsdocumenten, hebben we in 2021 onder andere het Convenant regionale samenwerking Zuid Kennemerland gesloten, waarin de gemeenschappelijke governance voor die samenwerking is vastgelegd. Als uitwerking van de Zuid-Kennemer Agenda is daarnaast het Werkplan Regionale Samenwerking Zuid-Kennemerland 2021-2023 vastgesteld. In 2023 vindt de afronding van de uitvoering van het werkplan plaats.

Zorgen voor heldere invoering van de Omgevingswet en adequaat gebruik van nieuw instrumentarium

Ondanks het verschuiven van de invoeringsdatum naar (waarschijnlijk) 1 januari 2023 hebben we ervoor gekozen om zoveel mogelijk vast te houden aan de oorspronkelijke planning. De extra tijd gebruiken we voor het oefenen met het Digitaal Stelsel Omgevingswet en voor het inrichten en testen van onze werkprocessen, zodat de overgang naar de nieuwe werkwijze zo vloeiend mogelijk verloopt.

Vanuit de Omgevingswet is een omgevingsvisie en een omgevingsplan, als opvolger van het bestemmingsplan, verplicht. Beide instrumenten geven samen de actuele kaders voor de fysieke leefomgeving, waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn en waaraan wordt getoetst. De komende periode werken wij actief verder aan het ontwerpen van deze instrumenten.

Het project om te komen tot een omgevingsvisie (zie paragraaf hieronder) wordt waarschijnlijk in het najaar van 2023 afgerond. In Q4 van 2022 ligt er een plan van aanpak om te komen van een tijdelijk naar een definitief omgevingsplan. Daarmee zetten we na inwerkingtreding van de wet grote stappen om deze overgangsperiode tot aan het definitieve omgevingsplan zo beperkt mogelijk te houden.

De legesverordening zal aan de vereisten van de Omgevingswet moeten worden geactualiseerd en wordt in december 2022 ter vaststelling aan de raad aangeboden. Dit kan een financieel effect hebben.

Vanuit het gemeentefonds draagt het Rijk in totaal € 150 miljoen bij aan de transitiekosten die gemeenten maken in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Deze € 150 miljoen is door het Rijk nog niet in meicirculaire van het gemeentefonds geboekt, maar wordt afhankelijk van de inwerkingtreding, in de septembercirculaire 2022 verwerkt. Voor Heemstede gaat het om een indicatief bedrag van € 217.501. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire. De definitieve resultaten hiervan komen tot in uiting in onze begroting vanaf het jaar 2023.

Opstellen van de Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is het belangrijkste politiek-bestuurlijke document waarin we onder de Omgevingswet gemeentelijke ambities kunnen opnemen. In 2021 is op basis van de in 2019 geïnventariseerde trends en opgaven uitgewerkt welke beleidsinzet daarbij nodig is en in 2021 en 2022 zijn de hoofdlijnen voor de visie en enkele ontwikkelscenario's opgesteld en besproken met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In 2023 inventariseren we met de raad de dilemma's binnen de verschillende domeinen. Vervolgens wordt in 2023 op basis van deze dilemma's na afweging de omgevingsvisie zelf opgesteld en voorgelegd aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Zorgen voor ruimtelijke kwaliteit op niveau van lokale projecten en initiatieven

Lokaal zijn er zowel bestaande als nieuwe ruimtelijke ontwikkelprojecten of -initiatieven in voorbereiding, waaronder Havenkwartier, Zuidstrook de Hartekamp, SEIN en Kennemerduin. Dit zijn allemaal

ontwikkelingen van derden die wij bestuurlijk-juridisch faciliteren en toetsen aan de gemeentelijke uitgangspunten. Bijvoorbeeld aan het bestemmingsplan Herziening Landgoederen en Groene Gebieden, de motie Groene oase en aan de in de maak zijnde Woonvisie. De planning hiervan is mede afhankelijk van de initiatiefnemers.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om op het terrein van de voormalige rioolwaterzuiveringsinstallatie. verschillende maatschappelijke opgaven van de gemeente te kunnen realiseren. Het terrein is getaxeerd op € 2.260.000.

Ontwikkelafspraken maken voor het Manpadslaangebied

Het Manpadslaangebied is een van de weinige locaties waar nog ruimte is voor middelgrote nieuwbouwprojecten. We gaan in gesprek met de initiatiefnemers en andere betrokkenen om ontwikkelafspraken te maken over de woningbouwmogelijkheden. Daarbij blijven onder meer het maximale bebouwd gebied onder 20.000 m2 en wordt een Natuurpark Manpad gerealiseerd om het (groene) karakter van het Manpadslaangebied te behouden. We leggen voor eind 2023 de afspraken met initiatiefnemers vast.

Uitvoeren van het Woonakkoord Zuid-Kennemerland

Het Uitvoeringsprogramma van het Woonakkoord Zuid-Kennemerland beschrijft hoe de gemeenten en provincie Noord-Holland gaan samenwerken om de middellange-termijn-doelen uit het Woonakkoord te realiseren. Voor Heemstede gaat het o.a. om het bevorderen van doorstroming, het inzetten van energiecoaches en het huisvesten van kwetsbare inwoners.

Bevorderen van doorstroming (senioren)

Door de beperkte mogelijkheden voor nieuwbouw bevorderen we oplossingen binnen de bestaande woningvoorraad. Daarbij doen we ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid. Zo is het bijvoorbeeld voor ouderen van belang om tijdig te verhuizen naar een woning die zonder trap toegankelijk en doorgankelijk is, of tijdig de huidige woning toegankelijk te maken. Wij willen de doorstroom van ouderen bevorderen; we werken hierin samen met woningcorporaties via de regeling ‘Ouder worden, prettig wonen’.

Daarnaast willen we middeninkomens in een sociale huurwoning stimuleren om de stap te zetten naar een woning in het middensegment, huur of koop. We gaan na hoe we in samenspraak met corporaties en marktpartijen de doorstroming vanuit de sociale huur naar de marktsector kunnen bevorderen. We onderzoeken in hoeverre we onderling tot afstemming kunnen komen.

Inzetten van energiecoaches

We zorgen dat de laagste inkomensgroepen mee doen in de energietransitie en ook mee profiteren van mogelijke besparingen. Daarom werken we met het concept van energiecoaches, opgenomen in het Woonakkoord. De energiecoach geeft voorlichting en tips aan medebewoners over het zelf besparen van energie. Huurders en eigenaar-bewoners krijgen advies op maat om energie te besparen in huis. De promotionele uitingen richten zich op alle inwoners, met bijzondere aandacht voor de huurders van woningen in de sociale sector.

Samenwerken via Pact van Uitstroom om kwetsbare bewoners te huisvesten

Gemeenten, woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties in Zuid-Kennemerland en IJmond werken regionaal samen om kwetsbare bewoners te huisvesten. We willen samen voor geschikte woningen zorgen voor mensen die weer zelfstandig gaan wonen. Daarover hebben we met elkaar afspraken gemaakt die staan in het Pact voor uitstroom.

Vaststellen van een Woonvisie en uitvoeringsprogramma

Eind 2022 wordt er in Heemstede een overkoepelende Woonvisie vastgesteld waarin alle aspecten van het wonen aan bod komen. Via de Woonvisie stuurt de gemeenteraad op het woonbeleid van de gemeente. Vervolgens wordt er begin 2023 een uitvoeringsprogramma geschreven waarin de doelen en prioriteiten uit de Woonvisie vertaald worden in concrete acties: wat gaat de gemeente doen om de visie werkelijkheid te

maken en wat is hier voor nodig. In de Woonvisie nemen we een instrumentenkoffer die bijdragen aan het behalen van gestelde doelen. Met het uitvoeringsprogramma wordt de visie werkelijkheid gemaakt.

Vaststellen van de Prestatieafspraken
In 2023 worden er nieuwe meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen gemaakt. De woningcorporaties doen een bod op basis van de in eind 2022 vastgestelde Woonvisie. De Woonvisie is daarmee de basis voor de prestatieafspraken. In de prestatieafspraken staan de plannen voor het Heemsteedse woningbeleid voor de komende jaren over nieuwbouw van sociale huurwoningen en de bestaande woningvoorraad van de corporaties.

Startersleningen
De starterslening wordt gehandhaafd. Met de door raad in juni 2021 vastgestelde nieuwe verordening is deze bovendien verruimd. Met de starterslening wordt het kopen van een woning voor meer mensen bereikbaar. Ook huiseigenaren die willen doorstromen naar een volgende woning, hebben hier profijt van.

Statushouders
Een belangrijke groep wordt gevormd door statushouders. Gemeenten krijgen elk halfjaar een wettelijke taakstelling van het Rijk ten aanzien van de huisvesting van statushouders. Corporaties werken mee aan het realiseren van deze taakstelling omdat statushouders behoren tot hun doelgroep.

Onderhouden en verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is in april 2019 vastgesteld. Hiermee is geborgd dat het onderhoudsniveau van de gemeentelijke gebouwen het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau ‘sober doch doelmatig’ houdt. Aanvullend op het MJOP voor de gemeentelijke gebouwen willen we voor 2030 naar een verduurzaming van deze gebouwen, een A-label en/of energieneutraliteit.

Om die reden is in 2021 is een budget aangevraagd en toegekend aan het MJOP om de gemeentelijk gebouwen te verduurzamen naar een A-label voor 2030. Per jaarschijf wordt, op verzoek van de raad, aangegeven welke gebouwen voor groot onderhoud en tegelijkertijd verduurzamen naar een A-label op de planning staan. Op dat moment wordt ook geadviseerd, per gebouw, wat de mogelijkheden en kosten zijn om een bijna Energieneutraal (BENG) of Energieneutraal (ENG) gebouw te kunnen bewerkstelligen. Ook wordt de stand van zaken qua verduurzamen gemeentelijk gebouwen gedeeld. Zowel dit als komend jaar geven we een vervolg aan het verder verduurzamen van het gemeentelijk onroerend goed.

Professionaliseren van vastgoedbeheer
Vanuit de bijzondere publieke rol die de gemeente als eigenaar van grond en gebouwen heeft, is het van belang om het vastgoedbeheer verder te professionaliseren, Dit doen we door een gelegitimeerde, zorgvuldige, transparante en (kosten)efficiënte handelswijze te volgen voor het beheer. Een vastgoedbeheersysteem geeft zicht op aard, omvang en onderhoudstoestand van het vastgoed. Daarnaast kan informatie over contracten, verhuurbare panden en verhuuropbrengsten worden aangetoond voor de accountant.

Hoe gaan we dit meten?

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Jaar meting	Waarde	Jaar meting	Waarde
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2020	527	2021	553
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2020	15,4	2021	0,1
Demografische druk	%	2020	102,2	2021	103,5
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	in euro's	2020	900	2021	937
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	in euro's	2020	965	2021	1008

Overige indicatoren

- Monitoring verduurzaming vastgoed (CO2-besparing per object).

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	2.584	1.632	2.133	2.019	1.969	1.969
Baten	-1.073	-895	-690	-682	-682	-682
Saldo van baten en lasten	1.512	737	1.444	1.338	1.288	1.287
Storting in reserve	0	822	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	-47	-34	-115	-55	-55	-55
Mutatie reserves	-47	788	-115	-55	-55	-55
Saldo	1.465	1.525	1.329	1.283	1.233	1.233

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	165	92	42	42
Onontkoombaar	48	48	48	48
Bestaand beleid	16	24	24	24
Prijs- en loonontwikkeling	79	79	79	79
Kapitaallasten	0	0	0	0
Uitvoeringskracht op orde	160	174	174	174
Overige kleine mutaties (<10.000)	7	7	7	7
Totaal	473	423	373	373

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Nieuw beleid/wensen	**165**	**92**	**42**	**42**
Ambities versnelde woningbouwopgave	*85*	*92*	*42*	*42*
Voor het realiseren van deze ambitie is extra capaciteit nodig.				
Capaciteit voor incidentele bestemmingsplannen	*80*	*0*	*0*	*0*
In 2023 moeten (incidentele) werkzaamheden aan bestemmingsplannen plaats vinden. Hiervoor moet capaciteit worden ingehuurd. Het betreft: • € 30.000 voor opstellen bestemmingsplan voor flitsbezorgdiensten; • € 20.000 voor opstellen bestemmingsplan voor de ondergrond in het kader van de warmtetransitie; • € 30.000 voor het opstellen bestemmingsplan voor steigers en ligplaatsen Heemstede.				
Onontkoombaar	**48**	**48**	**48**	**48**
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) woningen en gebouwen	*48*	*48*	*48*	*48*
In 2022 wordt het MJOP woningen en gebouwen (gemeentelijk vastgoed) op basis van de wetgeving geactualiseerd. In de jaarrekening 2021 is hier al op ingegaan. In 2022 heeft de raad een voorstel over dit geactualiseerde MJOP vastgesteld. Door de gestegen prijzen van materialen en lonen valt de jaarlijkse dotatie (dit is de storting in de voorziening) hoger uit. Hiervan is een onderbouwde schatting gemaakt. De geschatte verhoging van in totaal € 160.000 is opgenomen vanaf de begroting 2023. De extra lasten drukken op de programma's 0, 4, 5, 6, 7 en 8.				
Bestaand beleid	**16**	**24**	**24**	**24**
Vervallen huurinkomsten Lieven de Keylaan	*16*	*24*	*24*	*24*
Medio 2023 vervalt de huurovereenkomst van de Lieven de Keylaan waarna het niet opnieuw verhuurd zal worden.				
Onttrekking reserve implementatie omgevingswet	*0*	*0*	*0*	*0*
De implementatiekosten van de omgevingswet worden gedekt uit een bestemmingsreserve. Hier wordt zowel het budget van € 60.000 als de onttrekking aan de bestemmingsreserve voor hetzelfde bedrag geraamd.				
Uitvoeringskracht op orde	**160**	**174**	**174**	**174**
Capaciteit voor contractmanagement gemeentelijk vastgoed	*73*	*87*	*87*	*87*
In de kaderbrief is aangegeven dat het gewenst is om structureel te investeren in een verdere professionalisering van het managen van vastgoed. Hiermee wordt gezorgd dat vastgoedcontracten op orde zijn en dat contractafspraken worden geborgd en gemonitord. Dit betreft 1 fte.				
Inzet uitvoeringsagenda Regionale Samenwerking ZKL en bereikbaarheid	*87*	*87*	*87*	*87*
In de kaderbrief is aangegeven dat er extra inzet noodzakelijk is om de uitvoeringsagenda te kunnen realiseren vanuit de Gemeenschappelijk Regeling bereikbaarheid Zuid Kennemerland (ZKL) en Zuid Kennemeragenda. Het gaat om extra inzet verkeer (0,5 fte) en regionale samenwerking (0,4 fte).				

Programma 9 Raad

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners van Heemstede en vormt samen met het college van burgemeester en wethouders het bestuur van het dorp. De gemeenteraad bepaalt de kaders van het beleid, stelt de middelen beschikbaar en controleert de uitvoering van het beleid door het college.

De griffie bestaat uit medewerkers die werken voor de gemeenteraad. De griffie ondersteunt de gemeenteraad bij de vergaderingen en het werk van raad. De griffie ondersteunt ook het contact tussen de raad en de inwoners van Heemstede.

De gemeentelijke rekenkamer doet onafhankelijk onderzoek naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid.

Voor dit programma staat in 2023 € 751.000 aan lasten op de begroting. Dit bedrag wordt gedekt uit de algemene middelen en is bestemd voor: bestuursondersteuning gemeenteraad, apparaatskosten gemeenteraad, de gemeenteraad zelf en de rekenkamer.

Wat mag het kosten

plus = nadeel, min = voordeel

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenjaming		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten			751	751	751	751
Saldo			751	751	751	751

N.B. Deze cijfers zijn verwerkt in de cijfers van programma 0, maar worden hier voor het inzicht van de raad extracomptabel gepresenteerd.

plus = nadeel, min = voordeel

	2023	2024	2025	2026
Bestaand beleid	15	15	15	15
Prijs- en loonontwikkeling	41	41	41	41
Totaal	56	56	56	56

Bestaand beleid	**15**	**15**	**15**	**15**
Actualisatie budget vergoedingen raadsleden	*15*	*15*	*15*	*15*

Het budget voor de raad wordt met structureel € 15.000 aangepast aan de hoogte van de vergoedingen van de raadsleden.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale Heffingen

Algemeen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de lokale heffingen. We geven hiermee inzicht voor de integrale afweging tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten. Ook geven we hier het beleid weer dat de gemeente in het begrotingsjaar voert ten aanzien van de lokale heffingen. De definitieve tarieven en bepalingen van de heffingen stelt uw raad in december in de verordeningen 2023.

In het begrotingsjaar is ongeveer 24% van de inkomsten van de gemeente Heemstede afkomstig uit lokale heffingen. Bij de lokale heffingen maken we onderscheid tussen retributies en belastingen.
Retributies hebben een directe relatie met een gemeentelijke taak, zoals riolering, afvalstoffeninzameling, begraafplaats en leges. Bij retributies mogen de geraamde opbrengsten niet uitgaan boven de geraamde kosten.
Belastingen hebben een algemeen karakter en geen directe relatie met een gemeentelijke taak. Zij worden onder meer geheven als een bijdrage in de kosten van de voorzieningen van openbaar nut. Elke gemeente voert een autonoom beleid ten aanzien van de hoogte van de belastingtarieven.

Wij heffen de volgende belastingen, heffingen en retributies::

Belasting	*Omschrijving*
Onroerende zaakbelasting	Belasting op het eigendom en het gebruik van onroerende zaken.
Afvalstoffenheffing	Belasting op de mogelijkheid om afval ter inzameling aan te bieden aan de afvalinzamelingsdienst.
Rioolheffing	Belasting op de mogelijkheid om afvalwater en/of hemelwater af te voeren via de gemeentelijke riolering en voor zuivering van huishoudelijk afvalwater.
Parkeerbelasting	Belasting voor het parkeren van een motorvoertuig op de openbare weg in een afgebakend gebied of voor de verlening van een vergunning hiervoor.
Precariobelasting	Belasting voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond.
Precario plezierjachten	Belasting voor het innemen van een ligplaats met een pleziervaartuig aan openbare gemeentegrond.
Leges (diversen)	Leges zijn betalingen aan de overheid waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die overheid tegenover staat.
Marktgelden	Belasting voor het innemen van een standplaats op het marktterrein.
Liggelden woonschepen	Belasting voor het hebben van een ligplaats in de woonschepenhaven.
Begrafenisrechten	Belasting voor het gebruik van de begraafplaats en/of voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats
Roerende ruimtebelasting	Belasting op het eigendom en het gebruik van roerende ruimten.
Bedrijven Investeringszone	Heffing waarmee ondernemers in een afgebakend gebied samen meebetalen aan een aantrekkelijke en veilige omgeving.

Beleid algemeen

De belastingen verhogen we jaarlijks met de inflatiecorrectie volgens het Centraal Planbureau (CPB). Daarbij kijken wel naar ons financieel perspectief. De tarieven voor de heffingen en leges baseren we op het uitgangspunt dat we volledig kostendekkend willen zijn. Eventuele noodzakelijke grote investeringen deken we vanuit de voorziening voor de rioolheffing of de voorziening voor de afvalstoffenheffing.

In de paragraaf lokale heffingen moet volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een passage over de kostendekkendheid van de lokale heffingen staan. In deze paragraaf staat deze opgenomen in de totaal begrote cijfers. Het is dus een totaalbeeld en geen detailgegeven.

In de opgestelde berekening gebruiken wij voor de overhead standaard de verdeelsleutel van de loonsom. De loonkosten bepalen in de meeste gevallen immer een groot deel van het tarief. Dit is conform de financiële verordening.

De tabel hieronder geeft inzicht in de geraamde opbrengsten uit lokale heffingen.

plus=nadeel, min=voordeel

Prog		Bedrag (x € 1) Opbrengst heffingen
0	Onroerende zaakbelasting woningen	-5.668.764
0	Onroerende zaakbelasting niet-woningen	-1.519.288
0	Parkeerbelasting	-813.700
0	Precariobelasting	-53.429
0	Precario recreatieboten	-58.931
0	Roerende ruimte belasting	-6.271
		-8.120.383

plus=nadeel, min=voordeel

Prog		Kosten	Baten excl. heffing	Extracomptabel BTW	Over head	Totale kosten	Bedrag (x € 1) Opbrengst heffingen	Kosten dekkendheid %
0	Huwelijk en geregistreerd partnerschap	41.029	-	800	12.825	54.654	-96.278	176 %
0	Documenten burgerlijke stand	58.717	-	333	9.742	68.792	-9.522	14%
0	Basisregistratie personen	199.894	-	-	40.132	240.026	-32.798	14%
0	Rijbewijzen	200.164	-	-	16.405	216.569	-148.120	68%
0	Reisdocumenten	104.879	-	-	60.285	165.264	-58.190	35%
0	Naturalisatie	42.107	-	311	12.395	54.813	-28.566	52%
	Subtotaal burgerzaken	*646.790*	*-*	*1.444*	*151.885*	*800.119*	*-373.474*	*47%*
1	Vergunningen APV	50.645	-	-	48.759	99.404	-5.900	6%
7	Leges bodemrapporten	5.600	-	1.313	-	7.563	-3.800	50%
8	Omgevingsvergunningen	431.927	-	11.185	-	443.112	-117.800	27%
Totaal Leges		**1.135.612**	**-**	**13.941**	**200.644**	**1.350.197**	**-500.974**	**37%**
3	Weekmarkt	77.142	-	7.013	16.184	100.339	-55.968	56%
7	Riolering	3.153.329	-354.289	473.599	132.238	3.412.547	-3.412.467	100 %
7	Afval	3.848.699	-102.000	760.410	43.698	4.550.807	-4.550.747	100 %
7	Begraafplaatsen	418.007	-52.752	87.781	164.307	617.343	-617.343	100 %
8	Woonschepen	17.646	-	3.706	-	21.352	-6.454	30%
Totaal overige Retributies		**7.514.823**	**-509.041**	**1.332509**	**364.097**	**8.702.388**	**-8.642.979**	**99%**
Totaal leges / retributies		8.650.435	-509.041	1.346450	564.741	10.052.585	-9.143.953	91%

Lokale heffingen

Beleid specifiek per belastingsoort

Onroerende zaakbelasting (ozb)

Voor onroerende zaken die als woning dienen, ontvangen alleen eigenaren een aanslag. Bij niet-woningen krijgen zowel de eigenaar als de gebruiker een aanslag. Gemeenten zijn vrij in de besteding van de inkomsten uit ozb. Vanwege schommelingen in de grondslag (WOZ-waarde) voeren we bij de ozb geen

tarievenbeleid, maar een opbrengstenbeleid. Eventuele areaalwijzigingen (omvangvergroting of inkrimping van de voorraad onroerende zaken) hebben een autonome invloed op de ozb-opbrengsten.

Bij de begroting wordt de opbrengst vastgesteld. Voor 2023 stijgen de opbrengsten met 5,8% inflatiecorrectie.

plus = nadeel, min = voordeel

Onroerende zaakbelasting				Bedrag (x € 1.000)
		2022*	inflatie 5,8%	2023
Woningen	Eigenaar	-5.358	-311	-5.669
Niet woningen	Eigenaar	-880	-51	-931
	Gebruiker	-556	-32	-588
Totaal		-6.794	-394	-7.188

* Bedragen volgens primaire begroting

Als de WOZ-waarden aan het eind van het jaar bekend zijn, wordt op basis daarvan het tarief berekend.

Rioolheffing

Rioolheffing is uitsluitend bedoeld om de kosten te dekken van de gemeentelijke riolering en waterzorgtaken. De raad heeft besloten dat er van 100% kostendekkendheid sprake moet zijn en dat er rekening moet worden gehouden met rente (1,3%) op kosten van investeringen.

Vanaf 2022 geldt het Programma Water 2022-2026. Vanaf 2023 wordt er niet meer op vervangingsinvesteringen riolering afgeschreven (70 jaar) maar wordt een vervangingsinvestering direct in mindering gebracht op de voorziening "Vervangingsinvesteringen Riolering". Een uitzondering geldt voor de projecten die doorgeschoven zijn naar het investeringsprogramma 2023 vanuit eerdere boekjaren. Dit betreft de riolering en drainage "Van Merlenlaan" en de riolering "Slotlaan en omgeving". Deze kunnen niet betrokken worden bij de voorziening omdat bij de opbouw van de voorziening tot 2023 geen rekening is gehouden met deze investeringen. Wel is in de heffing reeds rekening gehouden met de jaarlijkse kapitaallasten van deze investeringen.

Tekorten en overschotten in de exploitatie van het riool worden verrekend met de voorziening Riolering.

Verdeling kosten rioolheffing volgens model:

plus = nadeel, min = voordeel

				Bedrag (x € 1.000)
	2023	2024	2025	2026
Kosten taakvelden incl. (omslag)rente	3.153	3.040	3.180	3.326
Inkomsten taakvelden excl. heffingen	-354	0	0	0
Netto kosten taakveld	2.799	3.040	3.180	3.326
Extracomptabel toe te rekenen kosten				
Overhead	140	140	140	140
BTW	474	453	485	521
Totale kosten	**3.413**	**3.633**	**3.805**	**3.987**
Opbrengst heffingen	**-3.413**	**-3.633**	**-3.805**	**-3.987**
Percentage kostendekking	100%	100%	100%	100%

Tarief per aansluiting:

	Tarief per aansluiting (x € 1)			
	2023	2024	2025	2026
13.137 aansluitingen (12.404 huishoudens; 733 bedrijven)	259,76	276,53	289,63	303,46

Percentuele wijziging t.o.v. voorgaand jaar:

	Percentage			
	2023	2024	2025	2026
Wijziging tarief incl. indexering exploitatie 2023 (5,8%)	5,09%	6,46%	4,74%	4,78%

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is bedoeld om de werkelijke kosten van de afvalinzameling en afvalverwerking te dekken. Volgens vastgesteld beleid moet de heffing 100% kostendekkend zijn. Er wordt rekening gehouden met 1,3% rente. Tekorten en overschotten in de exploitatie van afval worden verrekend met de voorziening Afvalstoffenheffing.

Toelichting op daling lasten vanaf 2025

Vanaf 2025 dalen de lasten in de meerjarentabellen. Dit komt omdat vanaf 2025 de huidige afvalcontainers zijn afgeschreven. In het investeringsprogramma is nog geen rekening gehouden met de kosten van nieuwe afvalcontainers. Daarom zijn de kapitaallasten nog geen onderdeel van de tabel. Zodra het investeringsbedrag van de vervangende containers bekend is wordt dit opgenomen in het investeringsprogramma. De kapitaallasten hiervan leiden dan tot een stijging van de jaarlijkse lasten voor afval vanaf 2025.

Verdeling kosten afval volgens model:

plus = nadeel, min = voordeel

	Bedrag (x € 1.000)			
	2023	2024	2025*	2026*
Kosten taakvelden incl. (omslag)rente	3.849	3.971	3.968	3.930
Inkomsten taakvelden excl. heffingen	-102	-102	-102	-102
Netto kosten taakveld	3.747	3.868	3.866	3.828
Extracomptabel toe te rekenen kosten				
Overhead	44	44	44	44
BTW	760	783	783	775
Totale kosten	**4.551**	**4.695**	**4.693**	**4.647**
Opbrengst heffingen	**-4.551**	**-4.695**	**-4.693**	**-4.647**
Percentage kostendekking	100%	100%	100%	100%

** zie: toelichting op daling lasten vanaf 2025*

Tarief per aansluiting:

	Tarief per aansluiting (x € 1)			
	2023	2024	2025*	2026*
Klein (120/140 l, resp. 100 tikken) aantal 6.878	331,52	342,03	341,86	338,51
Groot (240 l, resp. 200 tikken) aantal 5.479	414,41	427,54	427,32	423,14

** zie: toelichting op daling lasten vanaf 2025*

Percentuele wijziging t.o.v. voorgaand jaar:

	Percentage			
	2023	2024	2025*	2026*
Wijziging tarief incl. indexering exploitatie 2023 (5,8%)	4,63%	3,17%	-0,05%	-0,98%

** zie: toelichting op daling lasten vanaf 2025*

Begrafenisrechten

Het huidige uitgangspunt is een 100% kostendekkende exploitatie van de begraafplaats (uitvaartverzorging en onderhoud begraafplaats). Uitzondering hierop zijn de lasten van de grafkapel in verband met de monumentale status hiervan.

Een exploitatietekort op uitvaartverzorging wordt gedekt door de betreffende reserve en een overschot wordt daaraan toegevoegd.

Een exploitatietekort op onderhoud graven wordt gedekt door de betreffende voorziening en een overschot wordt daaraan toegevoegd. De voorziening wordt gevoed vanuit de grafrechten.

plus = nadeel, min = voordeel

Berekening kostendekkendheid Begrafenisrechten	Bedrag (x € 1.000)
	2023
Kosten Taakveld(en) incl. (omslag)rente	418
Inkomsten taakvelden	-53
Netto kosten taakveld	365
Extracomptabel toe te rekenen kosten	
Overhead	164
BTW	88
Totale kosten	**617**
Opbrengst Begrafenisrechten	**-617**
Percentage kostendekking	100%

Leges

Tegenover onze leges staan de diensten die we leveren. In het tarievenbeleid streven we er naar om de kosten van deze diensten volledig te dekken. De leges zijn onder te verdelen in drie zogenoemde titels. Dit zijn:

1. Algemene dienstverlening
2. Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

Voor de berekening van de leges gaan we uit van kostendekkendheid. Uitzondering hierop zijn de leges burgerlijke stand, waarvoor het Rijk de hoogte vaststelt. Voor de leges voor de reisdocumenten en rijbewijzen stelt het Rijk een maximumbedrag vast.

De huwelijken en geregistreerd partnerschappen zijn meer dan kostendekkend. Hiermee wordt een deel van de overige kosten in titel 1 gecompenseerd.

plus = nadeel, min = voordeel

Kostendekkendheid leges Titel 1 Algemene dienstverlening	Bedrag (x € 1.000) 2023
Kosten Taakveld(en) incl. (omslag)rente	683
Inkomsten taakvelden	-
Netto kosten taakveld	683
Extracomptabel toe te rekenen kosten	
Overhead	161
BTW	1
Totale kosten	**868**
Opbrengst Leges Titel 1	**-378**
Percentage kostendekking	45%

In titel 2 fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning gaat door de invoering van de Omgevingswet veel veranderen. In december doen we een voorstel over de nieuwe indeling van deze titel met een onderbouwing van de tarieven die we daar opnemen. Omdat pas in november 2022 besloten wordt of de Omgevingswet definitief van start gaat bieden we de legesverordening 2023 aan met een dubbele titel 2. Op die manier zijn we voorbereid op 2023 waarbij het niet uitmaakt of de Omgevingswet van start gaat of niet.

plus = nadeel, min = voordeel

Kostendekkendheid Leges Titel 2 Fysieke leefomgeving	Bedrag (x € 1.000) 2023
Kosten Taakveld(en) incl. (omslag)rente	419
Inkomsten taakvelden	-
Netto kosten taakveld	419
Extracomptabel toe te rekenen kosten	
Overhead	-
BTW	10
Totale kosten	**429**
Opbrengst Leges Titel 2	**-119**
Percentage kostendekking	28%

plus = nadeel, min = voordeel

Kostendekkendheid Leges Titel 3 Europese dienstenrichtlijn	Bedrag (x € 1.000) 2023
Kosten Taakveld(en) incl. (omslag)rente	21
Inkomsten taakvelden	-
Netto kosten taakveld	21
Extracomptabel toe te rekenen kosten	
Overhead	7
BTW	3
Totale kosten	**31**
Opbrengst Leges Titel 3	**-4**
Percentage kostendekking	12%

Marktgelden

Bij de bepaling van onze tarieven houden we er rekening mee dat de markt aantrekkelijk blijft voor standhouders en bezoekers.

plus = nadeel, min = voordeel

Kostendekkendheid marktgelden	Bedrag (x € 1.000) 2023
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	77
Inkomsten taakvelden	-
Netto kosten taakveld	77
Extracomptabel toe te rekenen kosten	
Overhead	16
BTW	7
Totale kosten	**100**
Opbrengst Marktgelden	**-56**
Percentage kostendekking	56%

Liggeld woonschepen

plus = nadeel, min = voordeel

Kostendekkendheid Leges Liggeld woonschepen	Bedrag (x € 1.000) 2023
Kosten Taakveld(en) incl. (omslag)rente	18
Inkomsten taakvelden	-
Netto kosten taakveld	18
Extracomptabel toe te rekenen kosten	
Overhead	-
BTW	4
Totale kosten	**21**
Opbrengst Liggeld woonschepen	**-6**
Percentage kostendekking	30%

Kwijtschelding

In de gemeente Heemstede kunnen belastingplichtigen, die niet in staat zijn om hun belastingschuld te betalen, in aanmerking komen voor kwijtschelding.
Er kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:
- afvalstoffenheffing.

Degenen die kwijtschelding hebben gekregen toetsen we het jaar erna bij het inlichtingenbureau. Als ze volgens die toets nog in dezelfde omstandigheden verkeren als het jaar waarin ze kwijtschelding hebben gekregen, geven we automatisch kwijtschelding.

De kwijtscheldingen worden voor 2023 begroot op € 130.000 voor de afvalstoffenheffing.

Lokale lastendruk

Om een beeld te krijgen van de gevolgen van de voorstellen uit deze begroting voor de lokale lastendruk geven we hieronder een overzicht van de woonlasten van een gemiddeld huishouden.

Belastingsoort			Bedrag (x € 1)
	2022	2023	% Mutatie
Onroerende zaakbelasting (gemiddelde WOZ-waarde 2022, € 598.000)	404	427	5,80%
Rioolheffing	247	260	5,09%
Afvalstoffenheffing (rolcontainer 240 liter)	396	414	4,64%
Totaal	1.047	1.101	5,19%

De gemiddelde WOZ-waarde van een woning is in 2022 € 598.000. Alleen de eigenaar van een woning betaalt hier onroerende zaakbelasting over. De eigenaar betaalt ook voor de aansluiting van de woning op het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Een huurder van een woning wordt alleen voor de afvalstoffenheffing aangeslagen.

Overzicht woonlasten 2022 gemeenten in de regio

Hieronder ziet u een overzicht met de woonlasten van Heemstede en de drie omliggende gemeenten.

					Bedrag (x € 1)
	WOZ-waarde woning	Onroerende zaakbelasting	Rioolheffing	Afvalstoffen heffing (meerpersoons)	Totale woonlasten 2022
Bloemendaal	350.000	362	196	435	**993**
	550.000	569	223	435	**1.226**
	700.000	725	243	435	**1.402**
Haarlem	350.000	276	152	412	**840**
	550.000	433	152	412	**997**
	700.000	552	152	412	**1.115**
Heemstede	350.000	236	247	396	**879**
	550.000	371	247	396	**1.014**
	700.000	473	247	396	**1.116**
Zandvoort	350.000	239	203	412	**855**
	550.000	376	203	412	**992**
	700.000	479	203	412	**1.094**

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

Algemeen

Bij het weerstandsvermogen worden de beschikbare weerstandscapaciteit en de in kaart gebrachte risico's, waar geen beheersmaatregel tegenover staan, tegen elkaar afgezet. Dit wordt uitgedrukt in de ratio weerstandsvermogen. Deze paragraaf is gebaseerd op de huidige financiële verordening.

Om een goed oordeel te kunnen geven over het weerstandsvermogen zijn twee elementen van belang: de beschikbare weerstandscapaciteit (A) en de benodigde weerstandscapaciteit (B).

A. Beschikbare weerstandscapaciteit

Het beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. Besloten is de stille reserves, de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit niet mee te nemen in de berekening. Dit is opgenomen in de financiële verordening. De algemene reserve bedraagt per 1-1-2023: € 24.352.267

B. Benodigde weerstandscapaciteit (de risico's)

Dit betreft de inventarisatie van de risico's waarvoor geen dekking in de begroting is en de kans dat die zich voordoen. De risico's worden ingeschat op totaal € 3.344.375

Ratio weerstandsvermogen

Conform de huidige verordening is het weerstandsvermogen berekend op basis van de algemene reserve. De weerstandsratio moet tussen de 1,8 en 2,2 zijn. Ten tijde van het opstellen van deze begroting wordt de financiële verordening geüpdatet, hierin is een aangepast voorstel opgenomen voor het bepalen van de weerstandscapaciteit en de gewenste weerstandsratio.

De ratio van het weerstandsvermogen per 1 januari 2023 is 7,3:

Ratio weerstandsvermogen	2023
Beschikbare weerstandscapaciteit (A) Benodigde weerstandscapaciteit (B)	24.352.267 = 7,3 3.344.375

Uit de normtabel blijkt dat een ratio binnen deze bandbreedte uitstekend is.

Normtabel weerstandsvermogen	
≥ 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
< 1,0	Onvoldoende

Onbenutte belastingcapaciteit

De nog onbenutte OZB is gelijk aan de belastingheffing die nog kan worden opgelegd tot het niveau dat een gemeente moet heffen om in aanmerking te komen voor toelating van een zogenoemde artikel 12 aanvraag. Dit niveau bestaat uit de WOZ-waarde vermenigvuldigd met het redelijk tarief. Dit tarief is ongeveer 120% van het gemiddelde tarief in heel Nederland. In de Meicirculaire gemeentefonds wordt jaarlijks het redelijk tarief bekend gemaakt.

De geraamde opbrengst OZB vormt het uitgangspunt voor de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit.

	WOZ-waarde volgens opgave aan CBS 2022	Bedrag (x€ 1 miljoen)
A	WOZ-waarde woningen	7.625
B	WOZ-waarde niet-woning gebruiker	320
C	WOZ-waarde niet-woning eigenaar	378
D	Redelijk tarief (volgens Meicirculaire 2022)	0,1729%
	Opbrengst redelijk tarief (A+B+C)xD	14
	Geraamde opbrengst OZB 2023	7
	Onbenutte belastingcapaciteit	7

De onbenutte belastingcapaciteit wordt door Heemstede niet betrokken bij de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's die de gemeente loopt. De belangrijkste risico’s zijn in deze paragraaf opgenomen. De lijst moet worden beschouwd als een zo goed mogelijke inschatting op basis van de beschikbare informatie. Ingeschat wordt hoe groot de kans is dat de risico’s zich inderdaad voordoen.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 12,50%	12,50%
2. Gemiddeld	25% - 50%	37,50%
3. Hoog	50% - 75%	62,50%
4. Zeer hoog	75% - 100%	87,50%

Risico’s uit groep 4 doen zich vrijwel zeker voor en worden zoveel mogelijk afgedekt door het vormen van een voorziening. Er bestaan ook risico’s die door de hoogte niet afgedekt kunnen worden door de gemeente zelf. Indien mogelijk worden deze risico’s bij een verzekeraar ondergebracht. Dit geldt bijvoorbeeld voor aansprakelijkheid en brandschade. Risico’s lager dan € 50.000 worden niet in de risico-inventarisatie betrokken. Deze worden gedekt uit de normale flexibiliteit van de bedrijfsvoering.

Hierna volgt een samenvatting van de inventarisatie van de risico’s die niet op een of andere manier zijn ondervangen (waar geen voorziening voor is gevormd of verzekering voor is aangegaan) en die een financieel gevolg kunnen hebben.

Risico's

Totaal overzicht benodigde weerstandscapaciteit (B)				
Risico's	Maximaal risico	Kans	%	Bedrag
1. Investeringsprojecten	1.800.000	Gemiddeld	37,5%	675.000
2. BTW en VPB	4.783.000	Laag	12,5%	597.875
3. Niet-verhaalbare planschades	100.000	Laag	12,5%	13.000
4. Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	50.000
5. Vaste formatie zonder structurele dekkingsmiddelen	481.900	p.m.	p.m.	p.m.
6. APPA voor bestuurders en voormalig bestuurders	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7. Veiligheidsregio Kennemerland	76.500	-	-	76.500
8. Gemeenschappelijke regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9. Open einde regeling Participatiewet-inkomensdeel, IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud	1.119.000	Hoog	62,5%	700.000
10. Gemeentefonds	4.103.000	Laag	12,5%	513.000
11. Opvang Oekraïense vluchtelingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
12. Prijsstijgingen IHP	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
13. Garantstellingen leningen	1.917.000	Gemiddeld	37,5%	719.000
Maximaal risico	**14.380.400**			
Benodigde weerstandscapaciteit				**3.344.375**

Hieronder worden de risico's verder toegelicht.

1. Investeringsprojecten	
Omschrijving	De gemeente loopt risico bij de investeringsprojecten.
Kans	Gemiddeld
Impact	In de periode 2023 – 2026 wordt in totaal voor € 35.300.000 aan grote projecten opgenomen (bruto krediet > € 500.000). Hierbij zijn ook de IHP projecten > € 500.000 betrokken. Het betreft 20 projecten zodat het gemiddeld risico wordt vastgesteld op afgerond € 1.800.000. Uitgangspunt is dat het risico zich in de komende 4 jaar één keer voordoet. Het risico wordt bepaald op 37,50% van € 1.800.000 en komt uit op € 675.000.

2. BTW en VPB	
Omschrijving	De fiscus heeft aangegeven dat zij de gemeente beoordeelt op het Tax Control Framework (TCF). Concreet houdt dit in dat de eigen audits van de gemeente en de controles die daarin uitgevoerd worden moeten overeenstemmen met de eisen die de fiscus daar aan stelt. De fiscus kan op eigen initiatief een controle (boekenonderzoek) uitvoeren. In principe vindt dit eens in de vijf jaar plaats. Gezien de door de fiscus gehanteerde systematiek, leidt een zeer kleine fout al tot een hoge correctie. Een audit moet dergelijke fouten ondervangen. De gemeente voert samen met de belastingadviseur audits uit over voorgaande boekjaren. Daarbij zal ook afstemming plaats vinden met de belastingdienst. De audits zien alleen op btw. BTW Van de meeste uitgaven die de gemeente als overheid doet, kan de betaalde btw deels of geheel gedeclareerd worden bij het btw compensatiefonds (BCF). Daarnaast kan de gemeente ook de btw die zij als ondernemer betaalt in vooraftrek brengen (fiscale btw). Hoewel er controle op de juistheid van de btw-afdracht en declaraties bij het btw compensatiefonds plaatsvinden, kan een boekenonderzoek tot een naheffingsaanslag leiden. De kans op een boekenonderzoek is altijd aanwezig. De vraag is of dit ook resulteert in een naheffingsaanslag. In 2022 is tot nu toe geen sprake geweest van een onderzoek of naheffing. Op basis hiervan wordt het risico als laag beoordeeld. Vennootschapsbelasting (VPB) Op 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor publieke organisaties ingevoerd. De Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) is zo aangepast dat overheden ook belast kunnen worden voor economische activiteiten die ook door private ondernemingen (kunnen) worden uitgevoerd. Door deze wetswijziging vallen activiteiten waarvoor gemeenten als ondernemer optreden onder de Vpb. De gemeente heeft de gevolgen van de vennootschapsbelastingplicht in beeld gebracht. Op grond van uitgevoerde fiscale scans is vanaf 2016 het standpunt dat de gemeente niet onderworpen is aan vpb-heffing. De gemeente is dus vooralsnog niet belastingplichtig en daarom wordt het risico voor wat betreft Vpb op p.m. gewaardeerd.
Kans	Laag
Impact	Het financiële risico wordt beoordeeld aan de hand van de totaal gedeclareerde btw over 2021 bij het btw compensatiefonds en de in 2021 als ondernemer in vooraftrek genomen btw op aangifte. De BCF aangifte 2021 bedroeg € 4.218.000 en de in vooraftrek genomen ondernemers-BTW bedroeg € 565.000. In totaal betreft het € 4.783.000 aan gecompenseerde/in vooraftrek genomen BTW dat bij een laag risico van 12,5% neerkomt op afgerond € 598.000.

3. Niet-verhaalbare planschades	
Omschrijving	Hoewel ten behoeve van de afhandeling van claims inzake planschades met succes een beroep op externe expertise kan worden gedaan, blijven de uitkomsten van mogelijke procedures en risico's een onzekere factor. Nu de wet uitdrukkelijk de mogelijkheid biedt planschadeovereenkomsten aan te gaan, wordt dit ook standaard gedaan, waardoor de risico's tot een minimum beperkt blijven. Door het aangaan van een planschadeover-eenkomst neemt de initiatiefnemer het risico van de planschade op zich.
Kans	Laag
Impact	Uitgaande van een laag risico en een claim van € 100.000 in 4 jaar wordt het incidentele risico berekend op afgerond € 13.000 (12,50% van € 100.000).

4. Omgevingswet	
Omschrijving	De beoogde invoeringsdatum van de Omgevingswet is (vooralsnog) 1 januari 2023. De legesverordening zal aan de vereisten van de Omgevingswet moeten worden geactualiseerd. Na verwachting zal dit een financieel effect hebben, doordat onder de Omgevingswet de categorie vergunningvrij bouwen wordt uitgebreid. Dat betekent dat er minder omgevingsvergunningen worden verleend en de legesopbrengst daarmee evenredig afneemt. Onder de Wabo kan ook al ruim vergunningvrij worden gebouwd. De regelgeving rond vergunningvrij bouwen is tamelijk complex. Vanuit het oogpunt van dienstverlening wordt veel tijd gestoken in het informeren van inwoners wat er vergunningvrij mag worden gebouwd. De verwachting is dat het vergunningvrij bouwen onder de Omgevingswet nog complexer wordt. Het verruimen van het vergunningvrij bouwen zal niet leiden tot een kleinere formatie. Uit een impactanalyse van BMC blijkt, dat na invoering van de wet, er ook in de structurele situatie kosten nodig zijn voor ICT (onderhoud van het digitaal stelsel), communicatie en de juridische toets. Voorshands worden deze kosten ingeschat op € 50.000 structureel. Vooralsnog gaan we ervan uit dat deze kosten niet verhaalbaar zullen zijn in de leges. De kosten zijn nog niet verwerkt in de begroting 2023 en verder en worden daarom als risico gemeld.
Kans	p.m.
Impact	p.m.

5. Vaste formatie zonder structurele dekkingsmiddelen	
Omschrijving	De gemeente heeft langdurige (meerjarige) projecten en taken waarvoor personeel nodig is omdat er geen capaciteit is binnen de bestaande formatie of omdat er specifieke deskundigheid is vereist. Een voorbeeld van zo'n project is het wegcategoriseringsplan (WCP), een voorbeeld van zo'n taak is inburgering. Op de huidige arbeidsmarkt is het erg lastig langdurig voldoende gekwalificeerd personeel in te huren. Daarnaast is dit erg duur. Een oplossing kan zijn het aannemen van personeel en dit te dekken uit de projectgelden of uit tijdelijke middelen van het rijk voor een bepaalde taak. Het nadeel is dat een dergelijk project of taak eindig is maar dat het dan wel gaat om vaste formatie m.a.w. de kosten zijn structureel terwijl de dekkingsmiddelen stoppen. Er is dan sprake van boventalligheid. De domeinmanager heeft in deze de taak een oplossing te vinden voor de boventallige formatie (bijvoorbeeld herplaatsing binnen de gemeente). Er is een kleine kans dat dit niet (tijdig) lukt. Binnen het MT is afgesproken dat in dat geval de flexibele schil voor dekking wordt ingezet. In 2023 is het begrote bedrag van de flexibele schil € 481.900. De formatie die op deze basis wordt ingezet mag daarom in totaliteit niet boven dit bedrag uitkomen.
Kans	p.m.
Impact	p.m.

6. APPA voor bestuurders en voormalig bestuurders	
Omschrijving	In de APPA (Algemene pensioenwet Politieke ambtsdragers) staat dat wethouders gedurende hun ambt pensioen opbouwen. Dit verzorgt de gemeente in eigen beheer via de voorziening pensioenen en wachtgelden. De gemeente zorgt aan de hand van actuariële berekeningen dat de voorziening op peil blijft, als het kapitaal niet genoeg blijkt om aan alle toekomstige verplichtingen te voldoen, moet de gemeente geld bijstorten.
Kans	p.m.
Impact	p.m.

7. Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	
Omschrijving	De VRK is de veiligheidsregio van de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort. Elk jaar kwantificeert de VRK in haar eigen begroting haar risico's. In de begroting 2023 was dit risico € 5.098.000.
Kans	-
Impact	De VRK heeft een weerstandscapaciteit van 0,7. Dit betekent dat 30% van haar risico's (€1.530.000) niet afgedekt zijn binnen de gemeenschappelijke regeling. Heemstede vormt 5% van de VRK op basis van inwonertal. Het volgt dat €76.500 van het risico van de veiligheidsregio door Heemstede gedragen wordt.

8. Gemeenschappelijke regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland	
Omschrijving	De deelnemende gemeenten zijn Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Gemeenten moeten op contractniveau met Spaarne Werkt afspraken maken ten aanzien van het realiseren van Sociale Werkvoorziening (SW)-plaatsen, Nieuw Beschut werk, inwoners met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en jongeren zonder startkwalificatie. De gemeenten ontvangen van het Rijk via de Integratie-uitkering Participatie gelden voor de WSW en Nieuw Beschut. De bijdrage aan het Participatiebedrijf wordt naar rato van deze gelden verdeeld. Op basis hiervan maakt de gemeente Heemstede in 2023 ca. 7,5 % uit van het totaal. Bij financiële tekorten zal Heemstede voor dit percentage worden aangesproken.
Kans	p.m.
Impact	In de begroting 2023 van het Participatiebedrijf is het WSW aandeel Heemstede € 1.277.000 (o.b.v. de septembercirculaire 2021). Kanttekening hierbij is dat Spaarne Werkt de rijksbijdragen naar boven heeft bijgesteld met de indexering van de loonkosten WSW. In de begroting van Heemstede zijn de rijksbijdragen en de daaruit afgeleide kostenverdeling over de deelnemende gemeenten geactualiseerd op basis van de cijfers uit de meicirculaire 2022. Het aandeel Heemstede is voor 2023 berekend op € 1.226.000 en laat een tekort t.o.v. de rijksbijdrage zien van € 6.000. Voor de jaren 2024 – 2026 zijn de tekorten respectievelijk € 2.000, € 25.000 en € 11.000. Bij elke rijkscirculaire zullen de cijfers worden geactualiseerd. Nieuw Beschut De rijksbijdrage die de gemeente ontvangt voor elke Nieuw Beschut-plek is onvoldoende om de huidige lasten te dekken. Met het Participatiebedrijf zijn afspraken gemaakt over het tekort per plek en het terugdringen van het tekort. Het totale tekort Nieuw Beschut voor 2023 is nog begroot op € 18.000. Vanaf 2024 is geen tekort meer begroot. Er bestaat een aanzienlijk risico dat het volledig terugdringen van het tekort vanaf 2024 niet reëel is. Er wordt een plan inclusief financiële doorrekening gemaakt over het terugdringen van het tekort. Op basis van dit plan zal het tekort worden herijkt. Corona Spaarne Werkt gaat er in de begroting van uit dat de economische situatie zich geleidelijk aan zal verbeteren en dat het Participatiebedrijf haar bedrijfsactiviteiten op reguliere wijze kan voorzetten. Het is echter zeer goed mogelijk dat de nadelige effecten van de coronacrisis langer aanhouden en dat het economisch herstel zich minder snel voltrekt dan verwacht en waarvan in deze begroting wordt uitgegaan. Dit houdt een risico in voor deze begroting. In welke mate zich dit risico zal voordoen in 2023 en wat hiervan de financiële effecten op de exploitatierekening zullen zijn is op dit moment nog niet helemaal helder. Voor zover dit risico niet kan worden beperkt zullen uitgaven zoveel als mogelijk moeten worden beperkt of zal uiteindelijk gebruik moeten worden gemaakt van aanvullende gemeentelijke bijdragen. Impact op begroting Een extra exploitatietekort van de GR van bijvoorbeeld € 1 miljoen, betekent voor Heemstede een extra tekort op de WSW van 7% ofwel € 70.000. Gelet op de beschikbare reserve sociaal domein wordt in deze paragraaf ervan uitgegaan dat geen aanvullende dekking vanuit de algemene reserve noodzakelijk is. Het risico wordt als p.m. aangemerkt.

9. Open einde regeling Participatiewet-inkomensdeel, IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud	
Omschrijving	Voor de PW, IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud wordt door het Rijk een specifieke uitkering verstrekt. De bijstandsbudgetten worden verdeeld via een objectief verdeelmodel. Voor kleinere gemeenten maakt naast deze objectieve verdeling ook nog een historische component onderdeel uit van de verdeling. De huidige gedragslijn is dat het verschil tussen de bijstandslasten en de bijdrage van het Rijk in de bijstandslasten wordt verrekend met de reserve Participatiewet inkomensdeel, IOAW, IOAZ en Bbz. In de nota reserves en voorzieningen – weerstandsvermogen 2019 is aangegeven dat bij een negatieve stand deze reserve zal worden aangevuld vanuit de algemene reserve. De geraamde tekorten 2023 – 2026 bedragen jaarlijks € 222.000 (ca 6,4 % van het begrote rijksbudget). Uitgaande van deze begrotingscijfers zal Heemstede geen beroep kunnen doen op de vangnetregeling. Deze regeling voorziet in een compensatie van 50% voor tekorten tussen de 7,5% en de 12,5% en volledige compensatie voor tekorten boven de 12,5%. Op basis van de huidige vangnetregeling zal het tekort nooit hoger kunnen zijn dan jaarlijks circa € 350.000.
Kans	Hoog
Impact	Uitgaande van de huidige vangnetregeling kan het maximale tekort jaarlijks ca. € 350.000 bedragen. De reserve Participatiewet inkomensdeel, IOAW, IOAZ en Bbz bedraagt naar verwachting per 1 januari 2023 € 281.000. Dit betekent voor de komende 4 jaar een risico van maximaal € 1.119.000 (4 x € 350.000 minus € 281.000). Gelet op de onzekerheid in het verloop van de uitkeringsgerechtigden en de mate waarop het Rijk dit gaat compenseren, wordt de kans ingeschat op hoog. Uitgaande van een hoog risico van 62,5% bedraagt het incidentele risico € 700.000.

10.Gemeentefonds	
Omschrijving	Extra middelen Jeugdwet Heemstede heeft voor 2023 t/m 2026 de extra rijksbijdragen jeugdzorg minus de door het Rijk geplande bezuinigingen (hervormingsagenda) voor 100% in de cijfers van het gemeentefonds opgenomen. Dit is conform de afspraak van het Rijk, de VNG en het IPO. In de begroting 2022 mochten de gemeenten nog 75% opnemen. Voor 2023 is rekening gehouden met een netto bijdrage (ná besparingen hervormingsagenda) van € 1.201.000, voor 2024 t/m 2026 zijn dat respectievelijk € 1.046.000, € 1.035.000 en € 721.000. Het risico dat de geplande bezuinigingen (hervormingsagenda) hoger zullen uitvallen wordt laag ingeschat. Verder hebben het Rijk, de VNG en het IPO afspraken gemaakt over aanvullende besparingen oplopend van € 100 miljoen in 2024, jaarlijks € 500 miljoen voor 2025 en 2026, en vanaf 2027 € 511 miljoen. Hierbij heeft de Rijksoverheid de verantwoordelijkheid deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen zoals het verhogen van de eigen bijdragen. Zodra meer duidelijkheid is over de invulling hiervan zal deze, overigens budgettair neutrale maatregel, worden opgenomen in de begroting. Accressen 2023 t/m 2025 Extra rijksuitgaven en-bezuinigingen hebben direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Deze groeit en krimpt mee met de rijksuitgaven. Deze beweging heet het accres. De manier waarop het gemeentefonds meebeweegt met de uitgaven van het Rijk wordt de normeringssystematiek genoemd. Tot en met 2025 geldt hiervoor de normeringssystematiek ‘samen de trap op en samen de trap af’. Bij hogere rijksuitgaven neemt het accres toe en bij lagere rijksuitgaven neemt het acres af. Deze systematiek leidt vaak tot schommelingen in het acres (bij nieuwe plannen van het Rijk meer accres en bij onderuitputting van het Rijk minder accres). Het Rijk is met de VNG op 21 juni 2022 overeengekomen dat de accressen voor 2022 t/m 2025 worden bevroren op de stand van de voorjaarsnota 2022 van het Rijk (meicirculaire 2022). Hiermee is er geen risico meer op schommelingen. Wel zullen de accressen blijvend worden gecorrigeerd met de actuele ramingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen. Accres 2026 Vanaf 2026 is de normeringssystematiek ‘samen de trap op en samen de trap af’ losgelaten. Het accres duikelt in Heemstede van cumulatief € 6 miljoen naar € 3,2 miljoen voordeel, een verlaging van per saldo € 2.793.000. Vanaf 2026 is hiermee de koppeling met de rijksuitgaven losgelaten en wordt alleen een loon-en prijsontwikkeling meegenomen. Het jaar 2026 wordt door velen in gemeenteland ook wel het ravijnjaar genoemd. De minister heeft aangekondigd in september 2022 met de richting van de oplossing voor de financiële positie van gemeenten te komen.
Kans	laag
Impact	Voor wat betreft de extra middelen Jeugdwet wordt het risico laag ingeschat. Uitgaande van de compensaties 2023 t/m 2026 van totaal € 4.003.000 bedraagt het incidentele risico 12,5% hiervan ofwel € 500.000.

11. Opvang Oekraïense vluchtelingen	
Omschrijving	Vanwege de oorlog in Oekraïne zijn er vele Oekraïners naar Nederland gevlucht. De gemeenten hebben de opdracht gekregen om de opvang van deze vluchtelingen op zich te nemen.
Kans	p.m.
Impact	Het opzetten van opvanglocaties en het verzorgen van de opvang heeft kosten opgeleverd voor Heemstede. Vanuit het Rijk is er aangegeven dat er een vergoeding zal komen voor deze kosten, op dit moment is echter nog niet duidelijk of deze vergoeding volledig dekkend zal zijn. Als er minder vergoed wordt dan er uitgegeven is, dan komt het verschil voor de rekening van Heemstede.

12. Prijsstijgingen IHP	
Omschrijving	In 2019 is het Integraal Huisvestingsplan basisscholen 2019-2039 door de raad vastgesteld. Op basis van dit plan is voor elke basisschool een bedrag geraamd voor renovatie of nieuwbouw. Deze bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil van 2019.
Kans	p.m.
Impact	Omdat de bedragen tot op heden niet jaarlijks zijn bijgesteld met de prijsstijgingen die in de bouwsector gelden én omdat deze de afgelopen periode ver boven de reguliere inflatie uitstijgen zal de komende periode worden bepaald met welk percentage de bedragen moeten worden aangepast.

13. Garantstellingen leningen	
Omschrijving	De gemeente staat garant voor een aantal leningen, die onder andere aan College Hageveld, sportverenigingen en gezondheidsinstellingen zijn verstrekt. Hoewel jaarlijks de begrotingen en jaarrekeningen worden beoordeeld, loopt de gemeente financieel risico doordat zij aangesproken kan worden door een geldverstrekkende instantie. Het bedrag van de gegarandeerde geldleningen waarvoor de gemeente Heemstede garant staat (zonder de leningen die zijn overgenomen door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw) bedraagt per 1 januari 2023 € 7,0 mln.
Kans	Gemiddeld
Impact	De kans dat een vereniging of instelling niet aan de verplichtingen kan voldoen, wordt na de coronacrisis hoger ingeschat. Het gemiddelde bedrag per lening, waarvoor de gemeente garant staat, bedraagt afgerond € 1.917.000. Uitgaande van een gemiddeld risico wordt het risico geschat op 37,50% van € 1.917.000 ofwel € 719.000.

Financiële kengetallen

Conform het Bbv is elke gemeente verplicht in deze paragraaf de volgende kengetallen op te nemen: netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat deze paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Kengetallen	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto schuldquote	-7,4%	17,8%	21,5%	33,5%	36,2%	43,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-10,0%	17,3%	18,9%	31,0%	33,8%	41,7%
Solvabiliteitsratio	59,5%	66,5%	61,5%	59,4%	54,5%	53,1%
Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	2,0%	2,3%	0,4%	0,5%	1,4%	-3,2%
Belastingcapaciteit	130,7%	134,9%	121,8%	125,1%	126,5%	127,6%

Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Het beheer van de openbare ruimte heeft direct invloed op het leef-, woon- en werkklimaat van iedereen. Ten behoeve van de openbare ruimte heeft de gemeente Heemstede een groot aantal kapitaalgoederen in beheer. De kwaliteit en het onderhoudsniveau zijn bepalend voor het voorzieningenniveau binnen de gemeente.

Kapitaalgoederen vertegenwoordigen over het algemeen een groot kapitaal waarvan het beheer en onderhoud veel geld kost. In het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) is de paragraaf kapitaalgoederen verplicht voorgeschreven met het doel het inzicht voor de raad te vergroten.

Beleidskader en beheerplannen

Kapitaalgoederen kunnen op verschillende onderhoudsniveaus worden onderhouden. De raad is hier autonoom in en stelt het onderhoudsniveau vast met het budget om dit niveau te behouden. Het is de raad niet toegestaan een te laag onderhoudsniveau vast te stellen waarbij sprake is van kapitaalvernietiging of onveilige situaties. Wel is het toegestaan om verschillende onderhoudsniveaus vast te stellen. Bijvoorbeeld bij een onderscheid naar centrum of buitengebied. Kaders voor activa zijn opgenomen in de gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (Bbv). De lokale beleidsvrijheid is op het gebied van waardering, activering en afschrijving van activa sinds het gewijzigde Bbv van 2017 sterk ingeperkt. Kaders die niet zijn geregeld in het Bbv zijn opgenomen in de Nota activabeleid van de gemeente Heemstede.

Onderhoud versus investeringen

Onderhoud wordt opgenomen in een beheerplan en is onderdeel van deze paragraaf kapitaalgoederen. Investeringen worden opgenomen in het investeringsprogramma. Het onderscheid is belangrijk, omdat de financiële verwerking anders is. Onderstaand is daarom een korte toelichting op de verschillen.

Het kenmerk van onderhoud is dat het er om gaat het object in een goede oorspronkelijke staat te houden (werkend en veilig) die voldoet aan het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau. Dit is niet van invloed op de gebruiksduur. Op onderhoud mag daarom nooit meerjarig worden afgeschreven (activering is niet toegestaan). Onderhoud wordt onderscheiden in klein en groot onderhoud. Klein onderhoud mag niet opgenomen zijn in een onderhoudsvoorziening maar moet zijn opgenomen als structureel budget in de exploitatie. Bij klein onderhoud gaat het om zaken als het vervangen van kapotte ruiten, jaarlijkse keuringen van elektrische installaties, onderhoudsbeurten etc.

Voor groot onderhoud mag een voorziening worden gevormd. Het gaat daarbij om gepland onderhoud door slijtage na een langere periode van gebruik en voor een substantieel deel van het object. Het gaat dan om zaken als vervanging van riolering, cv-ketel of gras/kunstgras van een voetbal- of hockeyveld maar ook periodiek schilderwerk, zonwering, vloerbedekking etc.

Bij een investering gaat het om de volledige vervanging van een bestaand object (vervanging van de weg bijvoorbeeld) of een geheel nieuw object.

Bij een bestaand object kan ook sprake zijn van een investering. Dat is het geval als voldaan wordt aan één van de volgende voorwaarden:

- de levensduur wordt verlengd (zoals renovatie om een pand aan de huidige maatstaven en normen te laten voldoen); en/of
- er aanpassingen worden verricht om te voldoen aan wet- en regelgeving (zoals het voldoen aan veiligheidsvoorschriften); en/of
- er is sprake van een significante kwaliteitsverbetering (object blijft niet in dezelfde staat).

Beleids- en beheerplannen

Het beleidsplan stelt het te handhaven kwaliteitsniveau vast. In beheerplannen wordt het onderhoudsniveau verder uitgewerkt. Een beheerplan geeft inzicht in de financiële positie, verbetert de risicobeheersing en is de basis voor effectief en efficiënt onderhoudsbeheer. Een actueel beheerplan wordt daarom aangeraden. Het beheerplan vormt de onderlegger voor de begroting. Daarnaast is een beheerplan op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht als een voorziening is gevormd om de lasten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren. Een dergelijke voorziening kan alleen door de raad worden ingesteld en mag alleen groot onderhoud betreffen. Het onderliggende beheerplan dient daarnaast recent te zijn en mag niet ouder zijn dan vijf jaar ten opzichte van het verslagjaar (bijvoorbeeld voor het verslagleggingsjaar 2020 mag het beheerplan niet ouder zijn dan 2015). Het beheerplan dient daarnaast een minimale looptijd van vier jaar te hebben. Hoewel het beleids- en beheerplan nu vaak gecombineerde documenten zijn, wordt aangeraden dit tenminste in de besluitvorming te splitsen omdat de eis tot een actualisatie per 5 jaar alleen op het beheerplan betrekking heeft.

Beheerplannen Sport

In 2022 zijn de nieuwe MOP's opgesteld voor Sportcentrum en Sportpark Groenendaal. Deze worden vastgesteld door de raad van Heemstede in 2023. Hiermee wordt aangesloten met het aanbestedingstraject voor de nieuwe beheer- en exploitatieovereenkomst Sportcentrum en Sportpark Groenendaal die start in 2023. Om deze reden stemt de raad in met actualisatie van de MJOP's in 2023. Hiermee wordt uit het oogpunt van efficiency de in de notitie materiële vaste activa 2020 opgenomen termijn van een beheerplan van maximaal 5 jaar oud overschreden. De (meerjaren)begroting 2023 is om deze reden nog niet aangepast op de geactualiseerd MJOP's.

Overzicht beheerplannen kapitaalgoederen

Voor onderstaande kapitaalgoederen heeft Heemstede een beheerplan vastgesteld:

Categorie	Omschrijving beheerplan	Vast-gesteld in raad	Looptijd	Frequentie actualisering	Volgende actualisatie	Voorziening groot onderhoud
Wegen	Beheerplan wegen	2022	2022-2026	elke 5 jaar	2026	Ja
	Beleidsplan openbare verlichting	2018	2018-2022	elke 5 jaar	2023	nvt
	Beheerplan openbare verlichting	2019	2019-2022	elke 5 jaar	2023	Nee
Riolering	Programma water Bloemendaal en Heemstede	2021	2022-2026	elke 5 jaar	2026	Ja nvt
	Grondwaterbeleidsplan Bloemendaal en Heemstede	2021	2022-2026	elke 5 jaar	2026	Ja
	Grondwaterbeheerplan	2021	2022-2026	elke 5 jaar	2026	
Water	Beleidsplan bruggen en beschoeiingen	2015	2015-2025	elke 5 jaar	2025	nvt
	Beheerplan bruggen en beschoeiingen	2021	2021-2025	elke 5 jaar	2025	Ja
	Baggerplan	2020	2020-2029	elke 5 jaar	2025	Ja
Groen	Groenbeleidsplan Heemstede	2013	2014-2023	elke 10 jaar	2022	Nee
	Beheerplan Wandelbos Groenendaal	2015	2015-2032	elke 6 jaar	2022	Nee
Gebouwen	Onderhoudsfonds woningen en gebouwen	2019	2020-2029	elke 3 jaar	2022	Ja
Sport	Sportcentrum en sportpark Groenendaal	2015	2015-2024	elke 5 jaar	2023	Ja
	Tennispark HBC en tennispark Groenendaal	2020	2021-2030	elke 5 jaar	2026	Ja

Wegen

Kengetallen
Heemstede beschikt onder meer over:

- 1.200.000 m^2 verharde wegen, fiets- en voetpaden
- 9.025 straatkolken
- 4.845 lichtmasten

Voor het groot onderhoud van wegen is een voorziening wegen ingesteld. De jaarlijkse storting is gebaseerd op de geprognosticeerde onderhoudskosten voor 5 jaar uit het nieuwe Beheerplan wegen 2022-2026. Het programma wordt jaarlijks geactualiseerd door een bureau-actualisatie en eens per 5 jaar door een extern bureau. In 2022 wordt het geactualiseerde beheerplan vastgesteld in de raad. In de (meerjaren)begroting 2023 is reeds rekening gehouden met een stijging van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening (€ 400.000 structureel).

Kwaliteitsniveau en onderhoud
Het kwaliteitsniveau is gebaseerd op de gestandaardiseerde “Kwaliteitscatalogus openbare ruimte“ van het kennisinstituut CROW. Zij hanteren de kwaliteitsnormen A+, A, B, C, D en waarbij A+ het hoogste kwaliteitsniveau is. Het kwaliteitsniveau waarop in Heemstede de wegen worden onderhouden is niveau B. Dit wil zeggen dat indien het kwaliteitsniveau C ontstaan is, dat onderhoud gepland moet worden. Als niveau D bereikt is, is sprake van onderhoudsachterstand (het onderhoud is niet tijdig uitgevoerd).

Eens per twee jaar wordt het gehele areaal geïnspecteerd en op het gewenste onderhoudsniveau beoordeeld. Bij de laatste inspecties blijkt dat er sprake is van onderhoudsachterstand. In verband hiermee wordt er extra onderhoud uitgevoerd. De voorziening wordt hierop aangepast. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Het verschil met achterstand is dat er bij achterstallig onderhoud sprake is van kapitaalvernietiging of onveilige situaties. Dit verschil maakt de commissie BBV ook in de notitie materiële vaste activa 2020.

Schoonhouden wegen en onkruidbestrijding
Het schoonhouden van de wegen (de onkruidbestrijding op verhardingen) wordt uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit A volgens de “Kwaliteitscatalogus Openbare ruimte“. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen.

Openbare verlichting
Jaarlijks wordt voor vervanging van een deel van de openbare verlichting geld beschikbaar gesteld.

In 2019 is een nieuw beheerplan vastgesteld voor de periode 2019-2022. In deze periode wordt een extra inspanning verricht op het gebied van vervanging, omdat in de jaren ’90 veel verlichting is vervangen en met name de armaturen uit die tijd nu weer aan vervanging toe zijn.

In 2023 wordt het beleidsplan bijgesteld en wordt een nieuw beheerplan voorgelegd.

Riolering

Kengetallen
Heemstede beschikt onder meer over:

- gemengd riool: 101 km
- hemelwaterriool: 25,2 km
- drainage: 22 km
- drukriolering: 6 km

Programma water Bloemendaal en Heemstede
In 2021 is het Programma water 2022-2026 vastgesteld (voorheen Gemeentelijk Rioleringsplan - GRP). Voor de bestaande situatie is ingezet op het ambitieniveau basis (doorgaan op hetzelfde niveau) en voor nieuw-/ en verbouw op ambitieniveau hoog. Er is geen sprake van onderhoudsachterstand.

Er is sprake van een voorziening voor de rioolexploitatie en een voorziening voor de vervanging van riolering. Tot 2023 werd op riolering afgeschreven (70 jaar); vanaf 2023 wordt vervanging direct ten laste van de voorziening "vervangingsinvesteringen Riolering" gebracht.

Water

Kengetallen
Heemstede beschikt onder meer over:

- 14,5 km onderhoudsplichtige watergangen
- 6 km gedeelde onderhoudsplicht watergangen
- 6,4 km op vaardiepte houden van primair water
- 37.000 m1 beschoeiing

Bruggen en beschoeiingen (oevers)
In 2015 is het beleidsplan Bruggen en beschoeiingen 2015-2020 opgesteld. Dit beleidsplan is in 2021 verlengd voor de periode 2021 t/m 2025. Tevens is een beheerplan voor dezelfde periode vastgesteld.

In het beheerplan is een meerjarenonderhoudsplan opgenomen. Op basis hiervan wordt de hoogte van de storting in de voorziening bruggen en beschoeiingen opnieuw bepaald en zijn er vervangingsinvesteringen in de kadernota opgenomen. De gewijzigde dotatie is nog niet in de (meerjaren)begroting 2023 verwerkt omdat de actualisatie van het beheerplan nog in uitvoering is. In 2022 wordt het geactualiseerde beheerplan door de raad vastgesteld.

Bij bruggen en beschoeiingen worden kwaliteitsniveaus “top”, “basis” en “sober” onderscheiden. In het beleidsplan is vastgelegd dat niveau “basis” wordt gehanteerd. Op basis hiervan is inspectie uitgevoerd in 2019.

Baggeren
In 2020 is het Baggerplan 2020 – 2029 vastgesteld. In het baggerplan is een meerjaren baggerplanning opgenomen. Het baggerplan wordt elke 5 jaar geactualiseerd.

Kwaliteitsniveau en onderhoud
Bij baggeren zijn geen kwaliteitsniveaus te onderscheiden. De waterdiepte dient minimaal te voldoen aan de leggerdiepte die het hoogheemraadschap voorschrijft of aan de gehanteerde vaardiepte indien het een vaarweg betreft. Alle bij de gemeente in onderhoud zijnde watergangen zijn in 2019 ingemeten. Op basis hiervan en de prognose in aanwassnelheid is er een onderhoudsplan opgesteld. Het onderhoudsplan is vastgesteld tot en met 2029 en de benodigde storting in de Voorziening baggeren is bepaald.

Groen

Kengetallen
Heemstede beschikt onder meer over:

- ca. 301.153 m2 gras (gazon, bloemrijk, ruig)
- ca. 60.791 m2 heesters
- ca. 51.724 m2 bosplantsoen
- ca. 22.242 m2 vaste planten / bodembedekkers
- ca. 11.972 m2 hagen
- ca. 12.675 bomen in openbaar gebied

- 76 ha wandelbos
- 10 ha begraafplaats

Wandelplaatsen en plantsoenen

In 2022 wordt het Groenbeleidsplan (2022-2032) grondig herzien. De looptijd is 10 jaar. Het beleidsplan beschrijft de kwaliteit en (gebruiks)functies waar het groen in Heemstede aan moet voldoen, de groenstructuur en het onderhoudsniveau. De resultaten van de Nota Ecologie (2021) worden in het Groenbeleidsplan opgenomen.

Het schoonhouden van de plantsoenen wordt uitgevoerd op A-niveau. Het onderhoud wordt uitgevoerd als een combinatie van de kwaliteitsnormen A en B, waarbij geen chemische middelen mogen worden gebruikt. Deze niveaus zijn vastgelegd in de CROW beeldkwaliteitscatalogus. Het onderhoudsniveau voldoet aan de gestelde norm. Het onderhouden van de groenvoorzieningen gebeurt voor het grootste deel door derden aan de hand van bestekken (onderhoudscontracten). In 2022 zijn de volgende (meerjarige) onderhoudscontracten, met daarin bovengenoemde normen, van toepassing:

- Regulier groenonderhoud wijken;
- Onderhoud hagen;
- Snoeiwerk plantsoenen op basis van snoeiplan;
- Intensief maaiwerk;
- Extensief maaiwerk;
- Groot Groen (inzet groot materieel en plantsoenrenovaties).

Wandelbos Groenendaal

Het beheerplan Wandelbos Groenendaal 2015-2032 beschrijft de rijke geschiedenis van het gebied en de belangrijke waarde voor natuur en recreatie. Daarnaast is een uitvoeringsplan opgesteld waarin de visie vanuit het beheerplan is vertaald naar concrete werkzaamheden en vervangingen. Dit uitvoeringsplan is in 2022 bijgewerkt en nieuwe prioriteiten zijn gesteld.

De SIM-subsidie ten behoeve van het in standhouden van het Wandelbos Groenendaal is in 2017 toegekend door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Deze subsidie wordt in zes jaar uitgekeerd en dient om de in het beheerplan omschreven achterstand in beheer in te lopen.

Woningen en gebouwen

Het onderhoud aan de gemeentelijke woningen en gebouwen wordt aan de hand van de meerjarenonderhoudsplanning 2019 tot en met 2029 uitgevoerd. Conform de wettelijke eisen uit het BBV (Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten) wordt vanaf 2019 gewerkt met een geactualiseerde doorlopende meerjarenplanning. De planning kijkt steeds 10 jaar vooruit. In de raad is vastgesteld dat eerder dan in het BBV is vereist elke 3 jaar (vereist is elke 5 jaar) de meerjarenonderhoudsplanning aan de hand van gedetailleerde opnames door een externe partij wordt geactualiseerd. Dit is voor het laatst in 2019 gebeurd en vindt weer plaats in 2022. In de tussenliggende jaren wordt in december door eigen medewerkers een bureau-actualisatie uitgevoerd. Hierdoor wordt elk jaar gestart met een actueel onderhoudsprogramma. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Het verschil met onderhoudsachterstand is dat er bij achterstallig onderhoud sprake is van kapitaalvernietiging of onveilige situaties. Dit verschil maakt de commissie BBV ook in de notitie materiële vaste activa 2020.

De onderhoudswerkzaamheden worden conform de doelstelling “sober doch doelmatig” uitgevoerd en waar mogelijk gelinkt aan verbeteringen in het kader van duurzaamheid (DMJOP waar mogelijk voor 2030 naar een energielabel A) en aan de mogelijkheid van energieneutraal maken van het gebouw. Bij energieneutraal maken wordt tevens gelet op het strategisch beleid.

Voor het jaar 2023 staat onder meer groot onderhoud gepland aan de Voorweg 49 't Meerlnest kinderdagverblijf.

Sport

Sportcomplex en tennisbanen

Volgens de meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) van Sportcentrum en Sportpark Groenendaal, de MOP's van de tennisparken H.B.C. en Groenendaal en het gewijzigde Investeringsprogramma 2023-2026 worden in 2023 vervangen:

- 7 kunstgrasbanen HBC tennis
- Alliance hockeyveld 5
- Alliance hekwerk hockeyveld 5
- Alliance hockeyveld 6
- Alliance hekwerk hockeyveld 6
- T.V. Merlenhove baan 1 t/m 13 gravel toplaag vervangen

Voorafgaand aan een investering vindt altijd eerst een keuring plaats ten aanzien van de noodzakelijkheid.

Actualisatie meerjarenonderhoudsplannen (MOP's)

De lopende MOP's stelt de gemeente in staat het onderhoud op het vastgestelde niveau te houden. Er vindt continue monitoring plaats van de uitgaven ten laste van de voorziening eigenarenonderhoud sportpark. Deze uitgaven worden gedaan op grond van vastgestelde MOP's.

De MOP's van de tennisparken H.B.C. en Groenendaal lopen van 2021 t/m 2030.

In 2022 is gestart met het opstellen van nieuwe Duurzame Meerjarenonderhoudsplannen (DMJOP's) voor zowel Sportcentrum als Sportpark Groenendaal. Uit efficiencyoverwegingen en in samenhang met het aanbestedingstraject voor de nieuwe beheer- en exploitatieovereenkomst Sportcentrum en Sportpark Groenendaal medio 2024 is besloten beide MOP's te vernieuwen direct voorafgaand aan dit aanbestedingstraject. Zoals door de raad reeds vastgesteld zullen deze nieuwe DMJOP's in 2023 aan de raad worden voorgelegd.

Uitwerking systematiek specifieke uitkering stimulering (SPUK sport, btw-compensatie uitgaven taakveld sportaccommodaties)

Btw op de sportuitgaven werkt vanaf 2019 kostprijsverhogend. Dit betekent dat budgetten en kredieten voor sport vanaf 2019 moeten worden verhoogd met 21% btw. Het gaat hier om:

- onttrekkingen voorziening eigenarenonderhoud sportpark in het jaar van de uitgaven;
- jaarlijkse exploitatielasten en exploitatiebijdrage;
- investeringsprogramma en kredieten.

Tegenover deze verhoging staat maximaal 100% dekking vanuit de rijksuitkering SPUK. Deze compensatie loopt in ieder geval tot en met 2023.

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) geeft grotendeels het kader aan waarbinnen de financieringsfunctie bij decentrale overheden moet worden uitgevoerd. Een gemeente is onder meer verplicht om te werken volgens een door de raad vastgesteld treasurystatuut. In dat statuut wordt onder treasury verstaan: 'het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's'. Alle financieringsactiviteiten worden uitgevoerd conform dit statuut, dat is vastgesteld in de raad van 17 december 2015.

Beleid en ontwikkelingen

De ontwikkeling van de rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt wordt nauwlettend gevolgd. De gemeente Heemstede heeft hier geen invloed op en ervaart deze tarieven als gegeven. Voor de ontwikkelingen van de rentestanden op korte en lange termijn baseert de gemeente Heemstede zich op de visie van huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten.

Risicobeheer

De gemeente mag volgens het treasurystatuut alleen gelden verstrekken of garanties stellen als dat gebeurt uit hoofde van de publieke taak. Verstrekking van gelden uit hoofde van de treasuryfunctie mag alleen als dit niet gericht is op het verkrijgen van inkomen en er geen overmatige risico's gelopen worden. De Wet Fido geeft twee verplichte richtlijnen om de renterisico's te bewaken en beheersen: a) de kasgeldlimiet voor de korte financiering is korter dan 1 jaar, en b) de renterisiconorm voor de lange financiering is langer dan 1 jaar.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet bedraagt € 6,3 miljoen.

Renterisiconorm

Om te voorkomen dat er jaarlijks grote wijzigingen zijn in de rentelasten, is de renterisiconorm voorgeschreven. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevaste periode) mogen niet meer zijn dan 20 procent van het begrotingstotaal. Uit de tabel hierna blijkt dat de gemeente Heemstede voldoet aan de renterisiconorm.

Renterisiconorm	2023
Berekening renterisiconorm 2023	
Begrotingstotaal (primair)	7.356.1520
Renterisiconorm 2023 in €	1.471.2304
Renterisiconorm 2023 in %	20%
Berekening renterisico	
Reguliere aflossingen	1.428.000
Vervroegde aflossingen	0
Renteherziening gedurende het jaar	0
Totaal renterisico 2023 Heemstede in €	**1.428.000**
Totaal renterisico 2023 Heemstede in %	**2%**

Liquiditeitenbeheer
Voor het liquiditeitenbeheer hebben we een overeenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten. Een tekort aan middelen kan hierdoor voordelig worden geleend. Voor overtollige gelden hebben we – in het kader van het schatkistbankieren – een rekening-courantovereenkomst met het Rijk. Deze gelden worden uitgezet zonder risico voor de gemeente.

Schatkistbankieren
Schatkistbankieren houdt in dat de gemeente verplicht is om overtollig geld in de schatkist te houden. Vanaf 1 januari 2014 zijn gemeenten verplicht te schatkistbankieren. Er is een drempel van 2 procent van het jaarlijks begrotingstotaal.

Debiteurenbeheer
De gemeente voert actief debiteurenbeheer om debiteurenrisico zo veel mogelijk te beperken. Om debiteurenrisico's te dekken, wordt bij de jaarrekening een voorziening getroffen.

Financiering en rente
De gemeente Heemstede hanteert het principe van integrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het financieringsmiddel. Conform de BBV-regelgeving worden alle rentekosten toegerekend aan de taakvelden via de rente-omslagmethode (gemiddeld rentepercentage). De renteomslag voor 2023 bedraagt 1,3%. Uitzonderingspercentages zijn niet meer toegestaan.

Financieringsbehoefte
Om te voorzien in de financieringsbehoefte, beschikt de gemeente over interne en externe financieringsmiddelen. De interne financieringsmiddelen bestaan uit reserves, ofwel eigen vermogen, en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen (langer dan 1 jaar) en kortlopende middelen. De bepaling van de financieringsbehoefte is gebaseerd op de geprognosticeerde balans opgenomen in de bijlage bij deze begroting.

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met het uitgangspunt dat in het geval van een financieringsbehoefte eerst gekeken wordt naar kort geld (ter hoogte van de kasgeldlimiet ad. € 6,3 miljoen) tegen een rentepercentage van 0,25% en bij het aantrekken van een langlopende geldlening uit te gaan van een rentepercentage van 1,3%.

Financieringsbehoefte	2023	2024	2025	2026
Te financieren investeringen:	78.234.577	82.519.042	83.050.738	86.258.887
Financieringsmiddelen:				
Reserves en voorzieningen	-62.828.834	-57.780.975	-55.697.601	-54.264.440
Bestaande langlopende leningen	-9.900.000	-8.472.000	-7.044.000	-5.616.000
Nog te financieren				
Kort geld (rek.courant/kasgeldlimiet)	-6.256.000	-6.256.000	-6.256.000	-6.256.000
Nieuw aan te trekken langlopende geldleningen:				
2023: € 0,0 miljoen		0	0	0
2024: € 10,0 miljoen		-10.000.000	-9.600.000	-9.200.000
2025: € 4,0 miljoen			-4.000.000	-3.840.000
2026: € 7,0 miljoen				-7.000.000
Financieringstekort/overschot	**-750.257**	**10.066**	**453.136**	**82.447**

Rentelasten externe financiering.
In de (meerjaren)begroting is - gezien de financieringsbehoefte - rekening gehouden met de volgende rentelasten, te betalen aan derden (banken):

Rentelasten externe financiering	2023	2024	2025	2026
Rentelasten bestaande langlopende leningen	0	0	0	0
rentelasten kort geld (€ 6,3 mln tegen 0,25%)	16.000	16.000	16.000	16.000
rentelasten nieuw aan te trekken geldleningen (1,3%)		65.000	151.000	216.000
Totaal rentelasten opgenomen in 2023-2026	16.000	81.000	167.000	232.000

Het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening

De externe rentelasten moeten worden toegerekend aan de diverse (sub) taakvelden. Onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen inzicht welke bedragen op welke wijze zijn verantwoord in de begroting 2023. Hierbij wordt conform de nieuwe BBV en de bestaande gedragslijn binnen de gemeente Heemstede gebruikgemaakt van de rente-omslagmethode. Het totaal aan externe rentelasten van per saldo € 13.400 wordt gezien de geringe materialiteit van het bedrag in 2023 niet aan de taakvelden toegerekend.

Rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening:	2023
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	16.000
Rentebaten verstrekte geldleningen	-2.600
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente:	**13.400**
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	0
Renteresultaat op het taakveld treasury	**13.400**

Toelichting rente-toerekening riool- en afvalstoffenheffing

Op 25 juni 2020 is het raadsbesluit genomen inzake het wegvallen van het Eneco dividend. Door de raad is aangegeven dat het wenselijk is om rentelasten te betrekken bij het bepalen van de riool- en afvalstoffenheffing. Bij de opstelling van de begroting 2023 is hiermee rekening gehouden door het renteomslagpercentage 2023 van 1,3% te gebruiken bij het extracomptabel toerekenen van rentekosten aan de riool- en afvalstoffenheffing. Fiscaal juridisch gezien is het toegestaan om een redelijk deel van de rentelasten mee te nemen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening.

Gewaarborgde leningen

Uit het overzicht van gewaarborgde geldleningen opgenomen in de bijlagen blijkt voor welke instellingen de gemeente garant staat uit hoofde van haar publieke taak. Er is niet gebleken dat daarbij sprake is van een instelling die een verhoogd risico heeft op het niet kunnen voldoen aan haar verplichtingen op lange termijn.

Garantstelling per 31 december 2023	2023
Garantstelling publieke taak	10,9 miljoen
Achtervang garantstelling WSW	126,5 miljoen
Totaal	**137,4 miljoen**

Indien een instelling waarvoor de gemeente garant staat te laat is met betalen gaat er per omgaande een brief van de geldgever (vaak de Bank Nederlandse Gemeenten) naar de gemeente waarin wordt aangegeven dat er sprake is van een betalingsachterstand. In zo'n geval neemt de gemeente contact op met de instelling en de geldgever om afspraken te maken over de betaling. Tevens wordt de instelling uitgenodigd voor een gesprek om te kunnen beoordelen of er sprake is van een structureel probleem. Voor verstrekte geldleningen geldt in principe dezelfde procedure met dien verstande dat de geldlening dan verstrekt is door de gemeente en niet de Bank Nederlandse Gemeenten.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering ondersteunt de gemeentelijke organisatie bij het doelmatig en effectief uitvoeren van gemeentelijke taken voor inwoners, bedrijven en instellingen en het bestuur. Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van onze primaire taken en processen.

HRM

Gemeente Heemstede wil een aantrekkelijke en inclusieve gemeente zijn met voldoende uitvoeringskracht, waar medewerkers met plezier werken en gedreven zijn om excellente dienstverlening te realiseren. En een gemeente die zelfstandigheid behoudt door regionaal samen te werken.

Het versterken van de organisatie is op meerdere onderdelen urgent en noodzakelijk om de huidige en nieuwe ambities waar te kunnen maken. De gemeente Heemstede heeft op het gebied van personeel dus een driedubbele opgave om voldoende uitvoeringskracht te behouden:

- Personele basisbezetting op orde
- Extra inzet om opgaven waar we voor staan te kunnen uit voeren
- Een aantrekkelijk werkgever zijn om voldoende personeel aan te trekken en te behouden waarbij een hanteerbare werkdruk een belangrijke randvoorwaarde is.

Dit is beschreven in Programma 0.

Het HRM strategisch beleidsplan wordt ook in 2023 uitgevoerd. Speerpunten zijn:

Strategische inzet op steeds krapper wordende arbeidsmarkt

Om een aantrekkelijke werkgever te blijven op de arbeidsmarkt zet Heemstede in op het verstevigen van de arbeidsvoorwaarden en het aantrekken van jongeren. Hiervoor verstevigen wij onze arbeidsvoorwaarden o.a. door ruime opleidingsmogelijkheden. En zetten we in op het aantrekken van jong talent op MBO, HBO en WO niveau door middel trainee traject en ‘learning on the job’.

Via deze trajecten zoeken we ook de aansluiting met de inclusieve organisatie.

Inclusieve organisatie

Wij gaan ook voor divers talent. Een divers personeelsbeleid draagt bij aan de effectiviteit van onze organisatie. Diverse achtergronden brengen verschillende perspectieven en dat komt de kwaliteit van ons werk ten goede. We willen een inclusieve organisatie zijn omdat iedereen zich bij ons thuis moet voelen. Dit maakt ons ook een aantrekkelijk werkgever voor iedereen. In 2023 gaan we hiermee verder aan de slag door in de spiegel te kijken als organisatie, communicatie en werving inclusiever te maken (onder andere door trainingen voor leidinggevenden en P&O) en we maken een concreet plan van aanpak om een inclusievere organisatie te worden voor de komende drie jaar.

Financiën

In 2023 worden er binnen financiën verdere stappen gezet in het professionaliseren, digitaliseren en automatiseren van Planning en Control processen en financieel administratieve processen. In 2023 is gestart met het gebruik van LIAS voor het maken van de Planning & Control producten. Dit zetten we voort en breiden we uit en werken we toe naar een digitale begroting. In 2023 komt de administratie aan bod.

Naar verwachting wordt in 2023 de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Dit betekent dat de accountant niet langer een verklaring over de rechtmatigheid geeft, maar dat het college dit doet. De accountant verklaart nog wel over de getrouwheid van de jaarrekening. De rechtmatigheidsverklaring zal

voor de eerste keer plaatsvinden bij de jaarrekening over 2023 en het wordt onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering.

Ook in 2023 werken we samen met Stichting Rijk bij onze aanbestedingstrajecten. Rechtmatig inkopen blijft een belangrijk speerpunt binnen gemeente Heemstede.

GR-DIT

De digitalisering van de samenleving heeft uiteraard invloed op onze gemeente. Wij willen op een praktische, veilige en maatschappelijk verantwoorde manier innovatieve digitale technologieën inzetten. Bij de gemeente gaan we over naar een hybride vorm van werken, waarbij zowel digitaal als fysiek contact voor iedereen, binnen en buiten de gemeente, eenvoudig toegankelijk moet zijn. Dat betekent ook dat de uitwisseling van (digitale) gegevens en de toepassing van data in onze processen toenemen en daarmee ook het risico van cyberincidenten en -inbraken. Digitalisering creëert nieuwe kansen voor een gemeente, maar stelt ook hoge eisen aan processen, systemen, beveiliging, openheid en privacy. Als we onze publieke waarden willen handhaven, zoals samen besturen, integraal werken, toegankelijk zijn en het creëren van kansen binnen de snelle ontwikkelingen van de digitale samenleving, moeten we beschikken over een moderne, veilige en flexibele gemeentelijke informatievoorziening.

1. Moderne ICT-infrastructuur die betrouwbaar en veilig functioneert. We zetten in op moderne technieken die de continuïteit, beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de gemeentelijke ICT waarborgen.
2. Een open informatiehuishouding in een moderne werkplekomgeving. We ontwikkelen een werkplekomgeving in de cloud die een veilige, toegankelijke en open omgeving creëert voor het uitwisselen en raadplegen van informatie.
3. Vergroten van de gemeentelijke digitale weerbaarheid. We investeren in de uitvoering van adequate informatiebeveiliging en het digitale vakmanschap van de gemeentelijke medewerkers.

Moderne ICT infrastructuur die betrouwbaar en veilig functioneert.

Als organisatie zijn wij sterk afhankelijk van ICT voor de uitvoering van onze (kritieke) bedrijfsprocessen en voor het langdurig opslaan van documenten en data. We breiden onze reserve kopieën (back-up) uit en moderniseren onze lange termijn strategie zodat wij als gemeente snel en eenvoudig de ICT infrastructuur kunnen herstellen als er sprake is van dataverlies door verstoringen of cyberinbraken.

Ook willen we meer controle hebben over de doel- en rechtmatigheid van onze ICT-inkoop. Bedrijfsapplicaties waarvan het leverancierscontract voor gebruik en onderhoud aflopen, dienen opnieuw rechtmatig aanbesteed en ingekocht te worden. Via het meerjarig vervangingsplan wordt de uitvoering georganiseerd en bewaakt. In 2023 staan de financiële bedrijfsapplicaties, HR bedrijfsapplicaties en het zaaksysteem voor dienstverlening geagendeerd voor vernieuwing. Daarnaast gaan we ons voorbereiden op de vernieuwing van ons outsource contract. De huidige outsourcing wordt geëvalueerd en er wordt onderzoek gedaan naar de toekomstige eisen en wensen van de gemeente. Voor de gewenste digitale dienstverlening en de gevraagde kwaliteit volgt tijdig een aanbesteding.

Tenslotte merken wij dat het slimmer en effectiever digitaal samenwerken binnen en buiten de gemeente leidt tot een grotere omvang en complexiteit van onze ICT-infrastructuur. Het leidt tot een grotere inzet van functioneel beheer dat toeziet op een betrouwbaar en veilig functioneren en tijdig vernieuwen van de ICT-infrastructuur. Om gaten in de ICT-dienstverlening te voorkomen is het noodzakelijk om de groei en complexiteit te ondervangen met voldoende functioneel beheer.

Een open informatiehuishouding in een moderne werkplekomgeving.

De Wet open overheid (Woo) legt meer nadruk op de transparantie en openbaarheid van de gemeente, maar leidt ook tot een grotere administratieve druk op de organisatie. Dit vraagt om een adequate

informatiehuishouding die helpt in het vindbaar en toegankelijk houden van informatie. Daarom continueren we de ontwikkeling van het procesmanagement binnen de gemeente en vullen dat aan met een gedegen informatiearchitectuur zodat we de relaties en samenhang tussen processen, bedrijfsapplicaties en gegevensverzamelingen beter kunnen vastleggen. Dit is de basis om alle digitale informatie waarmee de gemeente werkt goed vindbaar en duurzaam toegankelijk te maken en te houden. We leggen dit vast in onze bedrijfsapplicatie voor procesmanagement.

In dit kader gaan we ook de onderliggende bedrijfsapplicaties voor de bestuurlijke informatiehuishouding moderniseren en brengen dit over naar een veilige en integraal inzetbare cloud werkplekomgeving zodat informatiedeling en -raadpleging eenvoudiger is. Dit is onderdeel van de meerjarige doorontwikkeling waarin we de gehele werkplekomgeving naar de cloud brengen.

Vergroten van de gemeentelijke digitale weerbaarheid.

We intensiveren de uitvoering van informatiebeveiliging en het gemeentelijk toegangsbeheer. We continueren de invoering en aanscherping van het normenkader voor informatieveiligheid voor de overheid, de Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO), en de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). We stellen een beheerder informatiebeveiliging aan zodat we voldoende ruimte in de organisatie creëren om uitvoering te geven aan nieuwe ontwikkelingen en taken op dit gebied, waaronder het oefenen met het ICT crisisbeheerplan en de verantwoording op het gemeentelijk toegangsbeheer naar aanleiding van de Wet Politiegegevens.

Het werken met de digitale gemeente en de digitale samenleving vereist bepaalde kundigheid met en kennis van ICT . We brengen de basiscompetenties in beeld en passen dit toe op onze wervingsstrategie en onze interne kennisontwikkeling. We ontwikkelen een leeromgeving voor de digitale ambtenaar die past bij de gemeentelijke ICT-infrastructuur en digitale dienstverlening, zodat dit niet belemmerend werkt in een kwalitatieve uitvoering.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Dit kan een direct of een indirect belang zijn. Bij een direct financieel belang is de gemeente aansprakelijk bij niet-nakoming van verplichtingen of schulden uit een faillissement. Bij een direct bestuurlijk belang heeft de gemeente zeggenschap in bijvoorbeeld het bestuur doordat daar een wethouder zitting in heeft. Bij een indirect bestuurlijk belang voert de verbonden partij een wettelijke taak uit van de gemeente. Zodra de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang in een externe partij heeft, wordt deze opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

Samenwerkingsverbanden waarbij Heemstede fungeert als centrumgemeente worden beschouwd als deel van de gemeentelijke organisatie van Heemstede en zijn daarom niet meegenomen in deze paragraaf. Dit is het geval bij de lichte gemeenschappelijke regelingen 'Intergemeentelijke afdeling sociale zaken' (IASZ) en de 'Gemeenschappelijke Regeling Digitale Informatievoorziening en Technologie' (GR DIT).

Overzicht verbonden partijen

Conform de geldende wetgeving wordt de lijst van verbonden partijen gesplitst in: gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en stichtingen.

Veiligheidsregio Kennemerland (incl. GGD)

Vorm samenwerking	:	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Samenwerkingspartners	:	Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort
Onderwerp	:	Uitvoeren van wettelijke taken op het gebied van brandweerzorg en gezondheidszorg (GGD) die in het kader van de interregionale samenwerking of op basis van de Wet veiligheidsregio's zijn overgedragen aan de veiligheidsregio.
Aard samenwerking	:	Beleidsafstemming en gezamenlijke uitvoering
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur. Daarnaast is de burgemeester lid van de bestuurscommissie Openbare Veiligheid en de wethouder volksgezondheid van de bestuurscommissie Publieke Gezondheid en Maatschappelijke Zorg.
Zeggenschap	:	2 van de 32 stemmen in het algemeen bestuur
Motieven voor oprichting	:	De Wet veiligheidsregio's beoogt een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie te realiseren.
Informatiedocumenten	:	• Begroting (elk jaar in voorjaar); • Jaarstukken (elk jaar in voorjaar); • Tweemaal per jaar een bestuursrapportage
Sturingsmomenten raad	:	Elk jaar in het voorjaar kunnen zienswijzen op de begroting en de jaarstukken ingediend worden.

Uittredingsmogelijkheid	:	Niet van toepassing. De samenwerking is verplicht volgens artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's.
Financiële bijdrage	:	De jaarlijkse bijdrage wordt bepaald op basis van bestuursafspraken en inwonertal. De bijdrage van Heemstede is nu 3,9% van de gemeenschappelijke regeling.

Jaarverslag :

	2021 (jaarverslag)	2023 (begroting)
Eigen vermogen	6.966.000	4.487.000
Vreemd vermogen	63.260.000	55.417.000
Resultaat voor bestemming	1.322.000	185.000
Verrekend met bijdrage gemeente	1.820.000	243.000

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
2.529.000	2.492.000	2.672.700	2.672.700	2.672.700	2.672.700

Actuele risico's	:	In de risicoparagraaf van de programmabegroting Veiligheidsregio Kennemerland 2023-2026 staan alle risico's benoemd. Belangrijke risico's zijn afwijkende nominale ontwikkelingen, de veranderde rechtspositie van de brandweervrijwilligers en verhoogde uitstroom van 24-uurs-dienst brandweer.

Omgevingsdienst IJmond

Vorm samenwerking	:	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Samenwerkingspartners	:	Beverwijk, Heemskerk, Velsen, Uitgeest, Haarlem, Provincie Noord-Holland, Purmerend en Beemster, Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland, Edam-Volendam
Onderwerp	:	Uitvoerende taken op het gebied van bouwen, ruimte en milieu en drank- en horecawet.
Aard samenwerking	:	Gezamenlijke uitvoering
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder Ruimtelijke Ordening
Zeggenschap	:	Per deelnemer 1 stem
Motieven voor oprichting	:	De gemeente neemt vanaf 2017 deel aan de GR op basis van een wettelijke verplichting (basispakket). Daarnaast heeft de gemeente een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de omgevingsdienst. Dit is geen onderdeel van de verplichte GR en deze kan ook met andere partijen worden

		gesloten.
Informatiedocumenten	:	Begroting en jaarrekening/verslag.
Sturingsmomenten raad	:	De raad kan een zienswijze op de begroting en de jaarstukken inbrengen voor vaststelling in het algemeen bestuur van de GR
Uittredingsmogelijkheid	:	Voor de GR geen; de DVO kent een looptijd en een opzeggingstermijn
Financiële bijdrage	:	De bijdrage aan de GR bedraagt € 164.763 inclusief de bodemtaken die naar verwachting in 2023 worden overgedragen van de provincie naar de gemeente. De gemeente ontvangt hiervoor een vergoeding in de algemene uitkering. De kosten van de dienstverleningsovereenkomst (die dus buiten de GR valt) bedraagt € 179.958 inclusief de controle van de Drank- en Horecawet.

Jaarverslag :

	2021 (realisatie)	2023 (prognose)
Eigen vermogen	648.213	616.614
Vreemd vermogen	11.095.048	7.863.038
Resultaat voor bestemming	160.362	160.362
Verrekend met bijdrage gemeente	nihil	nihil

Bijdrage versus begroting (*) :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
95.084	95.934	164.763	164.763	164.763	164.763

** dit betreft alleen de bijdrage aan de GR. De DVO valt buiten de GR. Vanaf 2023 is de bijdrage inclusief de bodemtaken.*

Actuele risico's	:	De omgevingsdienst gaat uit van een maximaal risico van € 467.360 (pagina 26 begroting 2023). De omgevingsdienst heeft zelf een ratio weerstandsvermogen van 1,0. Dit is voldoende. Op basis hiervan is er geen extra risico voor Heemstede.

Spaarne werkt

Vorm samenwerking	:	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Samenwerkingspartners	:	Gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort
Onderwerp	:	Sociale werkvoorziening
Aard samenwerking	:	Beleidsafstemming en gezamenlijke uitvoering
Vertegenwoordigers in	:	Wethouder Werk & Inkomen is lid van het bestuur

bestuursorganen		
Zeggenschap	:	Onbepaald, in de GR zijn geen afspraken gemaakt over stemverhoudingen in stuurgroep. Bevoegdheid tot vaststellen financieel en fiscaal beleid ligt nog steeds bij individuele gemeenten.
Motieven voor oprichting	:	Uitvoering en behartiging van de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening en zorg voor een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van de bij of krachtens de Wet sociale werkvoorziening opgedragen taken.
Informatiedocumenten	:	Begroting (elk jaar in voorjaar)
Sturingsmomenten raad	:	Indienen zienswijze op begroting (elk jaar in voorjaar)
Uittredingsmogelijkheid	:	Een deelnemende gemeente kan uittreden, indien de colleges van twee derde van de deelnemende gemeenten daarmee instemmen. De uittreding kan slechts plaatsvinden met ingang van de dag waarop de nieuwe zittingsperiode van het bestuur aanvangt.
Financiële bijdrage	:	De gemeente Heemstede participeert voor circa 7% in deze gemeenschappelijke regeling op basis van toegekende integratie-budgetten Participatiewet (Wsw-deel).

Jaarverslag :

	2021(jaarverslag)	2023(begroting)
Eigen vermogen	6.331.456	6.331.456
Vreemd vermogen	4.132.394	4.388.176
Resultaat voor bestemming	-419.626	nihil
Verrekend met bijdrage gemeente	nihil	nihil

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
1.454.162	1.453.000	1.487.000	1.483.000	1.406.000	1.333.000

Actuele risico's :

- Corona kan in de toekomst weer oplaaien;
- Nieuwe cao afspraken. De loonkosten Wsw maken een substantieel deel uit van de totale begroting;
- Hogere instroom van het aantal cliënten'Beschut werk' dan verwerkt in de begroting 2023-2026. Een hierdoor ontstaan structureel tekort is door Spaarne Werkt niet op te vangen binnen deze begroting en zal met aanvullende financiële middelen van de betrokken gemeenten moeten worden afgedekt;
- De in de begroting van Heemstede opgenomen Wsw bedragen 2023-2026 zijn gebaseerd op de in de meicirculaire 2022 opgenomen integratie-uitkeringen Wsw en de daaruit afgeleide kostenverdeling over de deelnemende gemeenten. Paswerk gaat er in haar begroting

		uit van een jaarlijks positieve bijstelling van de integratie-uitkeringen Wsw. Een positieve bijstelling is echter geen garantie en kan op enig moment ook negatief uitpakken.
Gezamenlijke doelen	:	De doelstelling van het Participatiebedrijf is de organisatie van en toeleiding naar betaald werk voor de volgende doelgroepen: • Inwoners met een indicatie Wsw of Nieuw Beschut; • Inwoners met een indicatie Banenafspraak; • Inwoners met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt; • Jongeren zonder startkwalificatie die zijn uitgevallen uit het onderwijs.
Heemsteedse doelen	:	Geen andere doelen dan gezamenlijke doelen
Heemsteedse aandachtspunten	:	Geen lokale politieke aandachtspunten. Toekomstperspectief sociale werkvoorziening en de daaruit afgeleide huisvestingsbehoefte.

Schoolverzuim en voortijdig Schoolverlaten West-Kennemerland

Vorm samenwerking	:	Gemeenschappelijke Regeling
Samenwerkingspartners	:	Gemeenten Heemstede, Heemskerk, Velsen, Beverwijk, Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort
Onderwerp	:	Onderwijs: handhaving en toezicht leerplicht en Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
Aard samenwerking	:	Beleidsafstemming en gezamenlijke uitvoering
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder onderwijs in gemeenschappelijk orgaan
Zeggenschap	:	Elke gemeente heeft 1 stem
Motieven voor oprichting	:	Organisatorische voordelen: verminderen kwetsbaarheid, deskundigheidsbevordering en betere dienstverlening. Bovendien vraagt grensoverstijgende problematiek om regionale afstemming, aansturing en uitvoering.
Informatiedocumenten	:	Begroting (voorjaar), en Jaarverslag (najaar)
Sturingsmomenten raad	:	Indienen zienswijze op begroting
Uittredingsmogelijkheid	:	Besluit college met opzegtermijn van één jaar. Gemeenschappelijk orgaan regelt financiële afhandeling. Kosten ten gevolge van de uittreding zijn voor uittredende gemeente.
Financiële bijdrage	:	

Jaarverslag	:		2021	2022

Eigen vermogen	nvt	nvt
Vreemd vermogen	nvt	nvt
Resultaat voor bestemming	nvt	nvt
Verrekend met bijdrage gemeente	nvt	nvt

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
	budget	91.567	91.567	91.567	91.567
88.096	bijdrage	85.200	86.600	93.400	94.600

Actuele risico's	:	n.v.t.
Gezamenlijke doelen	:	Terugdringen ongeoorloofd verzuim en voorkomen van voortijdig schoolverlaten plus realiseren herplaatsingen
Heemsteedse doelen	:	idem
Heemsteedse aandachtspunten	:	idem

Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland

Vorm samenwerking	:	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Samenwerkingspartners	:	Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort
Onderwerp	:	Verkeer en vervoer: vanuit een Regionaal Mobiliteitsfonds voorbereiden en uitvoeren van mobiliteitsprojecten met regionaal belang.
Aard samenwerking	:	Beleidsafstemming en gezamenlijke uitvoering
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder Ruimtelijke Ordening
Zeggenschap	:	Projectvoorstellen worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raden van de deelnemers. Goedkeuring vindt plaats bij akkoord van meerderheid van de raden. In alle gevallen moet de raad waar het project zich bevindt in ieder geval akkoord zijn.
Motieven voor oprichting	:	Bereiken hoger ambitieniveau: samen meer realiseren, o.a. dankzij sterkere lobby. Gezamenlijk optrekken in grensoverschrijdende projecten.
Informatiedocumenten	:	Eens per kwartaal informeert de stuurgroep de raden met een rapportage waarin de planning, budget en eventuele risico’s staan. Daarnaast is er een jaarplan (ontwerp en realisatie). Hierin wordt het verloop van het fonds gepresenteerd.

Sturingsmomenten raad	:	Bij de rapportage en het (ontwerp) jaarplan. Tevens bij nieuwe projecten.
Uittredingsmogelijkheid	:	Uittreding is mogelijk met een opzegtermijn van minimaal één jaar. Verplichtingen die voortvloeien uit reeds genomen besluiten over projecten moeten worden nagekomen. Hiervoor wordt een onafhankelijke registeraccountant ingehuurd.
Financiële bijdrage	:	De vier deelnemende gemeenten storten jaarlijks een bijdrage in het fonds, gerelateerd aan het aantal inwoners in het jaar van oprichting van de GR (2013). Er is sprake van een vaste jaarlijkse bijdrage vanaf 2020.

Stand mobiliteits-fonds per 31 december * :

2022	2023	2024	2025	2026
7.454.250	7.360.250	7.266.250	4.512.250	4.858.250

* er is geen balans opgenomen in de(ontwerp)jaarplannen maar het verloop van het fonds wordt gepresenteerd. Daarom wordt hier volstaan met de stand van het fonds per 31 december van het boekjaar.

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
190.000	190.000	190.000	190.000	190.000	190.000

Actuele risico's	:	Er worden geen bijzondere risico's onderkent door de GR.

GR Digitale informatievoorziening

Vorm samenwerking	:	Centrumgemeenteconstructie (GR)
Samenwerkingspartners	:	Gemeente Heemstede (centrumgemeente) en Bloemendaal
Onderwerp	:	Bedrijfsvoering: automatisering en informatisering
Aard samenwerking	:	Delen van hulpbronnen
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Portefeuillehouder informatievoorziening
Zeggenschap	:	De raad, het college en de burgemeester van de deelnemende gemeenten, ieder voor zover zij bevoegd zijn.
Motieven voor oprichting	:	Efficiënter werken en organisatorische voordelen.
Informatiedocumenten	:	Bij de Planning en Control documenten.

Sturingsmomenten raad	:	Geen, anders dan standaardinstrumenten zoals het stellen van vragen en het aannemen van moties.
Uittredingsmogelijkheid	:	Een gemeente kan tot uittreding besluiten. De desbetreffende gemeente kan niet eerder dan minimaal 2 jaar per 31 december na aanzegging uittreden.
Financiële bijdrage	:	De verdeling van de kosten gaat op basis van het inwoneraantal per 1 januari, Heemstede 54% en Bloemendaal 46%.
Jaarverslag	:	GR DIT maakt deel uit van de gemeente Heemstede en publiceert geen eigen balans. GR DIT legt verantwoording af aan de deelnemende gemeenten via het jaarverslag over het afgelopen jaar.

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026

Actuele risico's	:	
Gezamenlijke doelen	:	Het inzetten en beheer van automatisering en informatisering zo efficiënt mogelijk uitvoeren.
Heemsteedse doelen	:	idem
Heemsteedse aandachtspunten	:	idem

Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid

Vorm samenwerking	:	Centrumgemeenteconstructie (GR)
Samenwerkingspartners	:	Gemeenten Heemstede, Bloemendaal (centrumgemeente) en Zandvoort
Onderwerp	:	Financiën: heffen en innen van belastingen en Waardering onroerende zaken
Aard samenwerking	:	Gezamenlijke uitvoering en delen van hulpbronnen (Shared Services)
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder Financiën in de Stuurgroep GBKZ
Zeggenschap	:	Onbepaald, in de GR zijn geen afspraken gemaakt over stemverhoudingen in de Stuurgroep. Bevoegdheid tot vaststellen financieel en fiscaal beleid ligt bij individuele gemeenten.
Motieven voor oprichting	:	Efficiënter werken en organisatorische voordelen
Informatiedocumenten	:	Bedrijfsplan (elk jaar bij de start van nieuw kalenderjaar) Jaarverslag (halverwege elk jaar)

		Managementrapportage (elk jaar in het najaar)
Sturingsmomenten raad	:	Geen, anders dan standaardinstrumenten zoals het stellen van vragen en het aannemen van moties.
Uittredingsmogelijkheid	:	Uittreding is alleen mogelijk met een opzegtermijn van twee jaar. De financiële gevolgen van uittreding zijn voor rekening van de uittredende gemeente.
Financiële bijdrage	:	Op basis van het inwoneraantal en het aantal aanslagregels vormt Heemstede ongeveer 35% van het totaal van deze GR. De bijdrage aan de GBKZ is opgenomen inclusief proces- en griffiekosten en geïnde kosten en rente van dwangbevelen.
Jaarverslag	:	GBKZ maakt deel uit van de gemeente Bloemendaal en publiceert geen eigen balans. GBKZ legt verantwoording af aan de deelnemende gemeenten via het jaarverslag over het afgelopen jaar.

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
787.525	739.821	844.041	844.041	844.041	844.041

Actuele risico's	:	n.v.t.
Gezamenlijke doelen	:	Heffing en invordering van belastingen zo efficiënt mogelijk doen.
Heemsteedse doelen	:	idem
Heemsteedse aandachtspunten	:	idem

Stedin Groep

Vorm samenwerking	:	NV
Samenwerkingspartners	:	In totaal zijn 44 Nederlandse gemeenten aandeelhouder.
Onderwerp	:	Netwerkbedrijf energie
Aard samenwerking	:	Historisch gegroeid na samengaan Energiebedrijf Zuid Kennemerland met Eneco. Eind januari 2017 is de Eneco Groep gesplitst om te voldoen aan de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) waardoor per 31 december 2017 twee bedrijven zijn ontstaan: Eneco Groep en Stedin Groep.
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder Financiën in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).
Zeggenschap	:	0,9% van de stemmen.
Motieven voor oprichting	:	Aandeelhouderschap is historisch gegroeid.

Informatiedocumenten	:	Via de reguliere P&C cyclus
Sturingsmomenten raad	:	Geen, anders dan standaard-instrumenten zoals het stellen van vragen en aannemen van moties.
Uittredingsmogelijkheid	:	De aandelen van Stedin mogen alleen in publieke handen zijn.
Financieel belang	:	44.795 aandelen en 3.744 cumulatief preferente aandelen.

Jaarverslag :

	2020	2021
Eigen vermogen	2.891.000.000	3.270.000.000
Vreemd vermogen	4.681.000.000	4.912.000.000
Resultaat na belasting	42.000.000	21.000.000
Dividend	30.000.000	3.600.000

Dividend Heemstede :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
185.500	256.500	54.000	54.000	54.000	54.000

Actuele risico's	:	De actuele risico's staan beschreven in het jaarverslag 2021op bladzijde 102. Stedin heeft maatregelen genomen om de gevolgen van risico's te minimaliseren. Voor Heemstede zijn de risico's niet groot.
Heemsteedse aandachtspunten	:	Het dividend wordt altijd een jaar later uitgekeerd. Het dividend over 2022 wordt in 2023 uitgekeerd en daarom ook in 2023 in de begroting van Heemstede opgenomen. Heemstede bezit zowel normale als cumulatief preferente aandelen. Over 2021 is alleen een bedrag voor de preferente aandelen uitgekeerd. Vanaf 2023 houden we ook alleen rekening met ontvangst van dividend op deze preferente uitkeringen.

Bank Nederlandse Gemeenten

Vorm samenwerking	:	NV
Samenwerkingspartners	:	Alle gemeenten, provincies en Rijksoverheid
Onderwerp	:	Financiën
Aard samenwerking	:	Historisch gegroeid aandeelhouderschap
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder Financiën in Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA)

Zeggenschap	:	0,2% van de stemmen
Motieven voor oprichting	:	Financiering voor gemeenten
Informatiedocumenten	:	Via reguliere P&C-cyclus
Sturingsmomenten raad	:	Geen, anders dan standaard-instrumenten zoals het stellen van vragen en aannemen van moties.
Uittredingsmogelijkheid	:	Uittreden is geregeld in de Statuten. Mogelijkheden tot overdragen aandelen worden hierdoor beperkt.
Financiële bijdrage	:	Er is geen financiële bijdrage voor deelname in de NV. De gemeente Heemstede heeft een financieel belang van 122.421 aandelen à € 2,50 nominaal.

Jaarverslag :

	2020	2021
Eigen vermogen	5.097.000.000	5.062.000.000
Vreemd vermogen	155.262.000.000	143.995.000.000
Resultaat voor bestemming	221.000.000	236.000.000
Dividend	101.000.000	127.000.000

Dividend Heemstede* :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
324.416	228.900	279.000	279.000	279.000	279.000

* het dividend wordt 1 jaar later uitgekeerd en begroot. Het bedrag over 2022 wordt ontvangen in 2023 en wordt ook het 2023 in de begroting van Heemsteden geraamd.

Actuele risico's	:	De risico's van de BNG staan beschreven in het jaarverslag 2021 op bladzijde 47 en volgende. De BNG neemt maatregelen om de gevolgen van de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor Heemstede hebben de risico's geen gevolgen.
Heemsteedse aandachtspunten	:	Door wijzigingen in de netto winst kan de hoogte van het dividend dat Heemstede ontvangt fluctueren.

Meerlanden

Vorm samenwerking	:	NV
Samenwerkingspartners	:	Aalsmeer, Bloemendaal, Diemen, Haarlemmermeer, Heemstede, Hillegom, Lisse, Noordwijk
Onderwerp	:	Afvalinzameling en –verwerking, onderhoud openbare ruimte

Aard samenwerking	:	Dienstverleningsovereenkomsten inzake afvalinzameling en –verwerking en onderhoud openbare ruimte
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	Wethouder Bestuur en Economie
Zeggenschap	:	Heemstede heeft 12.019 aandelen en 1 transtie-aandeel. In totaal is dat 8,39% (het transitie-aandeel telt niet mee in de zeggenschap) op 1 januari 2022.
Motieven voor oprichting	:	Efficiënt werken, verminderen risico's en kwetsbaarheid.
Informatiedocumenten	:	Meerlanden legt de begroting en de jaarrekening ter goedkeuring voor aan de AVA. De jaarrekening bevat onder meer het voorgestelde dividend per aandeel. De raadscommissie ontvangt alle collegebesluiten over de dienstverleningsovereenkomst. (DVO) en voorgenomen wijzigingen in de statuten.
Sturingsmomenten raad	:	Advies aan college over verlenging DVO, wijzigingen in de statuten of besluitvorming in de AVA van Meerlanden.
Uittredingsmogelijkheid	:	Verkoop van de aandelen (geregeld in de statuten van Meerlanden). Onder meer vanwege de aanwezigheid van de Milieustraat in Heemstede is uittreding gecompliceerd.
Financiële bijdrage	:	Er is geen financiële bijdrage voor deelname in de NV maar er wordt betaald voor de dienstverlening op basis van de overeenkomsten voor afval en onderhoud in de openbare ruimte. De balanswaarde van de aandelen die Heemstede in Meerlanden houdt bedraagt € 901.426 (€ 75 per aandeel en de registratiewaarde van € 1 voor het transitie-aandeel). Het transitie-aandeel is onder leningen aan deelnemingen gerangschikt met een waarde van € 1.446.558. Dit bedrag ontvangt Heemstede in porties van 20% per jaar terug vanaf 2026.

Jaarverslag :

	2021 (rekening)	2022 (begroting)
Eigen vermogen	31.265.000	37.119.000
Vreemd vermogen	31.203.759	28.796.000
Netto resultaat na belastingen	2.600.000	2.348.000
Dividend	1.350.000	1.567.000

Dividend Heemstede * :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026
106.900	122.700	125.400	122.400	132.300	132.300

* het dividend wordt altijd 1 jaar later uitgekeerd en begroot. Het bedrag 2021 wordt dus ontvangen in 2022 door Heemstede en in 2022 in de Heemsteedse begroting opgenomen.

Actuele risico's	:	Meerlanden beschrijft de risico's op pagina 69 van de rekening 2021 en heeft een uitgebreid risicomanagement volgens het model "three lines of defence". Het risico voor Heemstede is beperkt.

Stichting Openbaar Onderwijs Zuid-Kennemerland (STOP)Z)

Vorm samenwerking	:	Stichting
Samenwerkingspartners	:	Gemeenten Heemstede, Bloemendaal en Zandvoort
Onderwerp	:	Openbaar onderwijs
Aard samenwerking	:	Verzelfstandiging openbaar onderwijs
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	n.v.t.
Zeggenschap	:	Bij ernstige taakverwaarlozing of functioneren in strijd met de wet kan de gemeenteraad zelf in het bestuur voorzien
Motieven voor oprichting	:	Op afstand zetten openbaar onderwijs
Informatiedocumenten	:	Begroting, jaarstukken, terugkoppeling bestuurlijke overleggen
Sturingsmomenten raad	:	Benoeming leden raad van toezicht en ingrijpen bij taakverwaarlozing
Uittredingsmogelijkheid	:	Gemeenteraad kan besluiten het bestuur van één of meerdere scholen weer op zich te nemen.
Financiële bijdrage	:	n.v.t.

Jaarverslag :

	2021	2022
Eigen vermogen	€ 1.299.000	€ 2.385.966
Vreemd vermogen	€ 2.853.563	€ 2.483.261
Resultaat voor bestemming	€ 1.087.027	
Verrekend met bijdrage gemeente	n.v.t.	n.v.t.

Bijdrage versus begroting :

Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
2021	2022	2023	2024	2025	2026

Actuele risico's	:	n.v.t.
Gezamenlijke doelen	:	Instandhouding openbaar onderwijs in Heemstede

Heemsteedse doelen	:	idem
Heemsteedse aandachtspunten	:	n.v.t.

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland

Vorm samenwerking	:	Stichting
Samenwerkingspartners	:	Alkmaar, Beverwijk, Bloemendaal, De Ronde Venen, Diemen, Heemskerk, Heemstede, Hillegom, Lisse, Noordwijk, Ouder-Amstel, Teylingen, Uithoorn, Velsen, OVER-gemeenten (Oostzaan en Wormerland)
Onderwerp	:	Inkoop en aanbesteding
Aard samenwerking	:	Gezamenlijke uitvoering en delen van hulpbronnen
Vertegenwoordigers in bestuursorganen	:	De gemeentesecretaris van Heemstede maakt deel uit van het algemeen bestuur van stichting RIJK.
Zeggenschap	:	1 van de 16 stemmen in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kan uit buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk hun mening te uiten.
Motieven voor oprichting	:	Creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Informatiedocumenten	:	Begroting en jaarverslag
Sturingsmomenten raad	:	Geen behalve het stellen van vragen en aannemen van moties.
Uittredingsmogelijkheid	:	Beëindiging van de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente Heemstede en stichting RIJK kan door elk der partijen met inachtneming van een opzegtermijn van twee jaar.
Financiële bijdrage	:	De bijdragen van de 16 deelnemende gemeenten worden gebaseerd op de hoeveelheid dagen werk die afgenomen wordt bij stichting RIJK.

Jaarverslag :

	2020 (jaarverslag 2021)	2021 (jaarverslag 2021)
Eigen vermogen	1.308.182	1.084.199
Vreemd vermogen	399.071	897.378
Resultaat voor bestemming	592.010	274.200
Verrekend met bijdrage gemeente	0	405.431

Bijdrage versus begroting	:	Realisatie	Begroting	Meerjarenraming			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
		216.922	216.410	216.410	216.410	216.410	216.410

Actuele risico's	:	In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting van stichting RIJK staan de risico's geïnventariseerd. Het uittreden van deelnemers en langdurig ziekteverzuim zijn voor de stichting de grootste risico's.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Faciliterend grondbeleid

Het grondbeleid kan grote financiële risico's voor de financiële positie met zich meebrengen, wanneer de gemeente besluit een grondpositie in te nemen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bij grondbeleid wordt onderscheid gemaakt tussen actief en faciliterend grondbeleid. Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf grond verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Bij faciliterend grondbeleid stelt de gemeente voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van derden, bijvoorbeeld projectontwikkelaars. In dat geval stelt de gemeente de planologische grenzen vast van de ontwikkelingsmogelijkheden. Projectontwikkelaars en andere initiatiefnemers zijn gebonden aan de planologische grenzen die worden vastgelegd in structuurvisies en bestemmingsplannen.

Heemstede kent geen grote uitbreidingslocaties. Er is sprake van faciliterend grondbeleid. De uitvoering van de diverse projecten wordt overgelaten aan private partijen. Hiermee worden de financiële risico's voor de gemeente ondervangen.

De gemeente houdt de regie over de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen via de bestemmingsplannen. Na inwerkingtreden van de Omgevingswet zullen de bestemmingsplannen geleidelijk worden vervangen door een Omgevingsplan voor de gemeente. In 2023 wordt gewerkt aan de opstelling van een Omgevingsvisie. Voor wat betreft het grondbeleid zal de lijn van het faciliterend grondbeleid in beginsel worden voortgezet.

Kostenverhaal bij ruimtelijke ontwikkelingen

Het kostenverhaal (verhaal van de door de gemeente te maken exploitatiekosten in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling (woningbouwplan), zoals bijvoorbeeld de kosten voor de herinrichting van de openbare ruimte) kan de gemeente zowel langs publiekrechtelijke (via een exploitatieplan) als privaatrechtelijke weg (via een anterieure overeenkomst) regelen. In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het kostenverhaal verplicht gesteld (in de praktijk wordt gesproken over de Grondexploitatiewet (Grex-wet) dat in feite een onderdeel van de Wro is). Een exploitatieplan is verplicht, tenzij het kostenverhaal anderszins (bijvoorbeeld door een overeenkomst) is verzekerd. Bij de Heemsteedse ontwikkelingen is en wordt het kostenverhaal via privaatrechtelijke (anterieure) overeenkomsten geregeld.

Beleid uitgifte gemeentegrond

Heemstede heeft relatief weinig uitgeefbare grond in haar bezit. Het aantal uitgiftes van gemeentegrond is dan ook beperkt. Het gaat dan meestal om snippergroen. Volgens het door de raad vastgestelde gronduitgiftebeleid wordt snippergroen verkocht als het gaat om niet-strategisch en niet-functioneel openbaar groen dat niet bepalend is voor de verkavelingsopzet en het bijbehorend groen beeld, en er geen kabels en leidingen in het desbetreffende perceel liggen. Op de bijbehorende uitgiftekaarten zijn de voor uitgifte vatbare gronden aangegeven. Snippergroen wordt verkocht op aanvraag. Door de verkoop van deze stroken groen kunnen de onderhoudskosten voor de gemeente worden teruggebracht. Tot december 2016 werd een basisgrondprijs gehanteerd van € 150 per m^2 (kosten koper). Voor percelen boven de 50 m^2 werd de prijs bepaald op basis van taxatie. In december 2016 is besloten in alle gevallen van gronduitgifte de grondprijs door middel van taxatie te bepalen (B&W besluit "Kader gemeentelijke vastgoedtransacties" 19 december 2016, B-stuk).

Overzicht projecten in uitvoering.
Bij onderstaande projecten is sprake van faciliterend grondbeleid.

Projecten in uitvoering	Stand van zaken
Princenbuurt (Patrijzenlaan e.o.)	Vanuit initiatiefnemers is het verzoek gekomen om op de percelen Patrijzenlaan 21 en Glipperweg 64 – 72 nieuwbouw te realiseren. Voor de realisatie van de nieuwe woningen, tuinen en openbare ruimte is gemeentegrond nodig. In 2021 heeft zich een nieuwe initiatiefnemer bij de gemeente gemeld. In 2022 hebben de partijen de (verkoop)overeenkomsten getekend en wordt de grond overgedragen aan de ontwikkelaar. De start van de bouw is gepland voor 2023. Na de oplevering van de woningen zal de openbare ruimte worden overgedragen aan de gemeente.

Daarnaast heeft de gemeente een eerste recht van koop op het terrein van de voormalige rioolwater-zuiveringsinstallatie aan de Cruquiusweg. Het terrein is getaxeerd op € 2.260.000. In 2023 onderzoeken we de mogelijkheden voor woningbouw voor dit terrein.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten							
0	Bestuur en ondersteuning	16.431	16.874	19.432	20.393	21.486	22.156
1	Veiligheid	2.122	2.389	2.502	2.500	2.499	2.458
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	5.391	5.867	6.391	6.799	6.879	6.941
3	Economie	430	302	337	337	337	337
4	Onderwijs	3.277	2.704	3.336	3.805	3.912	4.020
5	Sport, cultuur en recreatie	7.088	5.493	6.426	6.444	6.378	6.384
6	Sociaal domein	23.322	24.331	23.787	24.045	23.867	23.704
7	Volksgezondheid en milieu	8.002	8.458	9.217	9.181	9.321	9.442
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.584	1.632	2.133	2.019	1.969	1.969
	Totaal Lasten	68.649	68.050	73.562	75.522	76.647	77.410
Baten							
0	Bestuur en ondersteuning	-49.518	-51.022	-54.265	-56.152	-57.655	-54.990
1	Veiligheid	-15	-6	-6	-6	-6	-6
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-206	-150	-139	-139	-139	-139
3	Economie	-172	-57	-177	-177	-177	-177
4	Onderwijs	-956	-174	-112	-92	-92	-92
5	Sport, cultuur en recreatie	-2.513	-514	-1.274	-1.232	-1.232	-1.232
6	Sociaal domein	-7.310	-6.148	-6.090	-6.090	-6.205	-6.232
7	Volksgezondheid en milieu	-7.811	-8.481	-9.049	-9.269	-9.439	-9.575
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.073	-895	-690	-682	-682	-682
	Totaal Baten	-69.574	-67.447	-71.801	-73.838	-75.626	-73.123
	Saldo voor resultaatbestemming	-925	603	1.761	1.684	1.021	4.287
Storting in reserve							
0	Bestuur en ondersteuning	4.039	2.648	0	0	0	0
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	13.100	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	911	247	0	0	0	0
6	Sociaal domein	0	1.000	0	279	280	256
7	Volksgezondheid en milieu	326	0	0	0	0	0
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0	822	0	0	0	0
	Totaal Storting in reserve	18.376	4.716		279	280	256

Onttrekking aan reserve							
0	Bestuur en ondersteuning	-16.051	-4.448	-315	-597	-523	-499
1	Veiligheid	0	-130	0	0	0	0
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-41	-91	-241	-450	-521	-570
4	Onderwijs	0	0	-486	-740	-679	-679
5	Sport, cultuur en recreatie	-1.058	-1.032	-188	-120	-105	-55
6	Sociaal domein	-94	-1.125	-280	-280	-280	-256
7	Volksgezondheid en milieu	-160	-90	-210	0	0	0
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-47	-34	-115	-55	-55	-55
	Totaal Onttrekking aan reserve	-17.450	-6.951	-1.835	-2.241	-2.163	-2.113
	Saldo toevoeging/onttrekking	925	-2.234	-1.835	-1.963	-1.883	-1.857
	Saldo na resultaatbestemming	0	-1.632	-74	-279	-862	2.429

Onderstaand een nadere uitsplitsing van de algemene dekkingsmiddelen (taakvelden 0.4 t/m 0.8) opgenomen als onderdeel van programma 0.

Lasten (x € 1.000)	rekening	begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	433	402	483	483	483	483
Algemene uitkering	75	81	92	92	92	92
Het saldo van de financieringsfunctie	-11	0	0	0	0	0
Overhead	12.888	11.566	12.913	12.932	13.006	12.781
Onvoorzien	20	20	20	20	20	20
Overige algemene dekkingsmiddelen	634	186	826	1.873	2.940	3.941
Totaal	14.039	12.255	14.334	15.400	16.541	17.317

Baten (x € 1.000)	rekening	begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	7.389	7.396	8.120	8.120	8.120	8.120
Algemene uitkering	35.890	38.570	40.910	42.745	44.262	41.498
Dividend	615	625	458	455	465	465
Het saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	0	0	0
Overhead	3.646	1.916	2.184	2.171	2.210	2.309
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.463	3	3	3	3	3
Totaal	49.003	48.510	51.675	53.494	55.060	52.395
Totaal	-34.964	-36.255	-37.341	-38.094	-38.519	-35.078

Overzicht van incidentele baten en lasten

In het overzicht van incidentele baten en lasten komen eenmalige budgetten voor. Hiervan is duidelijk dat het om incidentele lasten gaat.
Daarnaast zijn er ook budgetten de meerjarig zijn opgenomen omdat ze een tijdelijk karakter hebben. Op het moment dat in het tijdsbestek van de meerjarenraming deze budgetten een einddatum hebben noemen we ze incidenteel.

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026
Exploitatie				
Incidentele lasten				
0 Bestuur en ondersteuning	**865**	**488**	**631**	**554**
Applicaties en informatievoorziening	151	168	260	474
Inhuur tlv personeelsbudget (flexibele schil)	200			
Lokale democratie Heemstede maakt het mogelijk	50	50	50	50
Lokale democratie proces en communicatie	30	30	30	30
Lokale democratie stimulering			51	
Pluspakket Heemstede	40	40	40	
Regionale samenwerking ZK	194			
Werving en selectie	200	200	200	
1 Veiligheid	**42**	**42**	**42**	
Openbare orde en veiligheid	42	42	42	
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**50**	**50**	**50**	**50**
strategie en uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie	50	50	50	50
4 Onderwijs	**527**	**740**	**679**	**679**
Brede impuls combinatiefuncties	20			
Doorbelasting basisonderwijs	1			
Doorbelasting gymlokalen	2			
Doorbelasting leerlingenvervoer	3			
Doorbelasting openb. Basisonder. Algemeen	3			
Doorbelasting overige lokaal best. Zaken	5			
Doorbelasting peuterspeelzalen	3			
Doorbelasting voortgezet onderwijs	3			
Huisvesting bijz basisow kaplasten+portocabins NB	486	740	679	679
5 Sport, cultuur en recreatie	**121**	**35**		
Doorbelasting beeldende kunst	2			
Doorbelasting bibliotheek	5			
Doorbelasting gem. sportaccommodaties	4			
Doorbelasting monumenten	2			

		2023	2024	2025	2026
Exploitatie					
	Doorbelasting overig cultuur en recreatie	7			
	Doorbelasting overige sportaccommodaties	3			
	Gemeentelijke sportaccommodaties	29			
	Overige cultuur en recreatie	35	35		
	Wandelplaatsen en plantsoenen	34			
6	**Sociaal domein**	**75**	**56**	**10**	**10**
	Doorbelasting kinderdagverblijven/naschoolse opv.	4			
	Doorbelasting maatschappelijke begeleiding	3			
	Doorbelasting St.WIJ Heemstede	10			
	Maatschappelijke begeleiding	30	30		
	Veranderopgave inburgering (ondertussengelden)	4	2	1	1
	Verhuis- en inrichtingskosten ouderen	15	15		
	WMO 2007 Loket wonen, zorg en welzijn	9	9	9	9
7	**Volksgezondheid en milieu**	**57**			**42**
	Centrum voor jeugd en gezin	4			
	Doorbelasting gezondheidszorg	3			
	Klimaatakkoord en energietransitie	50			
	Riolen - planvorming				42
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**130**	**50**		
	Bestemmingsplannen	130	50		
Totaal	**Incidentele lasten**	**1.866**	**1.460**	**1.412**	**1.335**
Incidentele Baten					
0	**Bestuur en ondersteuning**	**-240**	**-77**	**-120**	**-218**
	GRIT - opbrengsten Bloemendaal	-69	-77	-120	-218
	Regionale samenwerking ZK	-171			
4	**Onderwijs**	**-20**			
	Brede impuls combinatiefuncties	-20			
5	**Sport, cultuur en recreatie**	**-42**			
	Uitkering SPUK sport	-42			
Totaal	**Incidentele Baten**	**-302**	**-77**	**-120**	**-218**
Totaal	**Exploitatie**	**1.564**	**1.383**	**1.292**	**1.117**
Reserves					
Incidentele toevoeging reserve					
6	**Sociaal domein**		**279**	**280**	**256**
	Onttrekking reserve BUIG		279	280	256
Totaal	**Incidentele toevoeging reserve**		**279**	**280**	**256**

		2023	2024	2025	2026
Incidentele onttrekking reserves					
0	**Bestuur en ondersteuning**	**-134**	**-415**	**-342**	**-318**
	Best.res.dek.div.verlies.wijz.kap.struc.Meerlanden	-69	-72	-62	-62
	Mutatie reserve Coronacrisis	-65	-65		
	Mutaties algemene reserve		-279	-280	-256
4	**Onderwijs**	**-486**	**-740**	**-679**	**-679**
	Storting best.res.IHP basisscholen	-486	-740	-679	-679
5	**Sport, cultuur en recreatie**	**-150**	**-82**	**-67**	**-17**
	Onttrekking reserve WMO	-135	-67	-67	-17
	Reserve verhuis- en inrichtingskosten ouderen	-15	-15		
6	**Sociaal domein**	**-280**	**-280**	**-280**	**-256**
	Onttrekking reserve BUIG	-280	-280	-280	-256
7	**Volksgezondheid en milieu**	**-210**			
	Bestem.res.Duurzaam Heemstede	-166			
	Mutaties reserve begraafplaats	-44			
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**-60**			
	Onttrekking reserve impl.omgevingswet	-60			
Totaal	**Incidentele onttrekking reserves**	**-1.319**	**-1.517**	**-1.368**	**-1.270**
Totaal	**Reserves**	**-1.319**	**-1.239**	**-1.088**	**-1.014**
	Totaal incidenteel	**245**	**144**	**204**	**103**

Toelichting

Applicaties en informatievoorziening

In programma 0 hebben we voor het meerjarig vervangingsplan van de bedrijfsapplicaties voor vier jaar budgetten opgenomen. De implementatie van vervanging van de bedrijfsapplicaties gaan over een periode van 2023 tot en met 2026. De uitvoering van de digitale informatievoorziening en ICT wordt voor zowel Heemstede als Bloemendaal gedaan. We verdelen de kosten op basis van inwoneraantal tussen de twee gemeenten.

Inhuur ten laste van het personeelsbudget (flexibele schil)

In programma 0 zit het grootste eenmalig budget de uitvoeringskracht voor nieuwe ontwikkelingen. Het gaat hier om extra inzet om de opgaven waarvoor we staan uit te kunnen voeren.

Lokale democratie

Een van de speerpunten van deze raadsperiode is het versterken van de lokale democratie. Het doel is om de inwoners en vooral de jeugd te betrekken bij de politieke keuzes voor onze gemeente.

Pluspakket Heemstede

Voor het ontwikkelen en digitaliseren van de financiële administratie wordt in drie jaar extra ingezet.

Regionale samenwerking ZK
In 2021 is het Convenant Governance samenwerking Zuid-Kennemerland vastgesteld. De regisseur hiervoor is in dienst bij Heemstede. De kosten (€ 194.000) van de regisseur met ondersteuning worden met de andere deelnemers gedeeld. De bijdrage van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem en Zandvoort is € 171.000. Eind 2023 wordt geëvalueerd of dit structureel wordt doorgezet.

Werving en selectie
Vanwege de krapte in de arbeidsmarkt gaan we in drie jaar een trainee-traject inrichten. Op deze manier verwachten we het vertrek van collega's die met pensioen gaan op te vangen.

Openbare orde en veiligheid
Vanwege verminderde capaciteit van de politie en een vergrote focus op de thema's jeugd en ondermijning wordt er meer gevraagd van de handhaving. Hiervoor is drie jaar incidenteel budget voor het inhuren van een extra BOA gewenst.

Strategie en uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie
Voor de periode 2023 tot en met 2026 is € 50.000 per jaar nodig voor het aanpakken van water gerelateerde knelpunten die niet onder de zorgplicht voor hemelwater vallen.

Huisvesting bijzonder basisonderwijs portocabins
Voor de onderwijshuisvesting zijn tijdelijk portocabins geplaatst zodat de nieuwbouw kan plaatsvinden. De huur wordt gedekt uit een bestemmingsreserve die hiervoor en voor kapitaallasten is ingesteld.

Gemeentelijke sportaccommodaties
In het meerjarenplan willen we een keuze maken tussen renovatie en nieuwbouw van sporthal en zwembad. Hiervoor huren wij een materiedeskundige in. De materiedeskundige start al in 2022. Hierbij wordt de inzet voor 2023 geraamd.

Verstevigen culturele infrastructuur
Met deze wijziging wordt de versteviging van de culturele infrastructuur structureel ingebed (producten: beleef Heemstede, kleine subsidie culturele partners en cultureel evenement). Deze uitgaven op programma 6 worden gedekt met een onttrekking aan de coronareserve op programma 0.

Wandelplaatsen en plantsoenen
Uit de nota ecologie wordt in 2023 eenmalig een bedrag van € 34.000 beschikbaar gesteld voor het vergroenen van plantsoenen en speellocaties en voor faunapassages.

Maatschappelijke begeleiding
De aanpak eenzaamheid vanwege corona die moet leiden tot een inclusieve samenleving wordt met deze claim voor 2023 en 2024 gecontinueerd. Deze claim wordt gedekt uit de coronareserve. De lasten worden geraamd in programma 6. De dekking van deze lasten door middel van een onttrekking aan de coronareserve is geraamd in programma 0.

Verhuis- en inrichtingskosten
In de voorjaarsnota 2021 is een reserve gevormd voor de kosten van het deel nemen aan de ‘regeling ouder worden en prettig wonen’ en de inzet van de verhuiscoaching voor kwetsbare ouderen. Hierbij wordt voor 2023 en 2024 € 15.000 geraamd voor de inzet.

Klimaatakkoord en energietransitie
In 2023 gaan we op expeditie en verkennen we welk robuust project inwoners inzicht geeft, stimuleert en inspireert om zelf aan de slag te gaan met energiebesparing en nieuwe vormen van energieopwekking ("energielab. Heemstede"). Voor de verkenning wordt eenmalig budget opgenomen.

Riolen
In 2023 wordt eenmalig budget onder planvorming riolen voor de opstelling van een nieuw programma water (€ 30.000) en de actualisatie van het grondwaterbeleids- en beheerplan (€ 12.000) opgenomen.

Bestemmingsplannen
In 2023 en 2024 wordt een budget van € 50.000 voor een projectleider opgenomen en in 2023 voor incidentele bestemmingsplannen (flitsbezorgers, steigers/ligplaatsen en ondergronds bestemmingsplan) een bedrag van € 80.000.

Brede impuls combinatiefuncties
In het schooljaar 2023 wordt de uitvoering van de combinatiefunctie met inzet van de rijkssubsidieregeling Brede Impuls combinatiefuncties voortgezet.

Inzet Beschermd wonen
Voor de voorbereiding van de decentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar individuele gemeenten is extra inzet geraamd. Dit budget wordt gedekt uit de reserve sociaal domein.
De totale kosten van € 64.000 zien we terug verdeeld over de programma's 4 (€ 21.000), 5 (€ 23.000), 6 (€ 17.000) en 7 (€ 3.000).

Reserve BUIG
De onttrekkingen uit de reserve BUIG betreffen de tekorten op de bijstandsuitkeringen. Conform de nota reserves en voorzieningen dekken we dat uit de reserve BUIG. Als de reserve BUIG niet meer toereikend is om de tekorten op de bijstandsuitkeringen te dekken, zal deze conform bestaand beleid worden aangevuld vanuit de algemene reserve.

Investeringen

Investeringsprogramma begroting 2023 exclusief BTW, tenzij BTW een kostenpost is		jaarschijf 2022				
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
1	Vervanging auto handhaving (15-JGR-8)	37.000			37.000	
2	Reconstructie van den Eijndekade (VB aangevraagd 2021)	120.000			120.000	20.000
2	Hellingbanen fietsers Cruquiusbrug	75.000			75.000	
2	Groot onderhoud Heemsteedse Dreef Noord	187.000	187.000		-	
2	Vervangen gesloten bestelwagen (42-VZ-LF)	37.000			37.000	
2	Brug Van der Weidenlaan	20.000			20.000	
2	Brug Joh. Rosenkrantzlaan	73.000			73.000	
2	Brug Anna Teding van Berkhoutpad	35.000			35.000	
2	Renovatie openbare verlichting 2022	260.000			260.000	
2	Steiger Esdoornkade	11.000			11.000	
2	Beschoeiingen 2022 (VB geactiveerd 2021)	745.000			745.000	75.000
5	Vervangen bomen Molenlaan	65.000			65.000	
5	Laanbomen Denijslaan fase II	35.000			35.000	
5	Actieplan spelen 2022	190.400			190.400	
7	Vervangen drainage Dinkelpad	25.000			25.000	
7	Vervangen paden begraafplaats	236.000			236.000	
7	Vervanging tractor begraafplaats (Kubota B2410)	55.000			55.000	
	totaal domein ruimte 2022	**2.206.400**	**187.000**	**-**	**2.019.400**	**95.000**
	waarvan rioolinvesteringen	*25.000*	-	-	*25.000*	-
0	Vervangen P&O systeem	80.000			80.000	
0	Vervangen printers/plotters/scanners GRIT	48.000			48.000	
0	Vervanging HIYOD laptops (ipv BYOD)	450.000			450.000	
0	Vervangen dubbele schermen en toetsenborden	80.000			80.000	
0	Vervanging HYOD smartphones (ipv BYOD)	245.000			245.000	
0	Vervangen Core componenten	132.000			132.000	
0	Telefonie KCC	75.500			75.500	
4	Nieuwbouw Nicolaas Beetsschool	1.218.238			1.218.238	
4	Verbouwing Crayenesterschool	312.915			312.915	
4	Verbouwing Overboslaan 28-32	300.000			300.000	
5	Alliance hockeyveld 1	304.026		52.765	251.261	
	totaal overige domeinen 2022	**3.245.679**	**-**	**52.765**	**3.192.914**	**-**
	Totaal 2022 - I	**5.452.079**	**187.000**	**52.765**	**5.212.314**	**95.000**

Nog niet aangevraagde investeringen 2019:						
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
2	Heemsteedse Dreef (Wagenaarlaan-Wipperplein) incl geluidsarm asfalt	470.000	470.000		-	
2	Verkeersveiligheidsmaatregelen Binnenweg (kruisingen, snelheid)	50.000			50.000	
2	Verbeteringsmaatregelen Provinciënlaan (kruispunt Provinciënlaan-Kerklaan)	50.000			50.000	
7	Vervangen vijzelgemaal Eykmanlaan	102.600			102.600	
	totaal domein ruimte 2019	**672.600**	**470.000**	**-**	**202.600**	**-**
	waarvan rioolinvesteringen	*102.600*	-	-	*102.600*	-
0	Vervangen deel apparatuur in Burger-/Raadzaal	30.000			30.000	
0	Vervangen software Ruimtelijke beleidsplannen	38.000			38.000	
0	Aansluiten GDI	50.000			50.000	
0	Vervangen Presentatiemiddelen vergaderruimtes	25.000			25.000	
0	Aansluiten op Nieuw Handelsregister basisregistratie	18.000			18.000	
	totaal overige domeinen 2019	**161.000**	**-**	**-**	**161.000**	**-**
	Totaal 2022 - II	**833.600**	**470.000**	**-**	**363.600**	**-**

Nog niet aangevraagde investeringen 2020:						
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
7	Vervangen vijzelgemaal Dinkellaan	102.600			102.600	
7	Drukriool Grevelingen (Bouwk.+Electrotechn.)	5.000			5.000	
7	Verzwaring riool Havenstraat	210.000			210.000	
	totaal domein ruimte 2020	**317.600**	**-**	**-**	**317.600**	**-**
	waarvan rioolinvesteringen	*317.600*	-	-	*317.600*	-
0	Uitbreiden Geo software	30.000			30.000	
5	SC Groenendaal vervangen tribunes sporthal uitschuifbare banken	54.450		9.450	45.000	
5	SC Groenendaal vervangen tribunes sporthal houten banken	45.074		7.823	37.251	
	totaal overige domeinen 2020	**129.524**	**-**	**17.273**	**112.251**	**-**
	Totaal 2022 - III	**447.124**	**-**	**17.273**	**429.851**	**-**

Nog niet aangevraagde investeringen 2021:						
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
2	Fietsverbinding Cruquiusweg	800.000		450.000	350.000	45.000
2	Brug Jan P. Strijboslaan	12.000			12.000	
2	Aanpassen bewegwijzering (basis actieplan verkeersdruk Heemstede)	100.000			100.000	
2	Steiger Fie Carelsenlaan	18.000			18.000	
2	Aanpassen oever Bronsteevijver	18.000			18.000	
5	Ecologische bermen	40.000			40.000	
5	Vervangen bomen kinderboerderij	15.000			15.000	
7	Verv. ledigingspomp en electra BBL Patrijzenlaan	5.900			5.900	
7	Vervangen vijzelgemaal Patrijzenlaan	79.300			79.300	
	totaal domein ruimte 2021	**1.088.200**	**-**	**450.000**	**638.200**	**45.000**
	waarvan rioolinvesteringen	*85.200*	-	-	*85.200*	-
0	Vervangen Sociale zaken applicatie	238.000			238.000	
0	Vervangen presentatiemiddelen flexkantoor	25.000			25.000	
4	Nieuwbouw Nicolaas Beetsschool ENG/gasloos	185.400			185.400	
4	2e tijdelijke huisvesting	780.000			780.000	
5	Totaal investeringen HBC tennis	32.228		5.593	26.635	
	totaal overige domeinen 2021	**1.260.628**	**-**	**5.593**	**1.255.035**	**-**
	Totaal 2022 - IV	**2.348.828**	**-**	**455.593**	**1.893.235**	**45.000**

	Totaal 2022	9.081.631	657.000	525.631	7.899.000	140.000

Investeringsprogramma begroting 2023 exclusief BTW, tenzij BTW een kostenpost is			jaarschijf 2023			
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
0	Aanpassing dakopbouw werf	50.000			50.000	
2	Bronsteeweg/Pieter Aertszlaan-west	462.000			462.000	
2	Vervangen riolering Van Merlenlaan - wegen	2.877.000			2.877.000	
2	Verharding Meerlhorst	80.000			80.000	
2	Fietsverbinding Haarlem-Aerdenhout-Heemstede	12.500			12.500	
2	merlen	58.740			58.740	
2	WCP Johan Wagenaarlaan en César Francklaan (dekking afschr bestemmingsreserve WCP)	6.250.000			6.250.000	625.000
2	Renovatie openbare verlichting 2023	260.000			260.000	
2	Beschoeiingen 2023	894.000			894.000	
5	Bronsteeweg/Pieter Aertszlaan-west -deel groen	33.000			33.000	
5	Renovatie Groen Waasplein	20.000			20.000	
5	Vervangen bomen Burgemeester van Rappardlaan	90.000			90.000	
5	Vervangen riolering omg. Slotlaan-groen	65.000			65.000	
5	Vervangen riolering Van Merlenlaan - Groen	103.000			103.000	
5	Vervangen tractor wandelbos Groenendaal	70.000			70.000	
5	Actieplan spelen 2023	144.400			144.400	
7	Vervanging riolering omgeving Rijnlaan	870.000	870.000		-	
7	Vervangen riolering Van Merlenlaan - riolen	929.500			929.500	220.000
7	Vervangen riolering Van Merlenlaan -drainage	53.500			53.500	
7	Vervangen riolering omg. Slotlaan	1.360.000			1.360.000	148.000
7	Invoering duurzaam afvalinzamelsysteem II	1.141.500			1.141.500	
7	Vervanging cirkelgrasmaaier begraafplaats	21.000			21.000	
8	Vervanging gesloten bestelwagen beheer vastgoed (7-VJP-58)	37.000			37.000	
	totaal domein ruimte 2023	**15.882.140**	**870.000**	**-**	**15.012.140**	**993.000**
	waarvan rioolinvesteringen(vanaf 2023 ten laste van voorziening)	3.213.000	*870.000*	-	*2.343.000*	*368.000*
					-	
0	Vervangen zaaksysteem	125.000			125.000	
0	Vervangen burgerzaken- en kassasysteem	120.000			120.000	
0	Raadpleegtool wegens uitfaseren Corsa/Verseon	30.000			30.000	
0	Vervangen financieel systeem	225.000			225.000	
4	Verbouwing Crayenesterschool	2.015.454		311.066	1.704.388	
4	Verbouwing Crayenesterschool ENG/gasloos	178.650			178.650	
4	Voorfinanciering kinderopvang Crayenesterschool	314.844			314.844	
5	Totaal investeringen HBC tennis	327.766		56.885	270.881	
5	Alliance hockeyveld 5	151.250		26.250	125.000	
5	Alliance hekwerk hockeyveld 5	27.225		4.725	22.500	
5	Alliance hockeyveld 6	302.500		52.500	250.000	
5	Alliance hekwerk hockeyveld 6	36.300		6.300	30.000	

Investeringsprogramma begroting 2023 exclusief BTW, tenzij BTW een kostenpost is			jaarschijf 2023			
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
5	T.V. Merlenhove baan 1 tm 13 gravel toplaag vervangen	210.872		36.598	174.274	
	totaal overige domeinen 2023	**4.064.861**	**-**	**494.324**	**3.570.537**	**-**
	Totaal 2023	**19.947.001**	**870.000**	**494.324**	**18.582.677**	**993.000**

Investeringsprogramma begroting 2023 exclusief BTW, tenzij BTW een kostenpost is			jaarschijf 2024			
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
2	WCP Lanckhorstlaan - dekking afschr bestemmingsreserve	2.150.000			2.150.000	
2	Groot onderhoud Herenweg tussen Koediefslaan en Kerklaan	300.000	300.000		-	
2	Uitbreiding project Berkenlaan - wegen	137.500			137.500	
2	Vervangen Amstelbrug	600.000			600.000	
2	Renovatie openbare verlichting 2024	260.000			260.000	
2	VRI Lanckhorstlaan-Bronsteeweg	192.000			192.000	
2	Beschoeiingen 2024	118.000			118.000	
5	Vervanging riolering Berkenlaan e.o. ~ groen	243.000			243.000	
5	Actieplan spelen 2024	178.900			178.900	
7	Vervanging riolering Berkenlaan e.o. ~ groen	2.350.000	2.350.000		-	
7	Vervanging riolering omgeving Linge	370.000	370.000		-	
	totaal domein ruimte 2024	**6.899.400**	**3.020.000**	**-**	**3.879.400**	
	waarvan rioolinvesteringen (vanaf 2023 ten laste van voorziening)	*2.720.000*	*2.720.000*	-	-	-
					-	
4	Verbouwing Overboslaan 28-32	2.151.230		326.488	1.824.742	
4	Verbouwing Overboslaan 28-32 ENG/gasloos	218.450			218.450	
4	Nieuwbouw gymzaal Overboslaan 28-32	1.088.000			1.088.000	
4	Nieuwbouw gymzaal Overboslaan 28-32	359.568			359.568	
4	Voorfinanciering kinderopvang Overboslaan 28-32 (Humanitas en Casca)	2.996.400			2.996.400	
4	Verbouwing Crayenesterschool	782.288			782.288	
4	Verbouwing Overboslaan 28-32	335.851			335.851	
	totaal overige domeinen 2024	**7.931.787**	**-**	**326.488**	**7.605.299**	**-**
	Totaal 2024	**14.831.187**	**3.020.000**	**326.488**	**11.484.699**	**-**

Investeringsprogramma begroting 2023 exclusief BTW, tenzij BTW een kostenpost is			jaarschijf 2025			
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
2	WCP Glipperweg (nieuw BEGR23) - dekking afschr bestemmingsreserve	1.450.000			1.450.000	
2	Groot onderhoud Cruquiusweg (Wipperplein-Javalaan)	300.000	300.000		-	
2	Vervangen Blauwe brug	1.000.000			1.000.000	
2	Vervangen Manpadsbrug	225.000			225.000	
2	Renovatie openbare verlichting 2025	260.000			260.000	
2	VRI Cesar Francklaan-Joh Wagenaarlaan-Schouwbroekerbrug	346.000			346.000	
2	Beschoeiingen 2025	383.000			383.000	
7	Vervangen vijzelgemaal Asterkade	61.900	61.900		-	
7	Vervanging riolering Asterkade	220.000	220.000		-	
7	Rioolinvesteringen GRP	529.294	529.294		-	
	totaal domein ruimte 2025	**4.775.194**	**1.111.194**	**-**	**3.664.000**	**-**
	waarvan rioolinvesteringen (vanaf 2023 ten laste van voorziening)	*811.194*	*811.194*	-	-	-
5	T.V. Merlenhove baan ledverlichting	210.812		36.587	174.225	
	totaal overige domeinen 2025	**210.812**	**-**	**36.587**	**174.225**	**-**
	Totaal 2025	**4.986.006**	**1.111.194**	**36.587**	**3.838.225**	**-**

Investeringsprogramma begroting 2023 exclusief BTW, tenzij BTW een kostenpost is			jaarschijf 2026			
			Bijdragen			
pr.	Project	Investering excl. BTW	voor-ziening	inruil/ subsidies	Netto investering	voorber. krediet
2	WCP: Zandvoortselaan NIEUW (dekking afschrijving bestemmingsreserve)	3.250.000			3.250.000	
2	Renovatie openbare verlichting 2026	260.000			260.000	
2	VRI Zandvoortselaan-Leidsevaartweg	346.000			346.000	
2	Rioolinvesteringen GRP	608.570	608.570		-	
2	Vervanging tractor begraafplaats (New Holland TVJ-28-K)	60.500			60.500	
	totaal domein ruimte 2026	**4.525.070**	**608.570**	**-**	**3.916.500**	**-**
		608.570	*608.570*	-	-	-
	Totaal 2026	**4.525.070**	**608.570**	**-**	**3.916.500**	**-**

Bijlagen

Taakvelden

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000			2023		
			Lasten	Baten	Saldo
0	**Bestuur en ondersteuning**		**19.432**	**-54.580**	**-35.148**
	0.1	Bestuur	2.009	-219	1.790
	0.10	Mutaties reserves		-315	-315
	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten			
	0.2	Burgerzaken	862	-373	488
	0.4	Overhead	15.141	-4.181	10.959
	0.5	Treasury	38	-461	-423
	0.61	OZB woningen	480	-5.669	-5.189
	0.62	OZB niet-woningen		-1.519	-1.519
	0.63	Parkeerbelasting		-814	-814
	0.64	Belastingen overig	3	-119	-115
	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	92	-40.910	-40.818
	0.8	Overige baten en lasten	808		808
1	**Veiligheid**		**2.502**	**-6**	**2.496**
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.908		1.908
	1.10	Mutaties reserves			
	1.2	Openbare orde en veiligheid	594	-6	588
2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**		**6.391**	**-380**	**6.011**
	2.1	Verkeer en vervoer	5.422	-48	5.374
	2.10	Mutaties reserves		-241	-241
	2.2	Parkeren	295	-20	275
	2.3	Recreatieve havens	185	-71	115
	2.4	Economische havens en waterwegen	488		488
3	**Economie**		**337**	**-177**	**160**
	3.1	Economische ontwikkeling	273	-121	152
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	63	-56	7
4	**Onderwijs**		**3.336**	**-598**	**2.738**
	4.1	Openbaar basisonderwijs	55		55
	4.10	Mutaties reserves		-486	-486
	4.2	Onderwijshuisvesting	2.111	-24	2.087
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.170	-88	1.083

Bedragen x € 1.000			2023		
			Lasten	Baten	Saldo
5	**Sport, cultuur en recreatie**		**6.426**	**-1.462**	**4.964**
	5.1	Sportbeleid en activering	262		262
	5.10	Mutaties reserves		-188	-188
	5.2	Sportaccommodaties	1.589	-907	682
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	438		438
	5.4	Musea	6		6
	5.5	Cultureel erfgoed	26		26
	5.6	Media	1.364	-304	1.060
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.739	-63	2.676
6	**Sociaal domein**		**23.787**	**-6.370**	**17.417**
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.201	-798	2.403
	6.10	Mutaties reserves		-280	-280
	6.2	Wijkteams	631		631
	6.3	Inkomensregelingen	6.084	-4.417	1.667
	6.4	Begeleide participatie	1.264	-19	1.245
	6.5	Arbeidsparticipatie	664	-115	549
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.755	-242	1.513
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.445	-481	4.964
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.744	-19	4.725
7	**Volksgezondheid en milieu**		**9.217**	**-9.259**	**-41**
	7.1	Volksgezondheid	2.353		2.353
	7.10	Mutaties reserves		-210	-210
	7.2	Riolering	2.545	-3.767	-1.222
	7.3	Afval	3.359	-4.653	-1.294
	7.4	Milieubeheer	428	-4	424
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	533	-626	-93
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**		**2.133**	**-805**	**1.329**
	8.1	Ruimte en leefomgeving	699		699
	8.10	Mutaties reserves		-115	-115
	8.3	Wonen en bouwen	1.434	-690	744
	Totaal		73.562	-73.635	-74

Geprognosticeerde balans ultimo 2021-2026

	Bedragen x € 1.000	Rekening 2021	Begroting 2022	2023	Meerjarenbegroting 2024	2025	2026
	ACTIVA						
1.	**Vaste activa**						
1a	Immateriële vaste activa						
1b	materiële vaste activa	59.510	73.827	73.407	77.697	78.235	81.739
1c	Financiële vaste activa						
	* kapitaalverstrekking (BBV art. 36a)	2.999	1.817	2.999	2.999	2.999	2.999
	* leningen aan derden (BBV art. 36b)	37	32	26	20	14	7
	* overige langlopende leningen (BBV art. 36c)	356	312	356	356	356	356
	* transitieaandeel Meerlanden N.V.(BBV art. 36c)	1.447	0	1.447	1.447	1.447	1.157
	* uitzettingen rijks schatkist >1 jr. (BBV art. 36d)	0	0	0	0	0	0
	* uitzettingen overige >1 jr. (BBV art. 36e/36f)	0	0	0	0	0	0
2.	**Vlottende activa**						
2a	Voorraden						
	* voorraden bouwgronden in niet in expl.(BBV art. 38)	0	0	0	0	0	0
	* voorraden bouwgronden in expl.(BBV art. 38)	0	0	0	0	0	0
	* voorraden overig	1	1	1	1	1	1
2b	Uitzettingen < 1 jaar						
	* rijks schatkist	20.752	0	0	0	0	0
	* overige vorderingen < jaar	6.209	6.039	6.209	6.209	6.209	6.209
2c	Liquide middelen	18	0	0	0	0	0
2d	Overlopende activa	5.361	1.183	5.360	1.183	5.360	1.184
	Totaal activa	96.690	83.211	89.805	89.912	94.621	93.652
	PASSIVA						
3	**Vaste passiva**						
3a	Eigen vermogen						
	* algemene reserve	24.352	39.572	26.635	26.357	26.077	25.821
	* bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten	21.289	7.001	21.215	20.420	19.563	18.657
	* bestemmingsreserves overig	9.283	8.743	7.420	6.614	5.885	5.207
	* resultaat	2.639	0	0	0	0	0

3b	Voorzieningen	11.917	9.282	7.558	4.391	4.173	4.580
3c	Vaste schulden						
	* onderhandse leningen	12.756	11.328	9.900	18.472	20.644	25.656
	* waarborgsommen	189	184	189	189	189	189
4	**Vlottende passiva**						
4a	Netto vlottende schulden > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
4b	Netto vlottende schulden < 1 jaar	0	0	0	0	0	0
	* bank/giro saldi	2.309	61	6.256	6.256	6.256	6.256
	* overige schulden	3.684	2.881	3.684	3.684	3.684	3.684
4c	Overlopende passiva	8.272	4.159	6.948	3.529	8.150	3.602
	Totaal passiva	96.690	83.211	89.805	89.912	94.621	93.652

Berekening EMU saldo 2022-2026

	Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	2025	2026
1	Wat is uw exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV art.17c)?	-422	-2.119	-1.747	-1.099	-4.416
2	Wat zijn uw afschrijvingen ten laste van de exploitatie?	3.618	3.532	3.445	3.286	3.126
3	Wat zijn uw bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	1.987	2.938	3.032	3.243	3.370
4	Wat zijn uw uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd?	9.433	1.844	7.735	3.824	6.630
5	Wat zijn de in mindering op de onder vraag 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overigen?	236	494	326	37	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	0	0	0	0	0
6a	Wat zijn uw verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)?	0	0	0	0	0
6b	en wat is daarin de te verwachten boekwinst?	0	0	0	0	0
7	Hoeveel bedragen de uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.?	0	0	0	0	0
8	Grondverkopen:					
8a	Wat zijn de verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)?	0	0	0	0	0
8b	en wat is daarin de te verwachten boekwinst?	0	0	0	0	0
9	Wat zijn uw betalingen ten laste van de voorzieningen?	2.454	4.114	6.199	3.461	2.963
10	Zijn er voorts betalingen die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaand vragen?	0	0	0	0	0
11	Bij de berekening van het EMU-saldo wordt gecorrigeerd voor verkoop van deelnemingen en aandelen.	0	0	0	0	0
11a	Gaat u deelnemingen en aandelen verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee
11b	Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	0	0	0	0	0
Totaal		-6.468	-1.113	-8.878	-1.818	-7.513

Reserves en voorzieningen

	Bedragen x € 1.000	Saldo 01-01-2023	begrote toevoegingen 2023	begrote onttrekkingen 2023	Saldo 31-12-2023
Nr.	**Naam reserve/voorziening**				
1.	**Reserves algemeen**				
1.1	Algemene reserve	23.116			23.116
1.2	Saldo van rekening	2.639			2.639
	Totaal algemene reserve	**25.755**	**0**	**0**	**25.755**
					0
2.	**Bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten**				0
2.1	Centralisatie gemeentelijke huisvesting (afschrijving)	2.773		-130	2.643
2.2	Huisvesting buitendiensten aan de Cruquiusweg (afschrijving)	1.152		-52	1.101
2.3	Aanpassen oevers en aanleg brug Plan Watertoren (afschrijving)	379		-41	337
2.4	Multifunctionele accommodatie Julianaplein 1	798		-38	760
2.5	Bestemmingsreserve haven	1.950		-50	1.900
2.6	Wegcategoriseringsplan (WCP)	13.100		-150	12.950
2.7	Dekking dividendverlies wijziging kapitaalstructuur Meerlanden	827		-69	758
2.8	Dekking noodwoningen vluchtelingen	822		-55	767
	Totaal bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten	**21.799**	**0**	**-584**	**21.215**
					0
3.	**Overige bestemmingsreserves**				0
3.1	1% regeling kunst	22			22
3.2	Sociale volkshuisvesting	152			152
3.3	Reserve PW Inkomensdeel, IOAW, IOAZ en Bbz (BUIG)	281		-280	1
3.4	Egalisatiereserve begraafplaats	116		-44	72
3.5	Reserve implementatie omgevingswet	60		-60	0
3.6	Reserve sociaal domein (WMO)	2.800		-135	2.665
3.7	Bestemmingsreserve statushouders	180			180
3.8	Bestemmingsreserve nieuwe initiatieven 2018-2022	0			0
3.9	Bestemmingsreserve IHP	4.200		-486	3.714
3.10	Coronacrisis	-170		-65	-235
3.11	Duurzaam Heemstede	102		-166	-64
3.12	Verhuis- en inrichtingskosten ouderen	30		-15	15
3.13	Crisis- en noodopvang vluchtelingen	0			0
	Totaal overige bestemmingsreserves	**7.774**	**0**	**-1.251**	**6.523**
	Totaal reserves	55.329	0	-1.835	53.494

4.	**Voorzieningen voor verplichtingen risico's**				0
4.1	Pensioenen en wachtgelden	2.605		-210	2.395
	Totaal voorzieningen voor verplichtingen risico's	**2.605**	**0**	**-210**	**2.395**
					0
5.	**Voorzieningen ter egalisering van kosten**				0
5.1	Onderhoud woningen en gebouwen	632	848	-507	973
5.2	Baggerplan	382	145	-78	448
5.3	Onderhoud wegen	602	1.000	-1.479	123
5.4	Onderhoud bruggen en beschoeiingen	88	150	-227	11
5.5	Eigenarenonderhoud sportpark	211	177	-388	0
	Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	**1.914**	**2.320**	**-2.680**	**1.555**
					0
6.	**Voorzieningen voor middelen van derden**				0
6.1	Onderhoud graven	839	1	-1	839
6.2	Riolering	426	618	-354	690
6.3	Afvalstoffen	24		0	24
	Totaal voorzieningen voor verplichtingen risico's	**1.289**	**619**	**-355**	**1.553**
					0
7.	**Voorziening voor bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen**				0
7.1	Vervangingsinvesteringen riolering	2.925	354	-870	2.409
	Totaal vrz voor bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen	**2.925**	**354**	**-870**	**2.409**
	Totaal voorzieningen	8.734	3.293	-4.114	7.913
TOTAAL GENERAAL Reserves en voorzieningen		64.062	3.293	-5.949	61.407